

MARTINSKÝ Evanjelik

2014/3-4

ROČNÍK 21

*Ó, príjdiž, príjdiž léto Páně, ty odedávna slíbené,
Ať skvetou zase šíre pláně Tě naší vlasti milené,
A role, jež tak zpleněná je, se zastkví pestrou krásou máje.*

Pr 49

Letná biblická škola 2014

A zase vám hovorím:

*Ak sa dvaja z vás dohodnú na niečom na zemi,
že budú prosiť o to, dostane sa im toho od môjho Otca,
ktorý je v nebesiach.*

*Lebo kde sa dvaja alebo traja zhromaždili v mojom mene,
tam som medzi nimi.*

Mt 18, 19 - 20

NA GOLGOTE

dýcha čierno-červená nálada
krížové pero krvavo
perforuje zem

Rozoklané dlane
a vybičované brázdy
na vzklíčenie
Telo je skmášané
a šaty celé

Nahota na kríži
je v priesvitnej pravde
nechcených
odetá
do Človeka

CONFESSIO

Každý večer
veším Ti na klinec
zlyhania

Odpustené
Rozpustené

Vtiahnuté cez rany
stečú
do podzemia

Buď oslávený
Buď oslávený
Dlhšie než do rána

Keď sa priblížili k Jeruzalemu a prišli do Betfagé pri Olivovom vrchu, poslal Ježiš dvoch učeníkov a povedal im: Chod'te do dediny, ktorá je pred vami, a hneď nájdete oslicu priviazanú a osliatko s ňou; odviažte a prived'te mi ich. A ak by vám niekto hovoril niečo, povedzte, že Pán ich potrebuje a že ich hneď pošle späť. Toto sa stalo, aby sa splnilo slovo prorokovo: Povedzte dcére síonskej: Ajhľa, tvoj kráľ k tebe prichádza krotký, sediac na oslovi, a to na osliatku ťažnej oslice. Učeníci šli a urobili, ako im prikázal Ježiš: priviedli oslicu a osliatko a kládli na ne svoje rúcha; i vysadol na ne. A veľký zástup rozprestieral rúcha na cestu, iní sekali ratolesti zo stromov a stľali na cestu. No zástupy, ktoré šli pred Ním a za Ním, volali: Hosana Synovi Dávidovmu! Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom! Hosana na výsostiach! Keď vstúpil do Jeruzalema, vzrušilo sa celé mesto a hovorili: Kto je tento? A zástupy odpovedali: To je prorok Ježiš z galilejského Nazareta.

Mt 21, 1 - 11

Nadšený kresťan alebo čo nás dnes dokáže nadchnúť

Milí bratia a sestry v Pánovi Ježišovi Kristovi!

Vjazd nášho Pána do Jeruzalema zaiste znamenal výnimočnú udalosť. Vzbudil rozruch, nadšenie aj senzáciu, aká sa neprežívala každý deň ani v takom veľkom, významnom politicko-náboženskom a historickom centre, akým bol Jeruzalem. Niet sa ani čo čudovať, veď Mesiáš bol pre židovský národ témou číslo jeden. A ak k tomu pripočítame ozaj zlú, napätú situáciu medzi Židmi a ostatnými národmi, najmä Rimanmi, tak nám je to úplne jasné. Žid na Mesiáša reagoval asi tak ako Európan na eurofondy. Len čo to započul, tak sa mobilizoval.

Oslovilo ma to ohromné nadšenie, ktoré sála z tohto vzácneho okamihu. Keď som si to predstavil, vybavili sa mi filmové zábery z oslobodenia Európy na konci 2. svetovej vojny, keď napríklad Francúzi víťali anglické a americké osloboditeľské jednotky, ako im ten šťastný, nadšený dav hádzal kytice kvetov na tanky a delá, ako ich bozkávali a stískali, podávali im chlieb a potraviny. Niečo podobné a úprimné zažíval aj slovenský národ voči sovietskej osloboditeľskej pomoci. Vieme však, že o dvadsať rokov neskoršie to až také nadšené nebolo. Dnes by sme takéto nadšenie z ruskej pomoci márne hľadali napríklad na rusko-ukrajinských hraniciach.

Chcem si s vami dnes položiť otázku, čo nás ako kresťanov dokáže nadchnúť? Čo teba, brat, sestra, čo mňa dnes dokáže osliviť tak, že sa to nadšenie nedá skryť, zakryť, ale ma oslovuje, mení a formuje tým najlepším spôsobom? Dá sa na to prísť veľmi jednoducho. Predstavme si, že by Ježiš Kristus dnes prechádzal cez naše mesto. Zrejme by som dostal nejaký telefonát alebo avízo, pravdepodobne z biskupského úradu, kde by stálo: *Milý brat farár, vážený cirkevný zbor, v nedeľu okolo 11. hodiny bude cez vaše mesto Martin prechádzať Pán Ježiš Kristus. Pôjde s malým sprievodom anjelov a zastaví sa vo vašom spoločenstve, kde prislúži Večeru Pánovu a stretne sa s veriacimi. Prejde cez hlavné námestie a svoju návštevu ukončí v kostole sv. Martina. O obed sa starať nemusíte, vybaví bratia katolíci. Naša cirkev je zodpovedná za uvítací akt a za ostatné organizačné veci. Verím, že sa tejto veci ujmete s ra-*

dostou a všetky potrebné záležitosti budú niesť punc Vašej zodpovednosti voči Pánovi a Vám zverenej službe. S pozdravom Váš brat biskup...

Tak čo? Tak ako by to vyzeralo? Viem si predstaviť farára, keď dočíta tento list. Ach... ne-mohli to dať vedieť skôr? Nebude tu ani kapela, idú hrať do Sučian. Sestra kantorka je chorá. Spevokol to nemá dobre nacvičené. Na službách Božích majú vystupovať deti, ale hneď po nich pôjdu domov, ktovie, či by ešte ostali aj na tú jedenástu? A ak Pán bude meškať, tak neviem, kto tu zostane. Skúsime osloviť Jurka Borcovana, nech urobí nejaký plagátič. Nech sa spojí aj s katolíkmami, mohlo by to byť vo farbe a aj lacnejšie. Je potrebné dať to vedieť predstaviteľom mesta, lebo to bude mať aj verejný charakter. Dáme vedieť i mestskej polícii a mali by sme pozvať aj pána primátora, aj predsedu Maticy, ale času je ozaj málo. –

Čítame ten rozdiel, bratia a sestry, tú atmosféru biblického posolstva a posolstva dnešnej cirkvi? Pravdaže, trochu som to, ako sa povie, pritiahol za vlasy, ale je v tom veľa pravdy. Nevie sme sa už z Pánovej prítomnosti potešiť. Je pre nás dôležitejšie kadečo iné. Zovšedneli nám stretnutia s Ním. A prirodzene sme stratili nadšenie aj pre veci cirkevné. V knihe Otta Škrovinu o dejinách Turčianskeho seniorátu sú zaznamenané aj vizitácie významného brata biskupa Jura Janošku v roku 1928: *Kanonická vizitácia bola v dňoch 13. a 14. júna 1928. Biskup Dr. Jur Janoška prišiel do Ďanovej o 6. hodine popoludní. Pred novopostaveným obecným domom pozdravil biskupa starosta Gustav Somora a pred kostolom domáci farár Ján Horváth. Potom nasleduje nádherná uvítacia reč. Po biskupovej odpovedi všetci vstúpili do chrámu Božieho. Po službách Božích bol náboženský večierok mládeže s programom: v turčianskom kroji a to pekným počtom, aj peknou horlivosťou...*

Dnes, keď príde biskup, tak pomaly nemá kde zaparkovať svoje auto.

Povieme si, možno je to dobou. Veď všetci pozerajú najprv na seba. Ale ak toto prijmeme aj v cirkvi, tak nám beda.

Chvalabohu máme i opäť príklady: naše deti dnes predstavili projekt pomoc týraným ženám. Veľmi pekne si v ňom počínajú. Viete, prečo tieto týrané ženy dnes už majú svoj azyl, už nie sú týrané? Lebo niekto bol ochotný nestarať sa len o seba, našli sa ľudia, ktorí boli ochotní priniesť aj obeť. Deti lepili – vyznačili ľudské hodnoty na obyčajný papierový domeček. Tie farebné boli výsledkom Božej lásky a tie čierne boli výsledkom ľudskej sebalásky.

Pán Ježiš Kristus aj dnes prechádza cez naše mesto, cez tento chrám, cez tvoje srdce. Ako a s kým ho privítaš? Čo zložíš k jeho nohám ty? Budú to len starosti, choroby, nadbytočné veci, alebo mu tam dáš aj kus svojho času, nie toho voľného, ale toho, ktorý ti bude ozaj chýbať. Len potom si budeš vážiť svojho Pána a On ti dá nadšenie a radosť, ktorá povedie aj ku krížu aj ku hrobu, aj k nebesám. Amen.

MILAN KUBÍK, ZBOROVÝ FARÁR

*Putoval Kristus Pán, prešiel kraj ďaleký,
cestou i necestou za vrchy za rieky...
od ruky chalupa a v nej kríž na stene,
pod krížom Boží muž modlil sa skrúšene:
Bože mój, Otče mój, celý svet zmotaný,
naprav ho, zachráň ho, zmiluj sa nad nami!
– Napraví, zachráni, odpoveď zavznela,
len sa ty ponáhľaj, kam tá On posielala...
vstaň a káž, rozsievaj, jak ja pri Jordáne,
káráaj hriech – hlásajúc lásku a pokánie!
Prezrel muž Boží a ustrnul zmätený,
poznal Ho dobre i v chudobnom odení,
k nohám sa vrhol: Ó, Pane mój, vyznávam,
rád by som, srdcom rád – ale sa obávam!!*

*Zaplakal Kristus Pán v hlbokom zármutku,
na bielom oblaku vzniesol sa naskutku...
Tollkéto sklamanie... takáto nehoda!
veru sa za ten svet umrieť viac neoddá!!
...Srdce mu pukalo, že kam len dovidíš –
chrámov až bezpočet a na nich svätý kríž,
a keď zas na zvonoch vyzváňať počia,
jak by ho poznovne na drevo vešali...
A svet? Ten blúznil si o Jeho zášтите...
– Ba či len niekedy ešte k nám nadide?*

Z BÁSNE MARTINA RÁZUSA NÁVŠTEVA
(LEGENDA.)
ZO ZBIERKY TO JE VOJNA!

Modlitebňa na konci sveta

Ján Bohdan Hroboň

Bol som evanjelickým farárom v jednej horskej dedine, kde ľudia pre členitosť a vzdialenosť kraja neboli nútenej vstúpiť do JRD. Gazdovali doma, mladší popri práci v baniach.

Svojpomocne sme opravovali kostol a bolo treba z hory navoziť tzv. stojky – dlhé tenké stromy vhodné na lešenie. Do desať párov statných volov vyrukovalo s vozmi na drevo do hory. Drevá boli zhruba desať aj viac metrov dlhé. Voz sa rozopol, a tak spolu so záprahom a drúkmi do dĺžky meral aj dvadsať metrov. Jeden druhého na ceste domov počkali, zoradili sa a nádherná, vyše dvesto metrov dlhá posledná volská procesia v dejinách slovenských a českých dedín sa vydala na cestu ku kostolu. Z jedného miesta ich bolo vidno na horskom úbočí všetky naraz. V tú chvíľu, keď som s nadšením pozoroval defilé volov nášho spoločného štátu, kým nezmizli za zákruťou, som si neuvedomil, že je posledné. Odvtedy sa u nás množia len dvojnohé voly a tie nie a nie zmiznúť.

Dve hodiny peši od tejto „strediskovej“ obce prudko do kopca na náhornej plošine ležala v jednom rozoklanom „kotle“ malá dedinka, ktorá vtedy počítala asi sto obyvateľov, všetko našich cirkevníkov. Keď som tam šiel odbaviť služby Božie, musel som si vziať so sebou rezervnú košeľu, lebo tú na sebe som mal úplne prepotenú. Všetky verejné akcie sa odohrávali v jedinej menšej školskej triede. Vyučovanie pár detí, schôdze, bohoslužby aj bujaré zábavy. Súdruh učiteľ tam chodil z blízkej de-

diny, ktorá bola na opačnej strane. Bol tam za trest. Ráno osem detí hodinu poučil, potom sa išiel do obchodu opiť, vrátil sa, deti vyhnal domov a mal po šichte. Na stene visel obraz Stalina. Ten mi veľmi neprekážal, hoci som mal kvôli nemu opletačky. Miestnosť bola čierna a špinavá. My sme sa nad ňou zľutovali a vymaľovali ju. Obraz musel počas prác dole. Hneď šlo udanie na okres, že farár zvesil Stalina zo steny. Vyšetrovalo sa. Nebola to taká „švanda“, ako to vyzerá dnes. Funkcionárom sme s našimi bohoslužbami zavádzali. Možno preto, alebo nejakým iným zázrakom, sme dostali povolenie opraviť bleskom a následným ohňom zničenú malú modlitebňu, ktorá bola postavená hneď vedľa tejto triedy. Práce sa blížili ku koncu, keď si ktovie kým nahovorený predseda komunistickej strany v obci zmyslel, že si zlepší kádrový profil, keď nám to všetko skomplikuje. Najmä vďaka svojej švárnej manželke mal dobré vzťahy so zverolekárom, poľským, poisťovákam a niekoľkými inými prominentmi, ktorí občas do dedinky zašli. O farára táto spoločnosť našťastie nestála. Keď nemali za čo piť, tak súdruh predseda dostal od poisťovne peniaze za zdochnutú kravu, ktorú nikdy nevlastnil. Robilo sa to takto: Zverolekár mu dal potvrdenie so spätným dátumom, že kravu choval, potom ochorela a zdochla. Pracovník poisťovne (tiež so spätným dátumom) túto fiktívnu kravu poistil. Potom mu dal papier, že

zdochlinu prezrel, ohodnotil, poisťovňa peniaze vyplatila a partia ich prepila. Dnes sme, žiaľ, naučení na iné nelegálne presuny majetku a financií. Isté spomienky však človeku „dobro padnú“, ako to povedala jedna stará babka pri spovedi.

Pod prízemnými dvoma oknami modlitebne bol asi meter široký poľný chodník, potom chatrný latkový plot a hneď pri plote za oknom v záhrade súdruh predseda so svojim svokrom začal stavať drevený chliev pre prasatá. Viete si to predstaviť najmä v lete! Smrad, muchy, kvikot. Bol to podraz celej dedinke, svojim spoluobčanom od zástupcu strany a vlády. Každého to hnevalo, ale nikto sa všemocnému funkcionárovi neopovážil nič vytknúť. V pondelok týždeň pred slávnostnou vysviackou som tam šiel s našim kostolníkom-klampiarom s postavou Jánošíka inštalovať odkvapové rúry. Pomáhalo nám pár chlapov z dediny. Doslova za našim chrbtom dokončieval súdruh predseda krásny prasačí chliev. Nádherné drevo vďaka zmierneným stykom so súdruhom polesným. Nášmu Jánošíkovi sa chlapi posťažovali a zlosť hojne zapili domácou sliovicou. Ten posmelený, nakoniec bol z inej dediny, pristúpil k predsedovi

a tak, aby to všetci počuli, naňho zakričal: „Ty sviňa, ty tu prasatá nikdy chovať nebudeš!“ Chlapi sa schovali za modlitebňu a veľmi sa tešili, že to brat kostolník takýmto ráznym prorockým spôsobom aj za nich vybavil.

Na druhý deň potenciálny chovateľ vyskočil z pristávajúcej banskej lanovky na zelenej lúke tak nešťastne, že si zlomil chrbticu a ostal na invalidnom vozíku ochrnutý po celý život. Jeho manželka nás prišla s plačom prosiť, aby sme sa na bohoslužbách za neho pomodlili. Aj to je jedna črta slovenského cirkevníka. Nebudem tu hovoriť o tom, koľko poníženia potom ten ochrnutý človek prežil. Manželka sa s ním rozviedla, vzala si mladšieho a jeho si nechala doma na doopatrovanie. Úrady mu to uznali ako pracovný úraz, s patričným dôchodkom, hoci na lanovke, ktorá prevážala rudu, nemal čo robiť. Prestažovali sa. Dom aj záhrada spustli, chliev zarástol žihlavou, ja som tiež odišiel na inú faru. Po dvoch rokoch pri jednej návšteve som našim deťom ukázal zvyšky zhnitého chlieva, v ktorom nikdy nikto prasatá nechoval, a šli sme si zaspievať a pomodliť sa do modlitebničky, ktorá pre hŕstku najvytrvalejších obyvateľov dedinky uprostred drsnej, ale nádhernej Božej prírody funguje stále.

Z knihy Kazateľ Ján Bohdan Hroboň

Modlitebňa na konci sveta stojí dodnes na Krokave (fília Ratkovské Bystré). Navštívili sme ju spoločne s Jánom Bohdanom Hroboňom v roku 1999 na nezabudnuteľnom autobusovom zájazde, ktorý putoval cestami-necestami, horami-dolami, zastavil sa v Očovej na spomienkových službách Božích (výročie biblistu Mateja Bela) a napokon sa vyštveral na "železnú horu" – laz Krokavu, ktorá množstvom železa v pôde v každej búrke priťahuje hromy-blesky. Príbeh o Modlitebni na konci sveta sme tam počúvali na živo. Ján Bohdan ho priamo v opisovanej modlitebni vyzroprával na spôsob ad hoc zvestovanej hroboňovskej kázne s povestným dôrazom: Božie slovo treba brať za každých okolností vážne! Inak povedané: Hľadajte Hospodina, kým sa dáva nájsť! Je známe, že tento príbeh rozprával ako mimoriadne dôležitú životnú skúsenosť i v posledných dňoch svojho života.

HEADAJTE HOSPODINA, KÝM SA DÁVA NÁJSŤ, VZÝVAJTE HO, KÝM JE BLÍZKO!

Iz 55, 6

Večer venovaný

JÁNOVI

BOHDANOVI

HROBOŇOVI

Slávnostný večer bol venovaný pamiatke Jána Bohdana Hroboňa (1938 – 2006), známeho a rešpektovaného evanjelického farára, prostredníctvom služby, ktorou sa Pán Boh dotkol srdc mnohých.

Uskutočnil sa v hojne zaplnenom Novom evanjelickom kostole na Legionárskej ulici v Bratislave 25. mája 2014. Poslucháčom sa prihovorila Zuzana Bukovská – editorka publikácie Kazateľ Ján Bohdan Hroboň, ktorá prezentovala túto nedávno vydanú knihu. Jej obsahovú hodnotu dosvedčuje enormný záujem o ňu. V súčasnosti je náklad prvého vydania tejto knihy už rozobraný. Zástoj rodu Hroboňovcov v našom národe a dielo J. B. Hroboňa, predovšetkým počas jeho pôsobenia v Martine, pútavo priblížil jeho blízky spolupracovník, bibliograf Miloš Kovačka. Ev. farár z Bratislavy Dúbravky Ján Hroboň pridal priehrštie spomienok na svojho otca, osobitne na jeho odvažnú službu v období socializmu. Z audiozáznamu zaznel aj autentický hlas J. B. Hroboňa. Prítomní si mohli vypočuť časť jeho prednášky *Aký je muž a čo by o tom mala vedieť žena?*, ktorú predniesol na konferencii o rodine v Tatranskej Lomnici v r. 1998. Záznam pripravil Jozef Budaj. Sviežim spevom troch piesní podujatie obohatil spevokol Jas z CZ ECAV Bratislava Dúbravka pod vedením Márie Hroboňovej.

Sprievodným slovom počas večera slúžil farár domáceho zboru na Legionárskej Martin Šefranko. V záverečnej modlitbe poďakoval za ovocie služby, ktoré z Božej milosti priniesla práca brata farára Jána Bohdana Hroboňa. V spoločnej piesni *Ó príď už, príď, čas nášho Pána* (ES 273) zhromaždení vyjadrili túžbu po duchovnej obnove a obrode.

MARTIN ŠEFRANKO, EV. A. V. FARÁR,
CZ ECAV BRATISLAVA LEGIONÁRSKA

*Ó, vrať nám dávnou dobou blahou, V níž s otci jsi zde přebýval,
Když tvář tvou milostnou a drahou, Tvůj lid vždy jasně vidíval,
Ať vše zas Tobě jen se klaní a v Tvém vždy roste milování.*

Konfirmačná slávnosť – 25. 5. 2014

Živé kamene

Zošli, Bože, zošli rosy, keď Ťa cirkev Tvoja prosí,
aby kvitli ducha lány a ožili Tvoje chrámy.
Prosíme Ťa, rozpni krídla lásky na tých, čo tu stoja!
Nech sľub vernosti, čo zložia, požehná aj ruka Tvoja. Amen.

JÁN BENUCH ST.

Keďže ste už okúsili, že Pán je dobrý, pristupujte k Nemu, živému kameňu, ktorý ľudia síce zavrhlí, ale pred Bohom je vyvolený a vzácny. A aj vy sa dajte vbudovať ako živé kamene do duchovného domu.

1 P 2, 3 - 5

Milí konfirmandi, drahí rodičia, starí rodičia, krstní rodičia, príbuzní, milí bratia a sestry v Pánovi Ježišovi Kristovi! Zdá sa mi, že to bolo len nedávno, čo som prvý raz vošla do zadnej triedy evanjelického gymnázia a uvidela tam milé, v podstate ešte detské tváre mojich prvých konfirmandov. Rozpačité úsmevy, zvedavé pohľady, skúmané tváre... Dnes, keď sa na vás, milí konfirmandi, pozerám, vidím vo vás mladé krásne dámy a nádejných dženťmenov. Počas spoločných dvoch rokov, v ktorých ste sa pripravovali presne na dnešný deň, sme spoločne v našom cirkevnom zbere zažili všeličo – od nezabudnuteľnej víkendovky v Mošovciach cez skrývačky po tme v našej farskej záhrade, upratovanie kostola počas zborovej brigády až po spoločné doučovanie konfirmačnej látky s rodičmi pred niekoľkými týždňami.

Čo je však najpodstatnejšie: Počas vyučovania konfirmácie ste mohli zažiť, mohli ste okúsiť, že Pán Boh je dobrý. Minimálne každý piatok sa k vám prihovárал vo Svojom slove. Hovoril vám, že ste pre Neho dôležití, a to až tak veľmi, že pre vás poslal Svojho jediného Syna – Pána

Ježiša Krista, aby ste Ho mohli spoznať, aby ste mohli vedieť, že ste veľmi milovaní/milované.

A tak v dnešný deň stojíte na pomyselnéj križovatke. Hoci budete na nej sľubovať vernosť Pánu Bohu, vernosť cirkvi..., len po dnešnom dni sa skutočne ukáže, ako beriete svoj sľub vážne. Ukáže sa, či Pána Ježiša zavrhnete, či na neho zabudnete, alebo sa stane nesmierne dôležitou súčasťou vášho života. Akýmsi základom, uholným kameňom, na ktorom bude stáť váš život. O tom nám hovorí aj slovo Božie: „Keďže ste okúsili, že Pán je dobrý, pristupujte k Nemu, živému kameňu, ľudmi zavrhnutému, ale Bohom vyvolenému a vzácnemu.“

Milí konfirmandi, keďže verím, že *ste okúsili, že Pán je dobrý, dovoľte Mu stať sa uholným kameňom vášho života.* Možno sa aj pýtate, čo to ten uholný kameň znamená... V minulosti, keď ste chceli začať stavať dom, potrebovali ste odniekiaľ začať. Prvou vecou, ktorú ste urobili, bolo polozenie uholného kameňa, bez ktorého by dom ani nemohol stáť. Na ňom boli postavené základy a vy viete, že bez základov nemôže stáť žiadna stavba. Tento uholný kameň musel byť dosť silný na to, aby bol

oporou ostatným kameňom, a na druhej strane musel mať dokonalé krivky, aby do neho mohli zapadnúť ostatné. V Biblii je Pán Ježiš prirovnaný práve k uholnému kameňu. Tým sa vám chce dnes povedať, že práve na ňom máte budovať vaše vlastné životy. Pán Ježiš túži byť vašou oporou, vašim Priateľom, vašim Spasiteľom. Túžite po tom aj vy sami? Mnoho ľudí Božieho Syna odmietlo. V Prvom liste apoštola Petra sa píše, že Ho doslova zavrhlí. Bohužiaľ, tak ako to urobili aj mnohí konfirmandi pred vami. Ale sú aj takí, ktorí si povedali, že to s Ním skúsia. A tí to nikdy neolutovali.

Drahí naši mladí priatelia, keďže verím, že ste okúsili, že Pán je dobrý, nechajte sa Ním opracovávať. Inými slovami, nechajte sa Ním obrusovať. Opäť v minulosti pri stavbe domu musel byť každý kameň upravený. Keby tie kamene mohli hovoriť, určite by sa to máloktoľému páčilo. Ak však chceli zapadnúť medzi ostatné, museli byť majstrom opracované, obrúsené, vyhladené... Pán Boh je práve tým vašim Majstrom, ktorý vás drží vo svojich rukách a pomaly na vás pracuje. Celé sa to začalo počas Krstu svätého, keď ste sa stali Jeho deťmi. Potom pracoval prostredníctvom vašich ro-

dičov, starých rodičov, neskôr učiteľov náboženstva a učiteľov konfirmácie... Ani sami ste o tom nevedeli, ako si používal rôzne situácie vo vašom živote, aby si vás mohol k sebe priviesť. Možno nie vždy sa vám to páčilo. Možno nie vždy sa vám chcelo chodiť na konfirmáciu či učiť sa z knižky „Verím a sľubujem“. No Pán Boh vás práve takto pomaly obrusoval, pretože má s vami veľký plán. Preto Mu dovoľte, aby na vás ďalej pracoval. A to práve tak, že s Ním budete v kontakte. V kontakte cez Božie slovo – Bibliu. Cez modlitbu. Cez služby Božie. Cez stretnutia mládeže...

Prosíme i vás, milí rodičia, krstní rodičia, starí rodičia a blízki našich konfirmandov, pomáhajte vašim deťom, aby mohli byť naďalej obrusované Pánom Bohom. Prichádzajte spoločne s nimi do chrámu Božieho. Hoci to nie je vždy jednoduché: Ved'te ich na služby Božie. Modlite sa spoločne s nimi. Nechajte výhovorky bokom a zakúste, že Pán Boh je milostivý a nikoho ani ničoho nad Neho niet.

A tu prichádzame k poslednej veci, ktorú vám chcem dnes povedať. Keďže verím, že ste, milí naši konfirmandi, okúsili, že Pán je dobrý, nechajte sa vbudovať ako živé ka-

mene do duchovného domu. Tým domom je náš cirkevný zbor. V ňom sa vám ponúka váš duchovný domov. V našom zbere sa môžete naozaj cítiť ako doma. Sama som tu vlastne spoločne s vami necelé dva roky. Ale viem vám veľmi dobre povedať, že keď sa pozriete do lavíc pred seba, uvidíte v nich veľmi milých ľudí, ktorým, keď dáte šancu, stanú sa vašou druhou rodinou, tak ako sa stali i mne. Keby ste čítali ďalej Petrov list, tam by ste našli: *Vy ste tým vyvoleným rodom, vyvolená generácia.* Pán Boh si vás vybral. Nie je to náhoda, že práve vy ste začali chodiť na confirmáciu do nášho zboru. Každý z vás je jedinečný. A preto vás v tejto chvíli prosím, aby ste si odviazali stužky na vašich bielych kamienkoch. Na nich máte napísanú vlastnosť, v ktorej ste originálni

práve vy. Nieкто z vás je veľmi múdry, iný rozvážny, ďalší zodpovedný... Pravdaže, máte veľa iných vlastností (o tom by vedeli rozprávať hlavne vaši rodičia či súrodenci), ale tie kamienky vám majú pripomínať, že tie živé kamene, ktoré si chce Pán Ježiš použiť, ste práve vy.

Preto milá sestra, drahý brat, dovoľ Ježišovi Kristovi, aby sa stal uholným kameňom i tvojho života. Dovoľ Mu byť tvojou oporou, kamkoľvek pôjdeš. Nechaj sa Ním dennodenne opracovávať či už cez modlitbu, Božie slovo alebo cez služby Božie. A napokon, nechaj sa Pánom Bohom vbudovať ako živý kameň do duchovného domu. Takto budeme môcť spoločne okúsiť, že Pán je dobrý a nad Neho nikoho a ničoho niet. Amen.

Modlitba

Pane Bože, v tento slávnostný deň prichádzame pred Tvoju tvár s úprimnou vďakou za Tvoju dobrotu a milosť, ktoré si pri nás i pri našich milých konfirmandoch dokazoval každý jeden deň. Prosíme Ťa, daj, aby sa Pán Ježiš stal uholným kameňom aj v životoch našich mladých priateľov. Nech je to práve On, na kom stavajú svoje hodnoty, sny, túžby... Prosíme Ťa, privádzaj si ich k sebe. Daj im okúsiť, že Ty si dobrý a verný Pán. Používaj si ich ako živé kamene a buduj si z nich svoj chrám. Prosíme Ťa aj za ich rodiny. Chráň ich a spravádzaj svojou milosťou. Amen.

TATIANA BEŇUCHOVÁ,
ZBOROVÁ KAPLÁNKA

Zoznam konfirmandov 2014

Michaela Balšianková
Ivana Belaňová
Anita Dibdiaková
Laura Hajdová
Daniela Hlušeková
Eva Holbusová
Matej Horník
Aneta Jastrabánová
Michaela Láni

Sandra Lusčoňová
Kristína Martinková
Lukáš Novotný
Katarína Olajcová
Júlia Pavlíková
Lea Poláčková
Barbora Veterníková
Marek Višňovec

Spevokol vo Vrbovciach

Láska Kristova totiž spája nás...

2 K 5, 14 A

Práve týmito slovami apoštola Pavla by sa dala opísať vikendová návšteva (14.–15. 6.) nášho spevokolu v cirkevnom zbere Vrbovce. Milí, nesmierne pohostinní ľudia so srdiečkami pri Bohu sa o nás vzorne starali po celú dobu, čo sme u nich prebývali.

Naša cesta sa však začala zastávkou na zrúcanine hradu Beckov. Kamenné múry na nás dýchali históriou z každej strany. Majestátnosť a nedobytnosť celého objektu v mnohých z nás vyvolala túžbu stať sa aspoň na chvíľku hradnými pánni či spanilými princeznami. Nemožno nespomenúť ani očarujúcu krásu prírody a pôsobivý výhľad na okolie hradu.

Správne výletovo naladení a kávičkou povzbudení sme zamierili k cieľu našej cesty, do Vrbovíc. Nuž a ako správne začať pobyt u našich bratov a sestier než službou. Chrám Boží vyzdobený kvetmi a bielymi stuhami nepochybne prezrádza fakt, že si pred Pánovou tvárou povedia svoje „áno“ dvaja mladí ľudia. Spojenie dvoch životov do jedného je udalosťou vzácnou a chvíľou nezabudnuteľnou. A na túto cestu okrem požehnaní a darov od svojich blízkych dostali mladomanželia hudobný darček aj od nášho spevokolu.

Popoludnie návštevy na kopaniciach sa nieslo v znamení zábavy, vzájomných rozhovorov a hier v neďalekej dedinke Chvojnica. Práve toto miesto je každoročným miestom pre ekumenické stretnutie organizované priateľmi z baptistickej cirkvi v Bratislave.

Po príjemne a užitočne strávenom dni si nás domáci rozdelili do svojich rodín a ak si myslíte, že sme išli hneď spať, to sa veľmi mylíte...

V nedeľný deň sviatočný vyzbrojení doplnenými vitamínmi, bielkovinami, tukmi, sacharidmi a samozrejme s úsmevom na tvári sme oslávili Boha piesňami a chválami, spevom a tancom na službách Božích. Domáci, hostia, malí i veľkí. Zo všetkých kútov, ako aj zo samotného strediu utešeného vrboveckého kostola vyžarovala radosť, potešenie, srdečnosť, ale predovšetkým chvála Všemohúceho za Jeho lásku, milosť a požehnanie.

Program druhého dňa našej návštevy sme po skvelom obede ukončili na Stretnutí spevokolov myjavského seniorátu v Senici-Čáčove.

Veríme, že sme potešili naším spevom a prítomnosťou mnohých a že sa ešte budeme môcť niekedy do tohto krásneho kraja vrátiť a zažiť, čo znamená Božia láska v praxi.

LH

Ešte raz počuť svoje meno

VLADIMÍR KNOŠKO

K oblaku hľadia učeníci za Majstrom vzdialeným,
odchádza, keď už splnil svoje poslanie na zemi.
Ten, ktorý s nimi dýchal prach spoločných ciest,
teraz sa pred ich zrakmi vznáša do nebies.

Pán náš odišiel do inej dimenzie,
no význam Jeho diela čas nikdy neskryje.
On navždy zmenil sveta tvár, už je iný,
aj keď Ho viac nestretneme na cestách Palestíny.

Sľúbil, že sa raz vráti na perutiach slávy,
aby nás navždy našej smrteľnosti zbavil.
Aby nám u seba miesto bezpečné zaistil,
keď na zem budú liať čaše hnevu anjeli Apokalypsy.

Ak prijme nás, budeme volať s vykúpenými:
Hoden je Baránok, moci, cti a slávy.
Prosme, nech táto nádej nikdy nestroskotá
a naše mená napísané budú do Knihy života.

Veľká je to milosť a radosť nesmierna,
ak ešte raz budú vyslovené naše mená.
Byl v Kristovej blízkosti, vidieť Jeho tvár,
počuť: Vstúpte do môjho odpočinku! – Pokoj vám!

NA POČEŤ SVIATKU
NA NEBO VSTÚPENIE KRISTA PÁNA

Kým ešte môžem

VLADIMÍR KNOŠKO

Kým ešte môžem vnímať tlkot srdca,
nech bije ako zvon, čo k modlitbe pozýva.
So známou piesňou na perách chcem prebúdzat' sa,
veď s Tebou deň chcem začať, Bože, moja sila!

Kým môžem, daj mi vôľu kráčať k Tvojej sieni,
nech mi k nej chodník hložím nezarastie.
S Tvojím Duchom – i keď som sám, nebývam osamelý,
nie všetko, čo sa takým zdá, je naozajstné šťastie.

Šťastní sme, ak v nás Duch Boží prebýva,
radosť, ktorú svet dáva, trvácnosti nemá.
Aj blankyt oblohy mrak môže sfarbiť do šediva,
pokojná myseľ viac je ako bohatstvo a sláva.

Kým ešte môžem počuť Deviatu Beethovena,
uvidieť ako rozkvitnuté stromy v sade stoja,
cez padací most času odíde chvíľa zachmúrená
a Svätý Duch mi vráti známy dar pokoja.

On povzbudí, keď zmysel života je skrytý,
ak smutní sme a úsmev neprichádza na tvár,
keď pokušiteľ svedomia pochybnosti šíri,
že nieto Vzkriesenia a život len z veľkého tresku povstal.

Napriek teórii evolučnej ďalej veriť chceme,
že iba Kniha Genezis nás s pravdou oboznámi
a iba Boh je Stvoriteľom neba a i zeme,
Jeho Duch, ktorý sa na počiatku vznášal nad vodami.

NA SVIATOK ZOSLANIA DUCHA SVÄTÉHO

Spomienky na našu školičku na Memorandovom námestí

VIERA KUSÁ

1. septembra 1929 – v čistých vyžehľených šatách ma vystrojila moja dobrá, pracovitá, drahá mati do tretej triedy našej školičky. Pobožkala mi čielko so slovami: „Pán Boh ti pomáhaj, veď si už posledná.“ Skoro som ani dobre nerozumela, čo zašeptala.

Preskočila som tri posledné schody na pitvore a letela cez našu záhradu a zelený trávnik na Ambra Pietra ulicu ohlásit' do našej školičky Soňku. Boli to tri sestry: Soňa, Jelka a malá Hanka, ktorú sme často v kočiariku uspávali: „Hajušky, bejušky, niet doma mamičky...“ Len potom sme sa v trojici mohli aj pohrať v ich ohradenom čistom piesočku spolu s Jelkou. Vytláčali sme si všakovaké koláčiky, zvieratká, robili tunely, vyhrabali aj záhradku, posadili do nej kvietky, ktoré Jelka natrhala v mamičkinej hriadke. Stavali sme domy, keď sme priliali do piesku trochu vody.

No tentoraz bez stavania, aj so Soňkou v nových šatách rozbehli sme sa popri Špačeké pekárni a Bodických dome a leteli cez veľký zelený trávnik pred Maticou k evanjelickému kostolu na Memorandové námestie rovno do našej na bielo vymalovanej školičky. Celé udychčané sme v prostriedku budovy otvárali dvere na tretej triede. Sotva sme tíško, viac bojácne pozdravili nášho nového pána učiteľa Pavla Kocku. I on nás vďačne privítal, ale na jeho prvú rannú otázku sme veru ani jedna nevládali odpovedať. Došiel k nám, podal nám ruku a asi cítil našu únavu. Začal s pokáraním: „Takéto dve mladé krásavičky takto si srdiečko doničit'! To sa patrí? Kto vás naháňal? Až tak veľmi túžite za školou? Viete, aké to bude mať následky? Máte vreckovky?“ Vzal nám z rúk vreckovky, sám ich pri umývadle do studenej vody namočil a priložil nám ich na čelá: „Sadnite si a oddýchnite, lebo viac vám už nemôžem ani neviem poskytnúť. Slečny, ak vládzete, choďte radšej domov a mamička nech s vami ide k lekárovi. To bude najmúdrejšie.“

Nuž takto trápne sa skončil prvý deň s našim novým učiteľom v tretej triede. Aká pre nás hanba! Odišli sme domov a čisté šaty som zavesila na vešiak vyvetrať. Mamičky nám prikázali, aby sme sa pánu učiteľovi za včerajší deň ospravedlnili. U lekára sme, pravdaže, neboli. Na druhý deň sme sa od spolužiakov dozvedeli,

že pán učiteľ si overoval, ako vieme čítať, ako poznáme vybrané slová, ako nám ide násobilka a pri ktorom čísle sme skončili v násobení. Pán učiteľ chcel zopakovať všetko, čo sme sa naučili s pani učiteľkou Chmelovou.

Soňka mala na starosti naše ospravedlnenie, ale ani to nestihla. Ďalší deň mal pán učiteľ dlhú zaujímavú prednášku o našom tele: ako si ho vážiť, čoho sa strániť, ako ho otužovať, o hygiene, o udržiavaní zdravého srdca, najdôležitejšieho orgánu nášho tela. Radosť ho bolo počúvať, mnohí z nás aj s otvorenými ústami, lebo výrazne obohacoval takto naše malé, nedospelé hlavičky. Takéto dlhé prednášky často „presiahli“ aj do slovenčiny či matematiky... Veru som rozmýšľala, že pán učiteľ by nám bol vedel povedať krásnu prednášku aj na nám dosiaľ tajomnú tému, ale ani jedna z dievčat sme sa neodvážili spýtať, hanbili sme sa.

V triede s pánom učiteľom Kockom sme oslávili všetky výročné sviatky, aj Vianoce a Nový rok. Pred 4. májom prišla naša bývalá pani učiteľka Chmelová za mnou do triedy. Šeptom poprosila pána učiteľa a nahlas zavolala na mňa: „Poď nám prvákom zarecitovať Štefánika!“ Pán učiteľ na to: „No to si aj ja rád vypočujem.“ Prváci mali vtedy v triede ako pamiatku na Štefánika malú slávnosť. Pozvali teda mňa, ba aj s triednym pánom učiteľom a po recitácii zatlieskali. Pán učiteľ sa mojim spolužiakom za neprítomnosť ospravedlnil a riekol: „Vypočul som si krásnu báseň a krásny prednes, ale ja viem ešte krajšiu báseň o Štefánikovi od Krčméryho. Poviem vám ju:

Štefan Krčméry Štefánikova matka

*Chod', syn môj, vo svet široký,
keď už raz tak byť musí.
To naše plemä slovenské
i tak sa v biede dusí.*

*A keď mu boli tri svety,
za matkou túžil veľa
a v očiach sa mu ziskrilo,
keď zahmeli delá.*

*Chod', syn môj, vo svet ďaleký,
na mater nezabudni,
a vráť sa, vráť sa vífazom,
keď príde raz deň súdny.*

*A roztúžil sa bolestne
a bôľ mu viazol v hrdle
a vyšvihol sa ako vták
a za ním celé krdle.*

*A išiel chlapec belavý,
a míňali sa letá,
a naučil sa vo svete,
ako sa voľne lieta.*

*Hoj, za ním krdle bez počtu
a všetky jasne, smele,
slobodu nesie, slobodu
a on im lieta v čele.*

*Po púšťach lietal, ostrovoch
a meral hviezdne dráhy,
matkino slovo v srdci mal,
na mysli domov drahý.*

*Slobodu nesie, slobodu
a rodná zem ho čaká,
už vidieť lietať oblohou
najjasnejšieho vtáka.*

*Slobodu nesie, slobodu,
hoc život svoj dá za ňu.
Už rodná zem mu pije krv
a matke slzy kanú.*

*Už si mi, syn môj, dolietal,
už ty môj sokol prvý,
nech čistý kvet tu vyrastie
z tej tvojej čistej krvi.*

*Nech slnko Božie svieti naň
a zem mu dáva vlahy.
Mať tvoja rodná žehná ťa,
spi sladko, syn môj drahý!*

Celá trieda zaburácala riadnym potleskom. „No toto,“ dievčatá krútili hlavami. „Ako to krásne povedal,“ šepli sme si so Soňkou a tleskali ďalej...

S pánom učiteľom do našej školičky ráno chodieval aj jeho syn a náš spolužiak Paľko. Dievčatá si mysleli, že bude mať protekciu a dostane za darmo dobré známky, ale myľili sme sa. Keď sa v triede dačo šuchlo, hneď bolo: „Paľko! Čo robíš? Nevyrušuj! Nemôžeš byť ticho?“ A Paľko väčšinou vyhrmel za druhých. Počas prestávky sa nám potom ponosoval: „Vidíte, takto to je, keď chodíte do triedy, kde učí váš otec...“ A my na to: „Dobre, ale ako ti to jemne povedal!“

Naozaj mal veľmi milé, láskavé a príjemné vystupovanie, každému sa pozdravil, prihovril. Aj od nás tak vyžadoval. V dlhej prednáške o človeku pripomenul našim spolužiakom, ako sa majú správať k ženám, ako a prečo si ich treba ctíť a vážiť. Sám nás oslovoval už nie žiačky, ale slečny, že sme na ne podrástli a vyspeli. Prišlo mi naraz smiešne, že tieto jeho slečny chceli sa ho ešte pýtať na bociana...

Každého rovnako vždy sprievádzal milým a dobrým slovom. Začali sme si ho preto ešte viac vážiť a čakávali sme ho radi – pravdaže aj so synom, najmä keď svietilo slniečko, pred hlavným vchodom. Hneď nás privítal úctivým pozdravom: „Ako vidím, moje slečny sa nás nevedia dočkať.“ Ale v triede po zaspievaní rannej pesničky sa zaraz začalo skúšanie.

Ani neviem, ako nám s dobrým učiteľom a jeho výbornými prednáškami do života veľmi rýchlo ubehol 3. ročník. Stále sme čakali na nového pána učiteľa, vraj z Liptova, a veru ani neprišiel. Tak si nás znovu „pritúlil“, ako sám povedal, pán učiteľ Kocka a ako žiaci tretej triedy sme si nič lepšie nemohli priať. Čo v nej bolo naplánované, sme prebrali a tešili sa do štvrtej.

1. septembra sme sa už sťahovali do štvrtej triedy, poslednej triedy, čo mala okná ešte do Memorandového námestia, bližšie ku kostolu. Len piata trieda bola na sever, s oknami do Matice. Na začiatku 4. triedy sme podrástli aj my žiaci, nielen malá Evička Batelová. Ale neviem, či podrástli aj naše rozumy, lebo na vysvedčeniach sa poobjavovali už aj dvojky, ba aj tie bruchatejšie známky. No nechali sme to na nášho pána učiteľa Kocku, lebo sme k jeho úctivosti, milote a múdrosti pridali aj spravodlivosť. I naďalej sme mu dovolili volať nás slečinky.

V učive nám pribudli nové predmety. S pánom seniorom O. Škrovinom a s pánom kaplánom J. Bučkom sme sa pripravovali na konfirmáciu i na prvé prijímanie Večere Pánovej. V našej školičke s pozhnaním Božím neprestávala radosť, džavot a smiech. Slávnostne sme sa v nej cítili. Bola malá, ale útulná – s milými predstavenými, našimi dobrými pedagógmi – a znova celá na bielo vymaľovaná.

V tomto momente vynorila sa mi spomienka na básničku uverejnenú v Zorničke: „Chalúpka naša bielená...“ Keď som si miesto chalúčky vymenila slovko „školička“, mohla som si slastne povedať – veď je to ako o našej školičke – aj tá je bielená. Báseň je o rodnom dome, ale už si nepamätám autora. Prosím, porovnajte sami:

*Chalúpka naša bielená s malým oblôčkom v stene,
k tebe je moje srdiečko tak úzko prirastené.
Milá mi tvoja dobrota, bárs duší v tebe nenie,
tak dobre mi,
tak voľno tu
jak nikde na svete inde.*

Či si to nezaslúži tá naša útulná školička, prízemná, neposchodová, aby sme tak o nej povedali?

Nezabudli sme sa ešte hrať pred kostolom pri štyroch lipách, nevedeli sme na pani učiteľku Chmelovú zabudnúť. Keď sme ju stretli, hneď sme sa k nej prikmotrili. Rovnako ako sme mali stále radi malú princezničku Evičku, ktorá podrástla, veď kočiarik jej bol už malý... Ako teraz často prekričala aj starú mamu, ktorá ju na dvorčeku opatrovala. Nedal nám však pán učiteľ dlho sa s ňou pohrať. Sám prišiel po nás a dohovárал, že nesmieme strácať čas, keď polovica z nás ide na prijímačky do 1. triedy gymnázia. „Veru, ten ,krát‘ vám nejde tak, akoby som si želal, a diktáty tiež pokrivkávajú.“ A znova začal skúšať a museli sme opakovať látku už dávno prebratú.

Horšie bolo, že naozaj viacerí žiaci sa pripravovali odísť z našej školičky. A mne bolo veľmi ľúto, že s nimi odíde aj Sonička, moja najmilšia priateľka, s ktorou som sa už roky hrávala a do školy sme spolu chodievali. Kto teraz so mnou do nej pobeží? No čoskoro som si našla Helenku, ale tá pri nás nebývala, až v Jahodníkoch... Čo robiť?

Každý deň v školičke sme písali diktáty a opakovali sa. Pán učiteľ sa nechcel dať zahanbiť, preto stopercentne pripravoval do gymnázia svojich zverencov.

(Dokončenie v nasledujúcom čísle)

Zaplatiť za kresťanské vzdelávanie mi pomohol pán farár, rodičia i kamaráti

PRÍBEH JAKUBA, ŠTUDENTA PROGRAMU TIMOTEJ

Viera, ktorá rastie v rodinnom kruhu

Volám sa JAKUB FERKO a som z malého mestečka menom Hanušovce nad Topľou. 9. júna som dovŕšil devätnásť rok. Mám o rok mladšieho brata a dvanásťročnú sestru. Navštevujem Evanjelické kolegiálne gymnázium v Prešove, kde som dokončil štvrtý ročník. Mám milujúcich rodičov, ktorí ma už od malička viedli k Bohu. Zrejme nikdy nezabudnem na chvíle, keď ma otec učil modliť sa. Okrem toho rodičia vždy dbali, aby som chodil na detskú besiedku a bol v spoločenstve veriacich detí. Oni mi kúpili aj prvú detskú Bibliu. Tá sa zakrátko stala mojim každodenným čítaním...

Nájsť skutočný vzťah s Bohom

S pojmom Boh, cirkev alebo náboženstvo som sa stretával už od detstva, ale, asi to ešte stále nebol skutočný vzťah s Bohom. Zrejme preto prišlo v mojom živote aj „slepé“ obdobie. V tom čase som rád chodieval na diskotéky a robil som, čo sa mi zachcelo. Dlhé hodiny som strávil pri počítačových hrách (dnes si myslím, že ma okradli o množstvo času). Naďalej som viedol aj napohľad „zbožný“ život – s bezduchými večernými modlitbami a chodením „na mládež“, kde boli centrom môjho záujmu viac ľudia a zábava ako Boh.

Keď som ma šesťnásť rokov, Boh to všetko zmenil. Prehovril do môjho života cez množstvo ľudí, výklady na stretnutiach mládeže, cez Bibliu... Veľmi konkrétne mi zjavil, že nechce aby bol môj život polovičatý. Vtedy som skutočne porozumel slovám: „.... až po závisť túži (po nás) Duch, ktorému dal prebývať v nás.“ (Jk 4, 5) Bol to jeden z mnohých veršov, ktoré ma vtedy oslovili a môžem povedať, že môj život menia a ovplyvňujú dodnes. A tak, uvedomujúc si, že Boh po mne túži, už viac nemôžem byť aj s týmto svetom aj s Bohom. Definitívne som sa rozhodol pre jedinu, pravú cestu, ktorou je Ježiš.

Viera, rastúca v službe blížnym - TIMOTEJ

Zrazu sa udiali veľké veci. Začal som učiť v detskej besiedke, pomáhať dorastu, na dorasťových táboroch mi bola zverená zodpovednosť za výklad biblického textu, ktorý sme preberali na stretnutiach mládeže, atď. Môj modlitebný život sa tiež zmenil. Jednou z mojich častých

modlitieb bola prosba o múdrosť a o lepšie poznanie Biblie. Boh odpovedal, veď je verný. Zkrátka sa ma náš zborový farár opýtal, či nechcem navštevovať Biblickú školu v Martine a zúčastniť sa na projekte s názvom Timotej. Pán farár ma v tom veľmi podporil – psychicky a aj finančne. S financiami mi pomohli aj moji rodičia a dokonca kamaráti!

Čas strávený na Biblickej škole mi dal určite popri štúdiu Biblie aj iné dary. Zoznámil sa mnohými ľuďmi, ktorí chcú tiež slúžiť Bohu. Som vďačný najmä za mojich spolužiakov, s ktorými som prežil radostné chvíle. Obdivujem aj učiteľov na Biblickej škole: ich múdrosť a ich prácu. Cením si predovšetkým ich čas, ktorý trávia vzdelávaním študentov, a to dokonca aj cez vikendy. Som si istý, že nielen ja, ale aj moji spolužiaci sú vďační za starostlivosť, ktorou nás v Martine zahŕňajú.

Zmysel kresťanského vzdelávania

Poznanie Božích právd mi otvorilo oči, oslobodilo ma od mnohých klamstiev a urobilo môj život zmyslupnejším. Myslím si, že na svete je mnoho oklamaných ľudí, ktorí nepoznajú pravdu ani evanjelium, alebo iba čiastočne, neúplne. Ja sám často pociťujem zodpovednosť za iných ľudí a nechcem len tak nečinne sedieť. Zo všetkého najviac si želám, aby moji najbližší prijali Krista do svojho života. Chcel by som byť nástrojom v Božích rukách, pretože verím, že Boh má plán s mojim životom a chce si ma použiť.

Pripravený

Dnes ešte neviem presne, kde je to miesto, kde si ma Boh použije. Po štúdiu v rámci programu Timotej po dlhom uvažovaní, modlitbách a rozhovoroch som sa rozhodol pre štúdium teológie na Evanjelickej teologicko-pedagogickej fakulte v Bratislave. Už som prijatý. Pravdaže, mám obavy, či budem zvládať vysokú školu a či je to skutočne Božia vôľa. Ak by sa to však podarilo, stal by som sa farárom, ktorý sa bude venovať deťom, mládeži i starším. No je to ešte ďaleká cesta, ktorá je predo mnou...

ZA VYZNANIE ĎAKUJE
HEDWI TRÁČOVÁ

Verná je to reč: Ak sa niekto snaží o biskupstvo, túži po znamenitom diele. Biskup musí byť bez úhony, muž jednej ženy, striezlivý, rozumný, slušný, pohostinný, spôsobilý vyučovať, nie pijan, nie bitkár [ani nie žiadostivý nečistého zisku], ale mierny, nehašterivý a nie lakomý. Má si dobre spravovať dom a deti udržiavať v poddanosti so všetkou dôstojnosťou. Veď ak niekto svoj dom nevie spravovať, ako sa bude starať o cirkev Božiu? Nech to nie je nováčik vo viere, aby sa nenadával a neprepadol diablovmu súdu. A musí mať aj dobré svedectvo od tých, čo sú mimo [cirkev], aby sa nedostal do rečí a neprepadol osídlu diablovmu. Podobne diakoni (nech sú) čestní, nie dvojtvární v reči, ani nie príliš oddaní vínu, ani nie žiadostiví nečistého zisku. Tajomstvo viery nech zachovávajú v čistom svedomí. Ale aj oni sa majú najprv osvedčiť a (len) potom konať diakonskú službu, ak sú bez úhony. Podobne ich ženy (nech sú) čestné, nie ohováračné; striezlivé a vo všetkom verné. Diakoni nech sú mužmi jednej ženy a nech sa dobre starajú o deti a domácnosť. Ti totiž, ktorí dobre konali diakonskú službu, nadobudnú si dobré meno a veľkú úfannivosť vo viere, ktorá je v Kristovi Ježišovi. Keď dúfam, že čoskoro prídem k tebe, píšem ti, aby si, ak sa oneskorím, vedel, ako sa treba správať v dome Božom, ktorým je cirkev živého Boha, (tento) stĺp a základ pravdy. Vpravde veľkým tajomstvom pobožnosti je (On), ktorý sa zjavil v tele, ospravedlnený bol v Duchu, zjavil sa anjelom, zvestovaný bol národom, uverili v Neho na svete, vzatý bol v slávu.

1 TIM 3, 1 - 16

Radosť z toho, že sme boli nájdení

14. ročník Letnej biblickej školy

Množstvo detí vo farebných tričkách, veselí vedúci, angličtina a na prvý pohľad viditeľná zábava! Na Memorandumom námestí v Martine sme sa uplynulý týždeň tešili už zo 14. ročníka Letnej biblickej školy.

Dva mesiace letných prázdnin sú obdobím rozmanitých letných udalostí. Jednou z nich je aj Letná biblická škola (ďalej LBS), ktorú organizuje Biblická škola (BŠ) v Martine. Tento rok sa na nej 29. júna 2014 stretlo 230 detí vo veku od 3 do 11 rokov. Deti tvorili spolu 9 tímov. Zásadu „kto spieva, dvakrát sa modlí“, ktorú vyslovil už sv. Augustín, sme počas LBS dodržiavali naplno. Okrem spievania sme aj športovali, zabávali sa, sledovali divadielka a počúvali pútavé biblické príbehy, ktoré spoločne pripomínali dôvod na radosť z toho, že sme boli nájdení naším Bohom.

Hneď v prvý deň sme si pripomenuli prvú skúsenosť Ježiša Krista s učením v chráme (L 2, 41 – 52). Ďalší deň sme zase vyšli na more, aby sme spolu s učeníkmi Šimonom, Ondrej a Jánom lovili ryby a uvedomili si, aké dôležité je hlásať evanjelium blížnym a stať sa „rybármi ľudí“ (L 5, 1 – 11). Tretí deň nás Biblia viedla na lúku, aby sme spolu s pastierom – Ježišom – hľadali milovanú stratenú ovečku (L 15, 1 – 10). Ježiš nás aj v štvrtý deň vyzval k milovaniu svojich blížnych tak, ako milujeme seba (L 10, 25 – 37). LBS sme ukončili piatkovým veršom z Evanjelia podľa Marka, v ktorom nás Boh vyzýva k tomu, aby sme k Nemu s láskou privádzali ostatných (Mk 2, 1 – 12).

LBS prebiehala päť dní. Jej záverom bol atraktívny program detí 4. júla 2014 v popoludňajších hodinách na Memo-

randovom námestí v Martine. Prišli si ho pred evanjelický kostol pozrieť desiatky rodičov, starých rodičov a lektorov z Minnesoty. Bohdan Hroboň, riaditeľ BŠ, vo svojom príhovore ocenil pomoc z radov študentov Katedry náboženských štúdií Žilinskej univerzity a žiakov Evanjelickej spojenej školy v Martine, ktorých označil za ovocie doterajších rokov LBŠ. „Mnohí z týchto študentov a žiakov boli pred štrnástimi rokmi deťmi a prvými účastníkmi Letnej biblickej školy. O to krajšie je vidieť ich dnes zapojených v praktickej službe mladším kamarátom.“ B. Hroboň odovzdal slovo Paulovi Bergeimu, vedúcemu projektu Vision Slovakia, prostredníctvom ktorého do Martina každé leto prichádza slúžiť niekoľko desiatok amerických priateľov. P. Berge ocenil šikovnosť detí, vyzdvihol úsilie rodičov pri ich výchove a podakoval sa za dôveru, s ktorou rodičia svoje deti každý rok sem privádzajú.

LBŠ v Martine sa začala v roku 2001, keď do Martina zavítali Američania z cirkevného zboru St. Andrew's, Minnesota, aby pre slovenské deti pripravili anglicko-kresťanský tábor. Spolupráca amerických partnerov s BŠ sa rozvinula a každý rok rastie na základe spoločného cieľa. Je ním túžba ukázať, že viera v Boha nie je len o nejakých pravidlách alebo striktných odriekaniach, ale že dokážeme o Pánu Bohu hovoriť a prežiť spolu dobrý čas, a tým dať deťom najavo, že kostol neznamená len nedeľné bohoslužby, ale aj živé spoločenstvo bratov a sestier, ktoré všetci budujeme.

LBŠ je zameraná aj na výučbu angličtiny. Americkí lektori sú tu preto, lebo chcú deti učiť základné kresťanské pravdy. Popritom ich učia angličtinu a aj oni sami sa učia základné slovenské slovíčka, čo je častokrát veľmi zábavné. Za tento spoločne strávený čas sme všetci nesmierne vďační!

HEDWIGA T.

Slavomír Sabol, biskup VD ECAV

Zborový deň 2014

Dňa 6. júla sme v našom cirkevnom zbore (CZ) v Martine opäť prežívali na Memorandovom námestí požehnaný čas pri zborovom dni. Stretli sme sa pri tejto príležitosti už piatykrát. Tohtoročná téma sa niesla v znamení hľadania evanjelicko-kresťanskej identity. Slávnostným kazateľom bol dôstojný brat biskup Mgr. Slavomír Sabol. Na základe slov apoštola Pavla z Listu Rímskym (R 11,17 – 20) sa prihovril domácim viery, vzácnym hosťom i našim priateľom z USA a pripomenul dôležité hodnoty, s ktorými musíme počítať na ceste opätovného hľadania našej kresťanskej identity vo svete nezdravého individualizmu, liberalizmu a rafinovaného ateizmu. Ísť ku koreňu, ktorým je Pán Ježiš Kristus, je nielen prvoradá úloha, ale aj milé pozvanie v atmosfére odpustenia a prijatia. (Kážeň si môžete vypočuť na webovej stránke: www.ecavmt.sk)

Slávnostné služby Božie sa začali radostným spevom detí končiacej sa Letnej biblickej školy, na ktorej sa stretávali počas prvého prázdninového týždňa (230 detí každý deň). Viedli ho už po 14-stykrát priatelia z Minnesoty spolu s pedagógmi, študentmi Biblickej školy a pomocníkmi z CZ. O hudobný sprievod na službách Božích sa postarala mládežnícka kapela. V rámci nich obnovilo svoj konfirmačný sľub aj 17 bratov a sestier, ktorých konfirmačným požehnaním vyprevadil v roku 1949 (všetkých bolo 92) vzácny martinský farár Ľudovít Vajdička. Jubilejnú-konfirmáciu s veľkým zaujatím pomohla pripraviť milá sestra Elenka Še-

Konfirmandi Ludovíta Vajdičku

noldová-Danková. Jubilujúcich konfirmandov do ďalšieho života vo viere požehnaním vyprevadil domáci brat farár Milan Kubík.

Memorandové námestie sa zaplnilo aj prezentačnými panelmi a stolíkmi, na ktorých vedúci sekcií prezentovali aktivity CZ (sestry z ručných prác, detská besiedka, Evanjelická spojená škola, Biblická škola, misia na Ukrajine, knižná tvorba ECAV v Martine, zborová diakonia, SED Dom Dobrého Pastiera, mládež a iné).

Po skončení služieb Božích bol pripravený guláš a občerstvenie. Popoludňajší program sa skladal z oddychových a vzdelávacích aktivít pre všetky vekové kategórie. O 14. hodine sme v priestoroch Biblickej školy prezentovali úspešnú knihu Dr. Slavomíry Očenášovej-Štrbovej *Život, viera a umenie*. V rozhovoroch s autorkou knihy a ďalšími dvoma hosťami, prof. Jankou Krivošovou a grafikom Petrom Ďuríkom, sme sa hlbšie zoznámili s ich tvorbou a vzťahom ich umeleckej tvorby a osobnej viery v Boha.

Na tohtoročnom zborovom dni sa zúčastnilo viac ako 500 osôb, o ktorých sa postaralo okolo 60 dobrovoľníkov z nášho CZ. Aj preto sme prežili čas milý a požehnaný nielen pekným počasím, ale naozaj peknou atmosférou pomoci, záujmu, spoločenstva a dobrých vzťahov. Aj touto cestou všetkým pomocníkom úprimne ďakujem a prajem do ďalšej služby Božie požehnanie.

MILAN KUBÍK, ZBOROVÝ FARÁR

(CD a DVD z podujatia si môžete objednať na farskom úrade)

Život, viera, umenie hodovanie okolo spoločného stola viery

V priestoroch Biblickej školy v Martine sa 6. júla 2014 v rámci martinského zborového dňa uskutočnila prezentácia knihy rozhovorov s evanjelickými osobnosťami. Autorkou knihy s názvom Život, viera, umenie je martinská rodáčka Slavomíra Očenašová-Štrbová. Druhou časťou prezentácie bola pútavá prednáška profesorky architektúry Janky Krivošovej, ktorá účastníkom priblížila problematiku pripravovaných gobelínov štrnástich seniorátov ECAV. Gobelíny budú oficiálne uvedené v roku 2017 vo Wittenbergu v rámci nadväzujúceho 500. výročia Lutherovej reformácie.

Už Johann Wolfgang Goethe, nemecký básnik, dramatik, humanista, vedec a politik, hlásal potrebu konať dobro pre druhých. K jeho slovám sa pripojilo vedenie Európskej únie umenia, ktoré v nich našlo povzbudenie aj obsah vlastného poslania: nachádza ho v oceňovaní tých, ktorí robia niečo mimoriadne pre iných. Veď ocenenie si „zaslúži každý umelecký či kultúrny počin človeka alebo skupiny ľudí, ktorý duševne obohacuje, vnútorne naplňuje, robí šťastnejším a predovšetkým spája“. Veríme, že práve v tomto kontexte nám vnútorné obohatenie a radosť priniesla prezentácia knihy rozhovorov s významnými slovenskými umelcami – kresťanmi, ktorých oslovila spisovateľka a literárna historička Slavomíra Očenašová-Štrbová v priebehu posledných desiatich rokov.

Diskusia o rozhovoroch so vzácnymi ľuďmi slovenskej umeleckej scény sa konala v priestoroch Biblickej školy v Martine. Sprítomnili ju profesorka architektúry Janka Krivošová a knižný dizajnér Peter Durík, obaja respondenti knihy. V diskusií s nimi sa hostia bližšie zoznámili nielen s ich tvorbou, ale aj ich osobnou vierou a vzťahom k umeleckej tvorbe.

Čo je človek, že naň pamätáš?

Úvod stretnutia predstavovali slová z 8. žalmu, v ktorom žalmista rozjíma nad Božou slávou, ale aj nad svojim poslaním, svojím človečenstvom: „Keď hľadím na Tvoje nebesá, na dielo Tvojich prstov... Čo je človek, že naň pamätáš a čo si syn človečí, že sa ho ujímaš? ...urobil si ho pánom nad dielom svojich rúk, položil si mu všetko po nohy... Ó, Hospodine, aké slávne Tvoje meno na celej zemi!“

Žalmista rozjíma nad sebou, nad svojím rodom a hľadiac na nebo kladie si otázku: „Čo je človek?“ Pri hľadaní odpovede nehľadá len dole, na zem, kde vidí svoju pomínutelnosť a chatrnosť, ale svoj zrak dvíha k nebesám – tam chce nájsť skutočnú, pravdivú odpoveď na to, čo je človek a čo všetko pre Boha znamená...

Autor 8. žalmu náš pohľad zacielfuje na nebo, aby mohol zdôrazniť, že nikdy nemieme opomenúť hľadiť k nebesám. Práve slovami tohto žalmu sa hosťom podujatia prihovoril Milan Kubík, farár Evanjelického a. v. cirkevného zboru v Martine, ktorý pripomenul častý antagonizmus, vládnucci dnes medzi nebom a zemou. Táto protichodnosť, ba až nepriateľstvo nám podľa neho čoraz viac sťažuje denne sa obracať na nebo.

Podľa brata farára žijeme v dobe techniky a definícií, kde na všetko musí byť nejaký zákon: „Ale Boh je kategória, ktorá sa nedá zdefinovať do nejakých poučiek alebo zákonov, pretože to všetko presahuje“, pripomenul hosťom preplnenej auly Biblickej školy brat farár. Ak tomu chceme rozumieť, musíme pozerať aj hore, hoci to presahuje rámec nášho uvažovania alebo chápania. I preto prejavil martinský duchovný vďaka Pánu Bohu za to, že „máme v našej cirkvi umelcov, ktorí ten esenciálny rozmer vedia stiahnuť na existenciálnu a konkrétnejšiu rovinu“. Umelci podľa neho „dokážu veci, ktoré sú mnohým z nás nepochopiteľné, vsunúť do podoby veršov či krásneho obrazu. Symbolickým spôsobom tak dokážu priblížiť to, čo je pre dnešnú, už technickú myseľ, viac pochopiteľné.“

Zľava: Prof. J. Krivošová, P. Ďurík, S. Očenášová-Štrbová a J. Borcovanová

Odkaz viery

Brat biskup VD Slavomír Sabol pripomenul dávne odkazy vzácných mužov a žien, ktorí dokázali byť činní vo viere. Keďže v našej krajine už dnes nič nebráni slobode vierovyznania, „nastala doba milosti, aby sme mohli slobodne šíriť pravdy kresťanskej viery, zasievať ju hlboko do srdc našich detí a šíriť vieru vo svojom okolí, v štáte i v spoločnosti“. Otázkou je, či budeme schopní dobu milosti využiť tak, ako ju využili naši predkovia. „Zatiaľ, domnievam sa, nám chýba zápal a chuť obetovať niečo vo svojom živote pre veci Božie, aby vec Kristova, ktorá je cez cirkev aj našou vecou, mohla napredovať,“ povedal brat biskup a dodal, že takéto príležitosti v cirkvi, akou je aj stretnutie pri príležitosti uvedenia knihy S. Očenášovej-Štrbovej, by nemali byť len o nejakých slovách alebo krátkej spomienke na to, že sa tu čosi dialo. Práve naopak, stretnutie tohto druhu a nové spomienky, ktoré sa k nim viažu, „majú v nás nanovo obnovovať ľudí činov, aby sme sa vedeli prezentovať ako Kristovi ľudia, žijúci v konkrétnej, t. j. evanjelickej cirkvi“. Brat biskup v modlitbe vyprosil požehnanie pre toto nešedné stretnutie a poďakoval sa za vzácných ľudí našej minulosti i súčasnosti, ktorí aj v prostredí našej cirkvi „prinášajú to, čo je hodnotné, čo dokáže oslovíť človeka a nadchnúť ho k veciam viery“.

Život, viera, umenie – prezentácia knihy

Jedným z umelcov, ktorí dokážu usporiadať do viet a vierohodne prerozprávať „veci, ktoré sú mnohým z nás nepohopiteľné“, je aj Slavomíra Očenášová-Štrbová, autorka knihy s názvom *Život, viera, umenie*, ktorú v roku 2013 vydal Transoscus, a. s.

Autorkino pozvanie k rozhovoru a na „hodovanie okolo spoločného stola viery a pokory“ prijali spisovatelia Milan Rúfus, Milan Kraus, Hana Zelinová, Ivan Kadlečík, Lubomír Feldek, Ján Solovič, Juraj Sarvaš a Fedor Bartko; Z oblasti hudby oslovila Ivana Hrušovského, Romana Bergera, Jána Valacha, Miroslava Bázlika, Igora Bázlika, Jána Vladimíra Michalka, Elenú Šarajovú a Vítazoslava Kubičku. Oblasť výtvarného umenia v knihe reprezentujú Igor Rumanský, Dušan Kállay, Jaroslav Uhel, Milan Stano, Janka Krivošová a Peter Ďurík.

Kniha teda prináša sériu dvadsiatich dvoch rozhovorov s významnými evanjelickými osobnosťami. Grafickú stránku knihy pozoruhodne spracoval knižný dizajnér Peter Ďurík, dlhoročný technický a výtvarný redaktor martinského vydavateľstva Osveta, grafik časopisu *Martinský evanjelik*, ktorého práca je oceňovaná nielen doma, ale mnohými medzinárodnými cenami aj v zahraničí. Súčasťou martinskej prezentácie, ktorú viedla Jelka Borcovanová a moderovali Zu-

zana Bukovská a Ján Kričko, boli rozhovory s respondentmi knihy – prof. Jankou Krivosovou a Petrom Ďuríkom.

Pre mňa je dôležité, aby viera bola soľou a svetlom sveta. Pretože z týchto prameňov vyviera tvorba (...) Moja viera je signifikantným znakom viery mojej rodiny. Moja viera je vyjadrením viery mojich rodičov, ich napodobňovania, ich života.

Láska. Vďaka láske. Tam som si začal písať môj kresťanský životopis.

(VÝTVARNÍK, DOCENT JAROSLAV UHEL)

Rozdané zostáva

Knihy Život, viera, umenie chce poukázať na spoločného menovateľa, ktorým je „láska“. Význam tohto slova hrá dôležitú úlohu vo všetkých publikovaných rozhovoroch. Možno i preto sa kniha teší veľkému záujmu čitateľskej obce. Aj sestra Očenášová v nej nachádza svoju radosť, veď sa vyznáva: „Bohatla som spoznávaním ľudí – ktorých som v umelcoch objavovala – a uvedomovala si lásku. Lásku, ktorou dávali svojmu dielu hodnotu. Lásku, ktorou sa dopracovávali k pokore. Lásku, ktorou sa pozvnašali nad malomyseľnosť, neprajnosť. Lásku, ktorou upozorňovali na výnimočnosť iných. Lásku, ktorou sa delili o múdrosť a o poznanie.“

Knihy Život, viera, umenie mala už 11 prezentácií na rôznych miestach Slovenska. V rámci prezentácie v Prahe sa S. Očenášovej-Štrbovej dostalo cti stať sa prvou ženou – laureátkou Európskej ceny pre spisovateľov a publicistov – Zlatej medaily Leva N. Tolstého. Cenu jej udelilo Prezídium Európskej únie umenia na konci januára v Chráme svätého Michala v Prahe. Tam, rovnako ako

v aule Biblickej školy sestra Očenášová ocenila ľudí, s ktorými mohla pracovať a robiť rozhovory. „Niekedy mám pocit, že ‚turčiansky košiar‘, z ktorého som vzišla, akoby predurčoval ľudí na to, aby robili veci pre druhých – s veľkým srdcom, s veľkou empatiou, bez nároku na honorár a s veľkou láskou.“ V tomto duchu bola napísaná i kniha rozhovorov s významnými osobnosťami umeleckého života.

Problém sveta vidím v odcudzení sa ľuďi, v strate určitých stabilných hodnôt. Myslím si, že všetka malomyseľnosť a neláska pramení práve z kultu hmotných statkov. A možno je to aj tým, že mnohí ľudia žijú bez úprimnej viery, že Pána Boha nepustia do svojho srdca.

Za problém sveta považujem problém neviery.

(AKAD. MAL. PROFESOR IGOR RUMANSKÝ)

Smerovanie S. Očenášovej-Štrbovej k náboženským témam, ktoré boli predstavené prostredníctvom rozhovorov s 22 umelcami – kresťanmi, označila samotná autorka za „akýsi pomyselný dlh voči starým rodičom, ktorí boli celým svojím životom oddaní evanjelickej cirkvi“. Opisala samu seba ako tú, ktorá sa pokúša kráčať v ich stopách a ďalej „zbierať všetko to, čo by mohlo osviežiť jej diela, priateľov a známych“.

Prihovára sa mi celá plejáda našich svetlonosov, ktorá nielenže formovala našu národnú kultúru a uľahčovala život počas národného útlaku, ale ďakujem Pánu Bohu aj za to, že som ich mohla poznať aj osobne... nikdy nezapierali, že sú evanjelici a spravali sa aj k svojmu náboženstvu dôstojne.“

(SPISOVATEĽKA HANA ZELINOVÁ)

S. Očenášová-Štrbová na rozhovoroch pracovala viac ako desať rokov. Mnohé z výpovedí sú pritom jedným z posledných pohľadov týchto vzácných osobností na ich vlastnú tvorbu, život a dielo. Milan Rúfus alebo Hana Zelinová poskytli rozhovor dokonca krátko pred ich odchodom do večnosti, čím sa obsah knihy stáva ešte vzácnejším klenotom a hodnotným dedičstvom. Veď – ako sa vyjadril Dušan Tóth, jeden z recenzentov knihy – „všetci títo ľudia sa narodili medzi nami. Viera v Boha ich vystrojila do života a svojou húževnatosťou a bohatými skúsenosťami sa stali osobnosťami, ktoré zdobia nás, našu cirkev a v neposlednom rade ľudstvo“.

PRIPRAVILA HEDWIGA TKÁČOVÁ
FOTO JURAJ BORCOVAN

„Slovenské hniezdo“ na gobelíne

*V rámci prezentácie knihy *Život, viera, umenie spisovateľky a literárnej historičky Slavomíry Očenášovej-Štrbovej sa v Biblickej škole v Martine uskutočnila aj prednáška profesorky architektúry Janky Krivošovej, ktorá predstavila projekt pätnásťdielného gobelínu, pripravovaného k 500. výročiu reformácie v roku 2017.**

Pomenovanie „gobelín“ vzniklo na základe priezviska rodiny Gobelinovcov, ktorí na prelome 15. a 16. storočia žili v Paríži, kde vlastnili a prevádzkovali kráľovskú tkáčsku dielňu. Ani v našich geografických podmienkach nie je slovo gobelín neznámym pojmom, o čom svedčí aj prof. Janka Krivošová, ktorá je výtvarnou autorkou projektu pätnásťdielného cyklu vyšívaných textilných obrazov. Slovom gobelín nazvali tento cyklus pripravovaný k 500. výročiu reformácie.

Prof. Krivošová v rámci projektu namaľovala „15 metrov dlhú“ históriu evanjelickej cirkvi na veľkoplošných obrazoch. Celý cyklus rámuje Rúfusova *Modlitbička za Slovensko* a v nej prosba za ochranu našej milej vlasti.

Výtvarná kompozícia predstavuje päť neobyčajne ťažkých – v mnohom ohľade však povzbudivých a požehnaných storočí života slovenských kresťanov – evanjelikov. Gobelín v týchto dňoch už vyšívajú ženy na celom Slovensku. Cieľ je zrejmý – osláviť výročie reformácie kompletnou zbierkou pätnásťdielných gobelínov, ktoré predstavujú štrnásť seniorátov ECAV na Slovensku.

Hodno ich bolo namaľovať...

Prostredníctvom umenia a svojich obrazov chce profesorka architektúry Janka Krivošová pripomenúť, že „naši evanjelickí predkovia, ktorí obstáli i v ťažkých životných situáciách, môžu v novej dobe zapalať svetlo ducha a dodávať svojim vzorom odvahu vytrvať.“

O dôležitosti pozitívnych vzorov nemožno pochybovať. Jedným z nich je pre nás určite aj prof. Krivošová, ktorá prostredníctvom umenia „dáva svoje ruky a štetce“, aby pomocou nich pripomínala Božie veci, ktoré sa od nepamäti odohrávali na našom milom Slovensku: „Dala som k dispozícii moje ruky a štetce. Nemám ambíciu porovnávať sa s veľkými majstrami, to mi neprináleží. Ak sa raz ukáže poslanie mojich obrazov, dávno tu už nebudem. Ak budú dvíhať vieru a poznanie vecí Božích, hodno bolo namaľovať mnohých, tých našich výnimočných mužov i tie novozmluvné príbehy.“

Gobelíny – vyšívané obrazy slovenských evanjelických dejín

Krátko po prezentácii knihy S. Očenášovej-Štrbovej prof. J. Krivošová predstavila prítomným hosťom päť storočí našich dejín:

- Pohľadom na sériu jej výtvarných podkladov pre budúce gobelíny sme si v úvode pripomenuli úlohu vierozvestcov Cyrila a Metoda, lebo reformácia neprišla medzi pohanov.

- Úspech Lutherovej reformácie v Uhorsku, keď k nej pristupovali zbory aj s kostolmi a jej obranu tromi vyznaniami – Confessio Pentapolitana, Confessio Montana, Confessio Scepusiana.

- Nástup protireformácie a s tým súvisiace prvé stavovské povstanie Štefana Bočkaja až po Viedenský mier, ktorý mal zaručiť náboženskú slobodu a ktorý bol podpísaný Rudolфом II.

- Viedenský mier umožnil palatínovi Jurajovi Turzovi spolu s Eliášom Lánim zorganizovať Žilinskú synodu.

- Počas celého 17. storočia pokračovali povstania za náboženskú slobodu: bolo jedinečné, ak práve v tomto období Juraj Tranovský r. 1636 vydal spevník *Cithara sanctorum*.

– Poslucháčov prednášky prof. Krivošovej zaujal aj gobelín znázorňujúci Prešporské súdy, na ktorom sú predstavitelia verných, a predsa odsúdených kňazov – evanjelikov.

– Ďalší z gobelínov predstavil výsledky protireformácie – odobratých 888 evanjelických kostolov. Na obraze je v skratke prehľad významných stredovekých kostolov akoby na mape Slovenska, ktoré patrili evanjelikom (napr. kostol sv. Egídia v Bardejove, kostol sv. Jakuba v Levoči, kostol „Juraja Tranovského“ v Liptovskom Mikuláši až po kostoly v Kremnici, Banskej Štiavnici alebo bratislavské kostoly, ktoré postavili nemeckí či slovenskí a maďarskí evanjelici).

– Na pozadí vtedajšieho neustáleho ohrozenia Viedne zo strany tureckých vojsk sa uskutočnil snem v Šoproni v roku 1681. Znamenal malé ústupky evanjelikom – jeho uznesenia – artikuly dovoľovali postaviť v každej župe a kráľovskom meste po dva kostoly na vlastné náklady, teda asi 50 kostolov namiesto odobratých 888.

– Na konci 17. storočia ešte vypuklo povstanie Imricha Tököliho a skončilo sa krutými popravami v Prešove – tzv. prešovskými jatkami.

– S nástupom Karola VI., otca Márie Terézie, prenasledovanie evanjelikov pokračovalo podľa nariadenia Resolutio Carolina, ktoré zobralo evanjelikom všetku účasť na verejnom živote, a preto mnohí opustili svoju vlasť a odchádzali na Dolnú zem, do Vojvodiny, Rumunska, južného Maďarska a na ďalšie územia, ktoré opustili Turci. Avšak ich počet dovtedy skutočne klesol na minimum. V tom čase sa objavil Matej Bel, „človek, ktorý veľmi obdivoval prísny život a hlbokú vieru, s ktorou sa dá veľa prekonať. Takýto človek, hoci bol vzrastom malý a chorlavý, urobil mnoho pre slovenský národ“.

– Jozef II., syn Márie Terézie, v roku 1781 uskutočnil viaceré reformy vo svojej monarchii. Zrušil nevoľníctvo a do platnosti voviedol Tolerančný patent, ktorý dovoľoval určité náboženské slobody. Mnohé zbory sa po sto rokoch prenasledovania obnovovali a túžili postaviť si kostol. „Na ten sa však muselo získať 400 obyvateľov, resp. sto rodín, ktoré podpísali žiadosť o stavbu kostola“, pripomenula prof. Krivošová. Nie všetky zbory si mohli dovoliť projekt od architekta, preto na podnet Jozefa II. kráľovská komora vytvorila dva projekty, podľa ktorých si mohli zbory zadarmo postaviť svoj kostol. I tak mali stavebníci mnoho invencie, lebo každé mesto alebo dedina, ktoré si vybrali jeden z dvoch projektov, realizovali aj svoje vlastné nápady a vďaka tomu „nemáme na Slovensku dva rovnaké tolerančné kostoly“. Obraz zobrazuje tolerančné kostoly od východných Košíc až po Bratislavu a Komárno.

– 19. storočie znamená rozvoj slovenského života, ktorý iniciovali mimoriadne osobnosti našej histórie. Bez nich by slovenský národ zahynul. Spomenieme aspoň B. Tablica, J. Kollára, P. J. Šafárika, L. Štúra a jeho žiakov atď. Druhú polovicu 19. storočia poznačil maďarizačný útlak – „čierny rámik“, ktorý lemuje ilustráciu zrušených slovenských gymnázií a Matice slovenskej. Ale sú tu aj dvaja obrancovia Slovákov – B. Björnson a Seton-Watson, ktorí spoznali odnárodňovanie Slovákov a pomaliu smrť národa.

– Ďalší gobelín, Štefánikom počínajúc, pripomína prvú svetovú vojnu a na pozadí vojnových udalostí zachycuje také osobnosti básnikov, vedcov, politikov a kňazov, akými boli Hviezdoslav, Vajanský, Krčméry, Rázus, Ruppeltdt, Lukáč, Osuský, Čobrda, Hodža, Zaľko. Sú to evanjelici, ktorí tvorili slovenskú medzivojnovú históriu. Druhú svetovú vojnu reprezentujú odvážni fariari J. Déer a V. Kuna v dvoch sirotincoch v Modre a Lipt. Mikuláši. Gobelín bude pripomínať aj prenasledovanie v totalitných režimoch a nežnú revolúciu, ktorá symbolom zvoniacich kľúčov priniesla koniec komunistickej totality. 500-ročnú históriu zakončujú obrazy nových kostolov z dvoch posledných desaťročí.

Súbor 14 obrazov uzatvára pripomenka Rúfusovej básne *Modlitba za Slovensko*: slovenské hniezdo je v tej najlepšej ochrane – v Kristových rukách.

Vzácné ženy evanjelickej cirkvi

Jeden z návrhov na gobelín predstavuje vzácné ženy evanjelickej cirkvi. Možno na ňom vidieť a spoznať fiktívne portréty Alžbety Turzovej-Coborovej, päť vzácných žien rodu Révai, man-

želky galejníkov odsúdených na prešporských súdoch či popravených na prešovských jatkách, ale aj „bezmenné verné diakonisy“ spolu s portrétmi celého radu žien, ktoré vynikli v evanjelickom a národnom slovenskom živote – Anička Jurkovičová, sestry Royové, Terézia Vansová, Elena Maróthy-Šoltéssová, Božena Slančíková-Timrava, Maša Halamová atď. V popredí gobelínu so vzácnymi slovenskými evanjeličkami stojí prvá evanjelická farárka Darinka Banciková a poetka Zlatica Oravcová.

Prof. Krivošovej sme vďační za to, že jej výtvarné stvárnenie návrhov pre budúce gobelíny bude nielen Slovákom, ale všetkým evanjelikom, ktorí na ne budú hľadieť, pripomínať neľahkú dobu pre slovenské evanjelictvo – dobu, v ktorej na Slovensku prebiehal zápas viery, povzbudzovala ho nádej v Kristovi a sprevádzala nehynúca túžba po Božej milosti aj v evanjelickej cirkvi.

Pozvanie k spolupráci

Prof. Janka Krivošová v závere ocenila snahu slovenských žien využiť vzácnu gobelínovú techniku a dať vedieť o Slovensku a jeho osobnostiach aj nemeckému prostrediu, kde sa bude primárne odohrávať päťsté výročie reformácie: „Naša slovenská história je neuveriteľná, pretože v čase, keď Osmanská ríša zaplavila veľkú časť Európy, sme sa v rámci Uhorska stali jedinou oblasťou, kde reformácia našla veľký obsah a práve my, Slováci, sme niesli po dlhý čas reformačnú myšlienku. Teším sa z našich ľudí, našich evanjelikov.“

V tomto zmysle chceme vyzdvihnúť prácu slovenských žien – vyšivačiek – a spomedzi nich sestru Milkú Fojtíkovú, profesionálnu vyšivačku z Turčianskeho seniorátu, ktorá výtvarný projekt prof. J. Krivošovej v aule martinskej Biblickej školy predstavila aj v jeho technickom a realizačnom ohľade. Sestra Fojtíková k svojmu vstupu pripojila i výzvu k hľadaniu „dobrých duší“ so zmyslom pre krásu vyšívaných obrazov – gobelínov.

Duchovné hodnoty pre dnešok

Prezentáciu knihy a prednášku prof. J. Krivošovej sprevádzali komorné výstavy jej oltárnych a chrámových obrazov a gobelínových výtvarných predlôh, výstavy grafických realizácií z dielne knižného dizajnéra Petra Ďuríka a výstava výšiviek sestier domáceho martinského krúžku ručných prác. Podľa bibliografa Miloša Kovačku prezentácia knihy Slavomíry Očenašovej-Štrbovej spolu s prednáškou profesorky Janky Krivošovej ukázali prítomným hosťom „spôsob, ako uvádzať duchovné hodnoty pre dnešok do života a ako spájať evanjelikov konaním dobrého“.

JANKA KRIVOŠOVÁ

ako vysokoškolská pedagogička prednášala na Fakulte architektúry Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Stala sa prvou profesorkou architektúry na Slovensku. Je autorkou známych kníh *Evanjelicke kostoly na Slovensku a Slovenská ľudová architektúra*.

PRIPRAVILA HEDWIGA TRÁČOVÁ

Druhá júlová nedeľa v našom chráme

Táto nedeľa sa v našom chráme niesla v radostnom duchu spevu, radosti a samozrejme požehnaní od nášho milujúceho Boha. Naši mladí (bolo ich s rodinami 66) sa práve vrátili z letného kempu, ktorý sa konal v dňoch 7. – 12. júla v Žiarskej doline na chate Kožiar pod vedením nášho vedúceho mládeže Maroša Uhrina a brata farára Milana Kubíka. Pri tejto príležitosti nás pozdravili piesňou Zvelebený Pán. Predstavili nám hlavnú tému tábora, s ktorou sa po celý čas zaoberali, a to, *aká je dôležitosť spoločenstva*. Na lepšie porozumenie to vedúci mládeže Martin Uhrin prirovnal k plavbe na rafte: Všetci sme v čle spolu, máme v ruke veslo, ktorým je slovo Božie, a spoločný cieľ – nebeské kráľovstvo. Všetci sme pozvaní každodenne splavovať tú „pomyselnú rieku“, a tak sa dostať až k cieľu našej cesty – do nebeskej otčiny.

O tom, že Bohu na nás záleží, sme sa presvedčili nielen prostredníctvom kázne domáceho brata farára Milana Kubíka, ale aj v celkom praktickom

a úplne reálnom prijatí ďalšieho dieťatka do našej Božej rodiny – malého Samka. (Samuel – z hebrejčiny – u Boha vypočutý.) Brat farár všetkým prítomným podľa Písma z 1. knihy Samuelovej, 3. kapitoly pripomenul, aké je dôležité zareagovať na počutý Boží hlas a byť citlivý na Jeho zavolanie. Sme predsa povolani k veľkým veciam spásy.

Rodičom a krstným rodičom pri tejto príležitosti vyprosujeme múdrosť a požehnanie pri výchove a vedení malého Samka.

S potešením sme medzi nami privítali aj našich vzácných hostí z Washingtonu (USA), z cirkevného zboru New Hights, ktorí u nás strávili dva týždne. Za všetkých sa nám prihovorila sestra Brenda Dossey Fast. Podľa jej slov tím, ktorý bol u nás na návšteve, je tímom „šialených“ ľudí. Oni totiž prezentujú spoločne to, čo nesmie chýbať žiadnym misionárom – „bláznovstvo pre Krista“ spojené so zvedavosťou mladých, s múdrosťou starších a nadovšetko s láskou skúsených...

Ide nám o život!

(Dorastový tábor 14. – 18. júl 2014 Batizovce)

Dvadsaťtri mladých tínedžerov, sedem obetavých a milujúcich vedúcich, prostredie krásnej tatranskej prírody, Božia láska, všemohúcnosť a požehnanie. Toto je, milí naši priatelia, zloženie koktailu zvaného dorastový tábor 2014. Ako nám názov tejto správy prezrádza – ide nám o život. Po celý týždeň sme sa snažili prísť na to, prečo sa táto výstraha týka každého z nás. Od príbehu pokušenia a pádu v záhrade Eden až po Boží vykupiteľský plán. Aj keď sa dedičný hriech dotýka každého z nás, má pre nás Pán Boh riešenie. Tým riešením je Pán Ježiš. On je životom, cestou i pravdou. Jeho prijatie znamená záchranu. A to nie hociakú. Aj keď sme s mladými spoločne „hrali“ o život, nebola to iba nejaká fantazijná hra. Je to vážne a dôležité rozhodnutie. A aby sme to nemali nezvládnuteľne ťažké, Boh nás vyzbrojil celou svojou výzbrojou, ktorú sa však musíme naučiť správne používať. Nie zbrane ničenia a hubenia, ale zbrane pokoja, lásky a milosrdenstva. V tomto každodennom „boji“ nie sme sami. Je tu s nami náš brat či sestra. Môžeme si tak spoločne pomáhať, modliť sa i povzbudzovať na často náročnej a klukatej ceste. A to najdôležitejšie: Ak prijmeme do svojho života Pána Ježiša, stojíme na strane Víťaza. Toho, ktorý porazil smrť a vstal z mŕtvych, Toho, kto k nám neprichádza ako hviezda očakávajúca potlesk a slávu. On prichádza v tichosti a pokore ako záhradník. Pri pohľade na Jeho ruky zašpinené našim hriechom by sme nepovedali, že práve toto je náš Spasiteľ a Záchranca. Opak je však pravdou. Ježiš nestojí o slávu, ani o potlesk. Ide Mu o záchranu nás hriešnikov. A preto nestráčajme čas! On prichádza s ponukou záchranu a večného života. Klope na dvere nášho srdca.

Budeš počuť Jeho klopanie? Si ochotný vzdať sa všetkého a ísť za Ním? Máš odvahu byť ozajstným nasledovníkom a nielen Jeho fanúšikom? Tieto a mnohé ďalšie otázky si kládli aj naši mladi. Neviem presne, ako sa s nimi dokázali vyrovnáť a či nateraz vôbec. O jednom som si však istá. Boh aj počas tohto týždňa hovoril k nám a menil nás k svojmu obrazu. Jeho dary milosti sme zažili počas každého dňa. Keď sme sa bezpečne vrátili z túry na Sliezsky dom, keď sme sa spokojne kúpali v akvaparku, keď sme si spievali, modlili sa, hrali hry alebo si pomáhali pri príprave raňajok.

Všetko, čo sme spoločne prežili, naučili sa a prijali z Božích rúk, nás mení. Nie vďaka nášmu výkonu, ale preto, že rozhodnutie odovzdať svoj život Bohu je tým najlepším v našom živote. Poď aj ty, milá sestra, milý brat, za Ježišom a už nikdy späť...

Prekonaná pochybnosť alebo posolstvo Jána Krstiteľa

Keď Ján v žalári počul o skutkoch Kristových, poslal k Nemu svojich učeníkov, aby sa Ho spýtali: Či si Ty ten, čo má prísť, a či iného čakať? Ježiš im odpovedal: Choďte a oznámte Jánovi, čo počúvate a čo vidíte: slepí vidia, chromí chodia, malomocní sa čistia, hluchí počujú, mŕtvi vstávajú a chudobným sa zvestuje evanjelium. Blahoslavený je, kto by sa nepohoršil na mne.

MT 11, 2 - 6

Milí bratia a sestry, milí čitatelia,

hovoríť o pochybnostiach sa dá rôzne. Existujú odborné prednášky a štúdie, opisujúce neprijemný stav človeka, ktorý stratil pevnú pôdu pod nohami. Stratil istoty. Dokonca je aj filozofická škola, ktorá ako hlavný nástroj svojho bádania používa pochybnosť, popieranie a neistotu. Tento smer sa volá skepticizmus. Pre nás kresťanov je pochybnosť oveľa dôležitejšia, podstatnejšia téma, než aby sme sa jej dotýkali len tak nezaujate, formálne a akademicky. Pochybnosť, zneistenie – to je moment, keď sa začína vážny zápas o našu vieru.

Istý kresťanský mysliteľ povedal: Viera, ktorá nepochybuje, je mŕtvou vierou. Nepochybné je to myšlienka, za ktorou stojí životná múdrosť, skúsenosť a pokora.

Pred časom som sa rozprával s bývalou členkou evanjelickej cirkvi, ktorá vyjadrila pochybnosti o tom, či sa v tomto našom spoločenstve dá nájsť živý Boh, pretože sme podľahli akémusi „bohu náboženstva“. Zatvorili sme Ducha do liturgie a medzi múry kostola si Ho nevypustíme, nedejú sa tu záznaky uzdravenia, ani hovorenia jazykmi a že sme sa načisto vzdialili od pravej apoštolskej cirkvi, že kázeme z papiera a nie z Ducha... a nepomohlo ani to, keď som jej v duchu trepezlivosti urobil dlhý výpočet Božích dobrodení, uzdravení duše i tela, nečakaných zábleskov Božej pomoci

a požehnania, ktoré presahujú naše očakávania a modlitby a aj naše túžby. Viete, dá sa nad týmto všetkým kývnuť rukou a ísť ďalej, ale uvedomil som si aj to, koľko pokušenia je v týchto slovách. Pokušenie vždy prináša pochybnosť. Spomeňme si len na pokušenie Pána Ježiša Krista na púšti. Čo sa snažil diabol dokázať, o čo mu išlo, keď sa Pána Ježiša pýta, ak si Syn Boží..., tak urob z týchto kameňov chleby alebo skoč z tohto chrámu, veď je napísané, že ťa anjeli zachytia (Mt 4, 1 nn)? Chce, aby Ježiš Kristus začal pochybovať o Božej moci, chce ho zneistiť, chce ho dostať.

Veľkou skúškou viery prechádzal i Ján Krstiteľ, známa adventná postava. V jeho slovách „či si ty ten, čo mal prísť, a či iného čakať“ cítime záchvev jeho viery. Sú to slová mimoriadne prekvapivé, pretože by sme to od Jána, o ktorom práve Pán Ježiš Kristus povedal, že sa nenarodil zo ženy väčší, ako je Ján, nečakali. Nebol Ján predsa ten, o ktorom Boh rozhodol dávno predtým, ako sa narodil, pretože on príde v duchu Eliášovom? Alebo nebol to predsa ten Ján, ktorý vystrel svoj prst na Krista a povedal azda tú najkrajšiu výpoveď človeka o Ježišovi: ajhľa Baránok Boží, ktorý sníma hriech sveta...“? A napokon, či sa práve tomuto Jánovi nedostalo tej milosti pokrstíť toho Krista, o ktorom má teraz pochybnosti?

Áno, Ján Krstiteľ bol veľký človek. Ale aj on podliehal skúškam svojej viery, aj on

zápasil s pochybnosťami. Aj on potreboval Božie uistenie. Aj on musel prekonať pochybnosti o sebe, o svojej úlohe, o Mesiášovi, ktorému mal pripraviť cestu.

My nevieme, prečo Ján stráca istotu. Môžeme sa len domnievať, špekulovať. Možno to bola práve situácia, do ktorej sa dostal, ako pripravovateľ cesty Pánovej. Dostal sa do väzenia, keď volal k pokániu Herodesa. Možno si kládol otázku, prečo ma nevyslobodí, ak je Mesiáš? Nečítal Ježiš pri svojom vystúpení práve slová proroka Izaiáša: duch Pánov nado mnou, lebo ma pomazal zvestovať evanjelium chudobným a hlásať zajatým prepustenie? Ak je Mesiáš, prečo som stále tu, vo väzení? Možno sa Ján rozpamätal na slová, keď hovoril o svojom ponížení, aby Kristus mohol rásť. Či až po takúto mieru má siahať toto moje umenšenie? Určite v srdci Jána Krstiteľa bolo mnoho otázok, ale v jednej si potreboval byť absolútne istý. O svojom spasiteľovi. Ak si Ty ten, čo mal prísť, tak všetko, aj toto utrpenie aj poníženie, dokonca aj moja smrť majú zmysel.

Neraz takýmito pochybnosťami prechádzame aj my sami. Prichádzajú pri ťažkostiach, chorobách a utrpení. Najmä vtedy, keď odpoveď neprichádza hneď, alebo prichádza úplne iná, ako očakávame. Možno si kladieme otázky o našom krste: Bol skutočný, autentický, pravý, keď mi to moja viera nedokázala potvrdiť? Alebo pri Večeri Pánovej: Ozaj sú mi odpustené všetky hriechy? Je isté, že Kristus je prítomný? Možno aj preto niekoľkokrát v liturgii zaznieva uistenie o odpúšťajúcej Božej milosti, ktorá niekoľkonásobne presahuje naše pokánie. Nedelú čo nedelú si hovoríme o istote Božej

prítomnosti, lásky a pomoci. Ale čo ak to tak nie je – áno, dvakrát to fungovalo, ale nebola to náhoda? Nie je moja viera auto-sugescia, historická nutnosť, akási vrodená chyba spoločnosti, ktorá už nevie – nedokáže veriť? Toto sú pochybnosti.

Ale pochybnosti môžu byť pre nás aj dobrým znamením, že naša viera je živá. Istý kolega mi povedal: Začal som pochybovať o viere, až keď som ju zobral vážne. Veď cez takéto pochybnosti prechádzali k pevnej viere mnohé biblické osobnosti: Abrahám a jeho manželka Sára, Mojžiš, Jób, Jonáš, Tomáš, Peter a rovnako aj Ján Krstiteľ.

Na záver by som chcel uviesť ako v pochybnostiach obstáť:

1. *Modlitba* je účinným nástrojom – v nej môžeme povedať Bohu o svojom pochybovaní.

2. *Čítať Bibliu* – je to kniha veľkých zaslúbení a uistení o Božej prítomnosti, je to najosvedčenejšia učebnica o tom, ako zdolať pochybnosť.

3. *Mať spoločenstvo*, ktoré mi pomáha nad pochybnosťami víťaziť. Nedávno na stretnutí mládeže sa mi jeden chlapec zdôveril so svojimi ťažkosťami. Bol som šťastný, keď som ho potom našiel v kruhu iných troch mládežníkov, ktorí sa s ním modlili.

Určite ako spoločenstvo máme aj svoje nedostatky, neduhy, pochybnosti, zápasy, choroby, ale aj do nich zaznieva ten istý hlas ako kedysi Jánovi do väzenia: Slepí vidia, chromí chodia, malomocní sa čistia, hluchí čujú, mŕtvi vstávajú a chudobným sa zvestuje evanjelium. Blahoslavený, kto by sa nepohoršil na mne. Amen.

MILAN KUBÍK, ZBOROVÝ FARÁR

*Dušu často smútok tiesni,
Pochybnosť ju súži, morí –
Vtedy volá v tichej piesni,
Pred Tebou sa zbožne korí.*

Za slovenským spisovateľom Ivanom Kadlečíkom

(8. 4. 1938 – 15. 7. 2014)

Boli to ozaj dôstojné rozlúčkové smútočné služby Božie so slovenským spisovateľom: Pukanec, chrám Boží. 19. júl 2014. Odznel na nich starozákonný žalm, v Knihe žalmov prvý: Blahoslavený muž, ktorý nechodí podľa rady bezbožníkov, na ceste hriešnikov nestojí a v kruhu posmievačov nesedí... Z kázne pukanského evanjelického farára Michala Zajdena poslucháči nezabudnú na kľúčové posolstvo: To, čo sa v živote Ivana Kadlečika javilo ako vyhnanstvo (a Pukanec sa zdal byť miestom jeho exilu), bolo vlastne zvláštnou milosťou Božou: Do Pukanca sa Ivan neutekal ukryť pred politickou zväťou, ktorá prišla s armádami Varšavskej zmluvy. Putoval do slobody: Pukanec ho prijal a objal ako matkino rodisko, mestečko jeho detských snov i ako nezabudnuteľné miesto školovania. Po odchode z Martina, kde „stvoril“ jedinečné Matičné čítanie (68/69) naplnené slobodou, – potom, ako ho aj so slobodienkou vyhнали z Matice slovenskej, brutálne vyšetrovali a zakazovali primerané uplatnenie (v tom čase začas organoval v martinskom evanjelickom kostole), našiel roku 1977 v Pukanci svoj definitívny časný i večný domov, trpký, ale svoj. Žiť v ňom mohol takrečeno „ako v raji“: v časoch komunizmu slobodnejšie ako kdekoľvek inde. Mohol spontánne nadviazať na vieru predkov, ktorí v Pukanci žili, naplno ju obnoviť a vyznávať: žil jedinečný vidiecky spôsob života kníhkupca, dennodenne sa ponáral do duchovnej kontinuity: otec Bohumil, modranský farár – ochranca sirôt, sa mu v pukanskom chráme zjavoval v duši, keď sadal za organ a otváral chrámovú partitúru. Dôstojnosť smútočnej rozlúčky ozvláštnil vďaka a s úctou napísaný kondolenčný list prezidenta Slovenskej republiky Andreja Kisku.

Kuzmányho Kdo přes tuto cizinu, Bach, ktorého Ivan miloval – v organovom podaní Beloslava Riečana, starsloviensky Otčenáš Michala Zajdena a na záver Smieť žiť pre Krista: to všetko v pukanskom chráme utvorilo vznešenú atmosféru pokoja: Ivan život nepremrhal, hrivny nezakopal.

Kdo přes tuto cizinu
Šťastne mne sprovede?
Kdo mne v onu krajinu
Naděje dovede?
Kdo, když zbloudím, napraví
Mne do toho města,
V němž jest pokoj pravý?
Tys', Jezu, ta cesta.

Tá pieseň Ivanovi pristala azda najviac zo všetkých. Vyspievala – v skratke, práve na smútočnej rozlúčke vyznala celý jeho život: Ivan bol veriaci kresťan-evanjelik a nehanbil sa za to. Dal to neraz najavo v nezabudnuteľných esejach, rozhovoroch, v jedinečnej osobnostnej filozofii, v knihách, časopisoch, oficiálnych i diskretných – bez práva verejnosti. Ako spisovateľ odporoval zlému medzi nami a v nás. Pomáhal Slovensku, aby nezabudlo na svoje odveké čisté kresťanské srdce a svoju duchovnú tvár.

Pevne, ako Martin Luther, stál na svojom, keď išlo o právo, spravodlivosť a slobodu.

O osobnú pevnosť a čistotu svedomia zápasil sám so sebou. Taký život sa mu videl byť chôdzou po lane nad priepasťou: „Neraz som sa nebezpečne zapotácal, lebo ako sa vraví, človek je tvor slabý a hriešny. Asi ma podopierali anjeli, tie bytosti neznáme, ale aj známe: všetci, ktorí ma mali radi, živí i mŕtvi, a ktorých som mal rád ja. To očisťuje.“ Takto vkladal jedno zo svojich vyznaní do knihy iskiev zo studenej pahreby.

Miloval slovenské kresťanské dejiny, zvlášť spevník Cithara sanctorum mu ležal na srdci.

V súvislosti s ním smutne poznamenal: „Náš svet sa stáva smetiskom. Vonku za obcou, medzi hrdzavými pračkami, slepými (ako vždy) televizormi, už bezduchými flašami a všetkými igelitmi, pneumatikami, som našiel aj storočný, no zachovalý Tranoscius – Cithara sanctorum od básnika Juraja Tranovského (1592–1637).“ Na druhej strane sa radoval, že v našom svete predsa len znejú piesne „slovenského Luthera“ – Jiříka/Durka Tranovského: videl a počul, ako protestantské chorály zreteľne pretekajú „cez štrbiny stáročí od Goudimelovho kancionála (MDCXII) cez Bacha a dnešok – po zajtrajšok?“ Dávne kresťanské chorály miloval a bránil nadovšetko.

Bol slabý, a predsa silný. Vstal z popola: porazil vlastné zlyhania. Ak niekto niekedy namaluje jeho obraz, mal by to byť obraz Slováka z celej duše vzdorujúceho „na lane“ neslobodným – materialistickým, úpadkovým časom. Bývalým, komunistickým i našim, zdánlivo slobodným, v skutočnosti časom zbohatlicko-developerským. A na pozadí obrazu, na jeho horizonte masa bojzlivých – nezrelých, preto blúdiacich ľudí našich: áno, sme to my všetci, ktorí sa dodnes hanbíme za to (a budeme sa nadosmrti), že sme sa ho, keď s ním bolo najhoršie, oveľa zjavnejšie a vytrvalejšie nezastávali.

Tento obraz nášho strachu by mal visieť vo všetkých školách milého Slovenska. A ak niekto z tých škôl s deťmi predsa len niekedy zájde do Pukanca, aby pokľakol na tichom – pokojnom cintoríne a poklonil sa pamiatke slovenského spisovateľa, ten s určitou postojou s obnaženou hlavou aj na pukanskom námestí pred Ivanovým pamätníkom „in situ“: pred vežou tamojšieho evanjelického chrámu, z ktorej Ivan na Nový rok 1989, v nádeji na prichádzajúce slobodnejšie časy, zhadzoval prskavky a prvolával slobodnému banskému mestu i slovenskému svetu Micheášov verš nádeje: Nech Hospodin ohnivý naďalej kráča pred nami!

Ivan za ohnivým Hospodinom kráčal takrečeno celý život, pomáhal prelamovať obruče svetského násillia, prešiel bránou k slobode, a preto mu bolo dané roznášať svetlo: rozdával ho všetkým nám. A so svojím presvedčením v slobode, ktorá ho objala, neobchodoval: nebolo na predaj!

Večná Ti buď, bratu, pamiatka!

V pukanskom chráme. Foto: P. P. Uhlík

Služba, ktorá pretvára svet

Dištriktuálny deň Východného dištriktu ECAV 2014

Športová hala Podháj, Martin 27. júla 2014

Večer 25. júla mi zazvonil telefón z Biskupského úradu Východného dištriktu (VD); na druhom konci „drôtu“ bol tajomník biskupa VD Peter Mihoč.

„Aký máš program na najbližšiu nedeľu 27. júla?“

„No, chystám sa s manželkou a mamou do Martina na dištriktuálny deň.“

„Tak to je vynikajúce, lebo mi vypadol fotograf...“

A bolo definitívne rozhodnuté.

Dištriktuálne dni – stretnutia evanjelikov celého dištriktu – majú v našej evanjelickej cirkvi dlhú tradíciu, prvý sa konal v roku 1995 vo Svätom Kríži. Cieľom je mobilizácia síl na poli duchovnom, vzájomné stretnutia evanjelikov i načerpanie duchovných síl. Tohtoročný dištriktuálny deň Západného dištriktu sa uskutočnil tradične na hrade Branč, kým „východniari“ dali prednosť Športovej hale v Martine.

Od skorého rána prichádzali autobusy od východu i západu, v mnohých zboroch VD, najmä v okolí Martina, boli zrušené dopodňajšie bohoslužby, aby nič nebránilo vo vyššej účasti na dištriktuálnom dni. Organizátori s páskami na rukávoch usmerňovali dopravu a postupne zaplňali parkovisko.

Vo vestibule nás už čakalo množstvo stánkov s dobrou literatúrou, samostatný stánok mala redakcia časopisu Evanjelický východ i vydavateľstvo Transcius. Množstvo spevokolov z viacerých zborov oživilo služby Božie, na poobedie organizátori pripravili „bonbónik“ v podobe kultúrneho programu Sliezkej evanjelickej cirkvi a. v., konkrétne spevokolu Happy Day z Albrechtíc.

Na začiatku nás do služieb Božích uviedli reprodukované kostolné zvony a už sa slova ujal moderátor Peter Mihoč, ktorý uviedol, že témou celého dňa bude „Služba, ktorá pretvára svet“. Vzápätí privítal vzác-

ných hostí: brata generálneho biskupa Miloša Klátika, dôstojných bratov emeritných biskupov Igora Mišinu a Jána Midriaka, riaditeľa Cirkevného odboru Ministerstva kultúry Jána Jurana a vzácneho hosta z Čiech, biskupa Sliezkej ECAV Jana Wacławeka. Prítomným evanjelikom (podľa môjho odhadu ich bolo 1 600 – 1 800) sa prihovorel primátor mesta Martin Andrej Hrnčiar.

Biskup VD Slavomír Sabol vo svojej kázni rozvinul tému, ktorá bola nosným mottom stretnutia a vychádzal zo slov Písma z R 12, 1 – 2: *Prosím vás teda, bratia, pre milosrdenstvo Božie, vydávajte svoje telá v živú, svätú, Bohu príjemnú obeť, vašu rozumnú službu Bohu. A nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale premeňte sa obnovením mysle, aby ste vedeli rozpoznať, čo je vôľa Božia, totiž, čo je dobré, milé a dokonalé.* Zdôraznil potrebu služby a obety i v dnešnom svete: „Bez toho, aby nás Božia láska v Kristovi prenikla, by sme nemohli a nevedeli stať v kresťanskej službe.“ Spomenul prvých apoštolov a ich službu, ku ktorej sa prihlásil sám Hospodin, aby jej dodal silu a vzrast. Povedal, že aj dnes je potrebné službou pretvárať sa, čo sa nedá pretvoriť zvonku, a posúvať sa dopredu. „Láskyplná služba dokáže premieňať zvnútra a o túto premenu nám v cirkvi, rodinách i spoločnosti ide.“ (Celý záznam kázne i služieb Božích je na: http://vychodnydistrikt.sk/tv/SB_PLAYER_20140727.php)

V krátkom prihovore v mene svojom i v mene brata generálneho dozorcú Imricha Lukáča pozdravil prítomných aj generálny biskup Miloš Klátik. Spomenul sestry Royové a knihu Bez Boha na svete, zdôraznil dobu socializmu, keď sa síce vyžadovala služba ľuďom, ale bez Boha. Centrálné pretváranie sveta sa podľa neho začína zme-

nou myslenia: „Ak nezmeníme svoje myslenie, ak nezmeníme rebríček hodnôt od materiálnych na duchovné, tak síce sa tento svet pretvárať bude, ale nie k lepšiemu, skôr k horšiemu.“

V ďalšej časti programu sa prítomným prihovoriť administrátor seniora Turčianskeho seniorátu Marian Kaňuch. Perličkou bola gratulácia emeritnému biskupovi Jánovi Midriakovi k okrúhlym 85 rokom života. Predsedníctvo VD ho pozvalo na pódium a zaželelo mu Božie požehnanie k jeho životnému jubileu. Emeritný biskup vo svojej ďakovnej reči povedal, že nemyslí ani na nebo, ani na peкло, ale myslí na svojho Pána, ktorému uveril.

Zhromaždeným sa prihovoriť aj dištriktuálny dozorca VD Ján Brozman, martin-ský farár Milan Kubík, riaditeľ Cirkevného odboru MK Ján Juran a riaditeľ BŮ VD Dušan Cina. Dopoldňajší program sa skončil hymnou Hrad prepevný je Pán Boh náš. Počas bohoslužieb bola pre deti otvorená detská besiedka.

Popoludní prezentoval Miloš Kovačka knihu martinského zboru Kazateľ Ján Bohdan Hroboň. Zvyšok dňa sa už tiahol v rytme dynamickej kresťanskej hudby spevokolu Happy Day z Albrechtíc. Prekrásny spev a hudbu, žiaľ, nie je možné tlmočiť písaným slovom. A tak sa krátko pristavím ešte pri vstupe biskupa Jana Waclaweka. Vo svojom živom vystúpení spomenul od-daných služobníkov cirkvi a odovzdaney kresťanskej lásky – poľského kňaza Jerzy Popieluszku a kórejského pastora Son Jang Wona, ktorí pre vieru boli pripravení nasadiť a stratiť aj svoje životy.

Dištriktuálny deň prekročil všetky očakávanía: účasťou, skvelou usporiadateľskou organizáciou evanjelických cirkevných zborov v Martine a v Martine-Záturčí, nado-všetko však duchovnou úrovňou radostne prežitej kresťansko-evanjelickej nedele.

LUBO BECHNÝ,
AUTOR TEXTU A REPORTÁŽNEJ FOTOGRAFIE
PISANÉ PRE EVANJELICKÝ VÝCHOD

VÝCHODNÝ DIŠTRIKT
Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku

Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi anglikánskeho vyznania na Slovensku Martin	
Dátum	28. 7. 2014
číslo listu	49
vybavuje	M. Sabol

Cirkevný zbor ECAV na Slovensku Martin
M. R. Štefánika 13
036 01 Martin

Váš list číslo/ zo dňa

Naše číslo
986/2014

Vybavuje/linka
Cina/0918 828 385

v Prešove
28. 07. 2014

VEC: Dištriktuálny deň VD 2014 – poďakovanie

Vážené predsedníctvo cirkevného zboru,

aj touto cestou Vám chceme vysloviť úprimné poďakovanie za Váš osobný vklad, angažovanosť a mnohú prácu pri príprave a samotnom priebehu Dištriktuálneho dňa VD 2014, ktorý sa konal 27. júla 2014 v Martine v športovej hale Podháj.

Rovnako naše poďakovanie patrí všetkým členom Vášho cirkevného zboru, ktorý sa s nadšením a obetavosťou do celého procesu prípravy a priebehu Dištriktuálneho dňa VD zapojili. Prosíme, tľmočte naše poďakovanie na službách Božích.

Myslíme si, že naše spojené úsilie prinieslo krásne ovocie v podobe mocného duchovného zážitku pre všetkých účastníkov tohto nedeľňajšieho dopoludnia aj popoludnia.

Nech Pán Boh požehnáva Vašu službu i všetky dobré snahy, ktoré konáte v cirkevnom zbore i navonok spoločnými silami na slávu Jeho mena a ku spasiteľnému úžitku Božieho ľudu.

S bratským pozdravom

Mgr. Slavomír Sabol
biskup Východného dištriktu ECAV na Slovensku

Ing. Ján Brozman
dazorca Východného dištriktu ECAV na Slovensku

Hlavná 137 (P.O.Box 119) ■ 080 01 Prešov ■ www.vychodnydistrikt.sk
Tel./Fax: +421-51-7722515 ■ +421-918-828379 ■ +421-903-563063
E-mail: sekretariat@vychodnydistrikt.sk

Manželstvo je viac než len papier aj u evanjelikov

ZUZANA ŠIMKOVÁ

Počas národného týždňa manželstva zvykneme rôznou formou zdôrazňovať význam manželstva na všetkých podujatiach, ktoré sa v našom žilinskom evanjelickom zbore pravidelne konajú.

V rámci biblickej hodiny, ktorej témou bolo „Čo Boh spojil, človek nerozlučuje!“, sme spolu so zborovým farárom Mariánom Kaňuchom premýšľali nad príčinami rozvodov na Slovensku, ale aj vo svete. Úprimne nás zarmútili štatistické údaje o počtoch zosobašených a rozvedených manželstiev a krátkom priemernom čase trvania týchto vzťahov. Veľmi vzácnym bolo vymieňanie si skúseností manželských párov po piatich, desiatich, dvadsiatich či päťdesiatich rokoch manželstva s tým, ako riešili rôzne manželské vzťahy a nedorozumenia.

Vyvrcholením Národného týždňa manželstva v našom zbore bola nedeľa a s ňou spojené požehnanie manželských párov počas predpoludňajších služieb Božích a dve popoludňajšie podujatia. Pre manželské páry sme pripravili „malé darčeky“: modlitbu manželov v tlačenej podobe, ktorá im má pripomínať, aké dôležité je dennodenne všetky svoje starosti a radosti vkladať do Božích rúk. Už tradične po skončení služieb Božích mohli prítomní muži svojim manželkám darovať ružu a aspoň symbolicky tak vyjadriť svoju lásku k nim.

Nedeľné popoludnie patrilo najskôr semináru pre manželské páry. Nejednému muž sa v tom čase vzdal napínaveho hokejového zápasu a prišiel si vypočuť manželov Dagmar a Petra Mozolovcov z Bratislavy. Veľmi podnetným bolo ich premýšľanie o tom, o čom snívajú muži aj ženy (o porozumení, o nájdení svojej hodnoty, o intimite...), a o tom, aká je skutočnosť. Posledným podujatím v rámci tohto týždňa bolo podujatie O päť minút päť.

Aj tento týždeň nám pomohol vidieť, že v manželstve je potrebné nespokojiť sa len s povrchnými riešeniami, spoločne hľadať odpovede, súvislosti, pýtať sa jeden druhého, dennodenne dávať samého seba, aby som aj po šesťdesiatich spoločne prežitých rokoch mohol povedať: „... Môj vzťah s tebou bol omnoho viac, než len papier.“

Článok o aktivitách Evanjelického a. v. zboru v Žiline v rámci Národného týždňa manželstva uverejnil časopis Naša Žilinská diecéza 3/2014. Za podnet na publikovanie ďakujeme MUDr. Jánovi Žilovi, ekumenickému bratovi a priateľovi nášho martinského zboru.

Som, kto vzlyk strápených počuje... vpiš to a zvestuj blížnym!

Kniha protivojnových básní Martina Rázusa To je vojna! Cyklus: C'est la guerre! sa sčasti zrodila hneď v prvých dňoch a potom rástla v rokoch veľkej či svetovej vojny, ako prvú svetovú vojnu po jej skončení označovali rozličné dokumenty, vpisované do obrovskej pomyslenej knižnice o dovtedy nevídaných vojnových operáciách, krvavých bojiskách, ťažkých ľudských i materiálnych stratách, nesmiernom utrpení a mori slz, o rozľahlých vojenských cintorínoch, o krížoch i o zvonoch, ako aj o politicko-mocenských premenách starého kontinentu: novej Európe.

Rázusova kniha do tejto pomyslenej knižnice patrí nad akúkoľvek pochybnosť. Je jednou z jej najdôležitejších, pretože hovorí o človeku a jeho zodpovednosti za život. Utrpením, svedomím, srdcom, ale i odvahou, mravnosťou a statočnosťou reprezentuje básnikovo milované Slovensko, jeho slobodnú vôľu a kresťanské milovanie blížneho.

Europeana je názov inej, modernej digitálnej paneurópskej knižnice, ktorú ruka v ruke budujú európske národné knižnice. Jej prirodzenou súčasťou je i pomyselná knižnica veľkej vojny; v roku vojnovkej storočnice Slovensko do nej zbieralo pohľadnice, rukopisy, spomienky... a všetko pamätné, čo sa zachovalo, sa starostlivo digitalizovalo.

Slovensko Europeanu však v jubilejnom roku uvidelo aj v inej, autentickerej podobe. Na scéne Slovenského komorného divadla

v Martine ju mohlo vnímať ako nalievavú dramatickú metaforu, inšpirovanú esejou čecho-francúzskeho autora Patrika Ouředníka. Metaforická Europeana strhla 20. storočiu falošnú masku: uvideli sme ho na javisku ako chaotickú, vojnovým besnením rozvrátenú, rozmetanú,

zneuctenú knižnicu. Na surovo rozhádzaných knihách, do ktorých veľká vojna ukladala nielen víťazstvá „heroického egoizmu“, ale i vojnové bolesti a svedomie, v zľovlnom náručí tancovali nové a nové hriechy európskych národov. Táto Europeana bez pretváranky dokazuje, že Európa sa po veľkej vojne nespamätala: vraždí, smilní a bezuzdne krivo prisahá na odmietnutých a opustených knihách. Dodajme: i na odhodenej, novými vojnami zneuctenej Rázusovej knihe.

Prvá svetová vojna vypukla zdanlivo nečakane mesiac po tom, ako následníka trónu Františka Ferdinada d'Este a jeho manželku Žofiu, rodenú Chotkovú, 28. júna 1914 v Sarajeve niekoľkými výstrelmi zavraždil ani nie dvadsaťročný Gavrilo Princip, člen anarchistickej skupiny z Hercegoviny. Tento atentát bol však tiež len vonkajšou príčinou nasledujúceho vojnového rakúsko-uhorského ťaženia proti Srbsku. Jej skrytým impulzom boli mocenské záujmy politicky a hospodársky čoraz silnejšieho hráča na svetovej scéne – niekoľko desaťročí zjednoteného Nemecka, ktoré vášnivo túžilo ovládať Európu i svet. Práve nemecké armádne elity, podporo-

vané rakúsko-uhorskými, vyvolali osudový vojnový konflikt, ktorý nadobudol globálne rozmery. Len čo na rozhraní júla a augusta 1914 rakúsko-uhorské dunajské lode začali ostreľovať Belehrad, vypovedalo Nemecko mocným konkurentom – Rusku a Francúzsku – vojnu s cieľom získať nové územia a dominantné postavenie rešpektovanej svetovej veľmoci. K týmto krajinám sa pridávali na jednu či druhú bojujúcu stranu ďalšie a ďalšie krajiny, a tak Európu zachvátil obrovský vojnový požiar.

Veľká či svetová vojna sa stala veľkou i pre Slovákov: nikdy predtým, ale ani potom, a to až do dnešných čias, nepriniesli také veľké obete na ľudských životoch ako práve v 1. svetovej vojne. Slovenskí vojaci bojovali predovšetkým v rakúsko-uhorskej armáde, ale i proti nej, boli nielen honvedmi, ale i legionármi v česko-slovenských légiách na východe i na západe. Vlastne povinne umierali za mocnárstvo cisára Františka Jozefa I., ale formovali aj jednotky, ktoré sa podieľali na porážke a páde Rakúsko-Uhorska.

Do krutej vojny boli povolani slovenskí otcovia rodín, muži v najlepších rokoch, vidiecki roľníci i mestskí robotnícki mládeňci, no s nimi i mnohí predstavitelia slovenskej inteligencie: spisovatelia, učitelia, kňazi, právnici, úradníci... Všetci títo prijímali vojnu nielen ako osobné osudové ohrozenie života (podľa neúplnej štatistiky vo vojne padlo okolo 69 700 slovenských vojakov), no aj ako príležitosť vybojovať radikálnu zmenu „odvekého údely“ Slovákov byť sluhovským národom. Významne sa to prejavilo v účasti Slovákov – domácich i dolnozemských, vystaňovalcov európskych i amerických – na zrode česko-slovenských légií vo Francúzsku, v Taliansku, Rusku i v USA, ktoré sa nezabudnuteľne zapísali do dejín 1. svetovej vojny. Bojovali na strane štátov Dohody (Francúzsko, Rusko, Veľká Británia, Taliansko, USA, Japonsko), preslávili sa hrdinskými vojenskými operáciami proti

Ústredným mocnostiam (Nemecko, Rakúsko-Uhorsko, Bulharsko, Osmanská ríša).

Slovák, francúzsky generál Milan Rastislav Štefánik, ktorý spolu s francúzskym generálom M. Janinom velil légiám v Rusku, patril k najvýznamnejším osobnostiam česko-slovenských légií, bol ich politickým reprezentantom, jedinečným diplomatom, spoluzakladateľom Česko-Slovenska. To všetko viedlo k prevratným politickým povojnovým rokovaniam, vyhláseniu pamätných politických deklarácií a napokon k zrodu Česko-Slovenskej republiky 28. októbra 1918 v Prahe a o dva dni v Turčianskom Svätom Martine.

Slováci podobne ako Česi, tí na vojnových poliach, ale aj tí v „tyle“ boli presvedčení, a to od čias mesianizmu Michala M. Hodžu, Sama B. Hroboňa, a po nich ďalší, že iba apokalyptická udalosť – celosvetový otras – zlomí uhorskú moc a prinesie Slovákom národné, politické, hospodárske i kultúrne a duchovné oslobodenie. Na „oltár vlasti“ dávali preto svoj um, srdce i všetky sily.

Medzi nimi bol celý rad významných slovenských osobností, hoci ich hlasy nezneli v čase vojny harmonicky. Vajanský, ako upozornil literárny vedec Michal Gáfrík, veľkú európsku vojnu s *rozmetaním európskych hraníc* predpovedal už v roku 1897. Význam tohto proroctva nezmenšuje to, že neskôr sa Vajanský vo vojnových kráľoch orientoval s ťažkosťami. Hviezdoslav tvoril Krvavé sonety v uzavretej „komôrke“, skrytý pred zrakom a sluchom verejnosti. Slovenská národná strana opustila verejný politický život a žila čas „pasívnej rezistencie“. No predsa bolo na Slovensku – napriek tvrdej uhorskej cenzúre a možným represáliám – zreteľne počuť svedomie tých, ktorí proti vojne nahlas a dôrazne protestovali.

Protestný hlas, ktorý bol počuteľný na Slovensku i v zahraničí, patril básnikovi, budúcemu politikovi Martinovi Rázusovi,

ev. a. v. farárovi v podtatranskej obci Pribylina. Jasne sa vynáral nielen z jeho protivojnových básní, ale i z jeho teologicko-politických úvah. Po prvý raz ich sústredil do prednášky *Vojna a náboženstvo*, ktorú predniesol 6. októbra 1915 na konferencii lip-tovských evanjelických kňazov a v tom istom roku uverejnil v *Janoškových Cirkevných listoch*. V prednáške, ktorou teologicky dokladal svoju protivojnovú poéziu, vyslovil pamätné, rigorózne „rezané“ radikálne myšlienky aj proti vojnovému nadšeniu mnohých kňazov, ktorí ochotne a s nadšením vyzliekali kňazské rúcha a obliekali si vojenské mundúry: *Vojna, lepšie rečeno životný názor zakladajúci sa na bezohľadnom egoizme, ak chce mať Boha, musí mať iného, ako je kresťanský; ak chce mať náboženstvo, to nemôže byť kresťanské; ak chce mať cirkev, tá nemôže byť kresťanská, lebo filozofia heroického egoizmu a náboženstvo sú výtvorom protimluvneho, navzájom sa potierajúceho ducha...*

Teológ Rázus v citovanej úvahe vedie spor i so „svojím“ Martinom Lutherom a vo veci kresťanského ponimania vojny požaduje od kresťanstva novú zásadnú protivojnovú reformáciu. A kniha jeho poézie *To je vojna!*, ale i jeho ďalšie básnické diela: *Z tichých i búrných chvíľ* a *Hoj, zem drahá*, ktoré vznikali v čase veľkej vojny, sú vlastne nástojčivou reformačnou platformou: otvorene a vášnivo žalujú vojnu, sú výpoveďou, ktorú neskrýval vo svojom pracovnom stole, ale zahorúca publikoval v rozličných periodikách. V rokoch 1914 – 1916 natoľko zjavne, verejne, že vzbudila už v časopiseckej podobe predstavu o zrode budúcej knihy protivojnovej poézie. Keď vyšla, Štefan Krčméry o nej v *Národných novinách* napísal: *Rázusov zväzok nie je prevkapaním. Kto bedlive čítal naše časopisy za vojny, postretal sa už s týmito plodmi mladého ducha. A boli napospol vítané. Teraz nájdeš ich pospolu v pekne zostavenom zväzku, a tým dostávajú zasa čosi nového. Osamelé, drobné kamienky skupia sa do*

zvláštnej stavebnej harmónie a vyrastá z nich pekne vybudovaný monument, postavený na pamiatku ťažkých, krvavých, ale k slávnemu pôrodu pracujúcich rokov.

Áno, To je vojna! je básnickým monumentom. A jeho duchovným pilierom je Ježiš Kristus. V Rázusovej knihe sa zjavuje vo viacerých básňach. Najzreteľnejšie v básni *Legenda*, keď Kristus prichádza na pozemskú návštevu medzi svojich bojachtivých veriacich: „Ludia, kto chytá meč, zahynie od meča, milovať máte tých, ktorí vám zlorečia! – Veď je ten šílený,“ počúva básnik zlostné chrámové echo.

Nečudo, ak sa Ježiš Kristus odvracia od bojových pochodov, ktoré schvátili chrámy bezohľadným, hrdinským egoizmom, zneužívajúc Krista: *Kriste, ó posväť zbraň, odpor nech porazí, a my sa vrátíme domov jak víťazi!* Takýto postoj kresťanstvom surovo manipuluje, deformuje ho a znehodnocuje. Také kresťanstvo prestalo byť pre Európu a svet autoritou!

Teológ a básnik Martin Rázus toto všetko nielen tušil, ale vo veršoch prorokoval už na začiatku vojny. Staval tak monument odporu proti vojne, a to z osamelých drobných kamienkov vo zvláštnej harmónii bolesti prostých ľudí: slovenské matky a ich synovia, otcovia a ich rodiny, modlitby detí, odobierky vojačikov, posledné pozdravy, okyptené telá i rodiny, sny a hroby, bezmocné rána, večery i večierne, chrabré činy i rekvirácie, karpatské balady, bojiská i poslovia nebies a nekonečný plač a smútok: to všetko bolí Rázusa a vrcholí v jeho *Apokalypse* – až vyčítavo spisanej – na Božej adrese: *Ajha!, Zem v plameňoch svetlích farbami rôznych praporec, trikolór! Snemovne praštia i chrámy, paloty, domy i chalupy – nevidíš Sila síl?*

Európa sa po veľkej vojne nespamätala, prorokov a básnikov nebrala na vedomie. Jej svedomie nedojímajú ani rozlhlé pohrebiská, napríklad obrovský cintorín vo Veľkrope pri Stropkove, Jurkovičove cintoríny v Poľsku – povyš Bardejova, ba ani

zvon Maria dolens – Matky trpiacej, ktorý každý večer zvoní nad talianskym Roveretom modlitbu za padlých vo veľkej vojne – áno, i za Slovákov a Čechov.

I v mojej hlave i srdci zvoní zvon Maria dolens bolestným rytmom Rázusových veršov. Aj preto, lebo stále žije *hrdinský*, v skutočnosti dobyvateľský, brutálny, ničivý heroizmus, je opäť a nanovo žiaduci rázusovský básnický čin. Jeho protest i radikálne protivojnové kresťanstvo treba vziať vážne do rúk, vystúpiť s ním a dovysoka vyzdvihnúť a objasniť storočnú Rázusovu knihu *To je vojna!* Vyslať ju do sveta nanovo, apelovať úchvatnou *Návštevou Ježiša Krista*, s ňou hlásať *lásku a pokánie*, roztaviť meče, spáliť Kainovo znamenie: slovom, opäť ho čítať, s ním žiť, milovať, pracovať, nanovo komunikovať... jeho zabudnutú Apokalypsu s podčiarknutým veršom nádeje. A nezabúdať ani na to, že knihy tohto básnika boli niekoľko desa-

tročí na Slovensku vyradované z knižníc, ba horeli i na hraniciach nežiaducich kníh.

Rázus posolstvo nádeje jasne začul: *Sila síl* mu v jeho knihe zvestovala pre ľudstvo pripravený Boží dar: *sťažeň pokoja* pre *uštvané duše*. Básnik volá vášnivé, vierou naplnené Amen! a na svoju otázku: *lež kedy?* tlmočí ľudstvu jasnú odpoveď: *Až svet tvoj pochopí veľké tajomstvo práce i kríža a tvrdej viery!*

Pochopí a prijme ľudstvo (a kresťanstvo v ňom) básnikovu radu? Vzdá sa vševládneho *hrdinského egoizmu*? Pýtam sa – pýtaš sa s Martinom Rázusom?

Tolle et lege! Vezmi a čítaj! Nájdeš, s básnikom evanjelistom začuješ *hudbu všehomíra*, čo sa *vlní sväte*: *Som, kto vzlyk strápených počuje... vpiš to a zvestuj blížnym!*

MILOŠ KOVAČKA

ÚVODNÉ SLOVO DO KNIHY MARTIN RÁZUS:

TO JE VOJNA!

BRATISLAVA : ©111, 2014.

MARTIN RÁZUS

Modlitba dieťaťa

Milý Otče z neba!
 Prosím ponížene,
 pozri – mama zase obrátená k stene
 plače! Ja viem prečo, vieš to aj Ty iste,
 že nám otec musel kamsi na bojište,
 bez neho nám smutno – ani na pohrabe...
 Preto prosím pekne ja, ja, dieťa slabé,
 vráť nám ho, vráť, aby mama nežialila!
 Pohroz! Predsa veľká – veľká Tvoja sila,
 mama vraví, keď chceš – skrotíš každú šiju,
 a ver' mrzko i len, keď sa chlapi bijú!
 Povedz to tým veľkým, musí prestať zvada,
 ota pustia domov, mama bude rada,
 a ja ešte ako! Dám mu i čo nemám,
 veru si ho nikdy – nikdy nenahnevám;
 Teba ale za to chváliť neprestanem...
 Sprav to, sprav, a daj nám dobrú nôcku! Amen.

(Zo zbierky *To je vojna!*)

ZO STARÉHO DVORA LIST PRVÝ

(Úryvok o Slovenskom národnom povstaní)

Vedľa v Sklabinskej doline je skalisko, ktoré sa volá Havran – a havran bol (v Liptove Havránok) mýtický vták starých Keltov, ktorí tu na okolí nechali po sebe viditeľné stopy: v pololavrovitých tvaroch na sever otvorených povrchových baní, v mnohých kopcoch a vyvýšeninách s viditeľne umelými zásahmi do svojej terénnej podoby; nechali aj stopy keltských lokalít v názvoch: Borghi, Dúnovo, Chrip, Fatra, Klak etc.

Magické miesto... A už sa hlásia starí dobrí známi: mýtus, navracajúce sa spomienky, súvislá pamäť, tá hĺbočina vo mne, to nekonečné podvedomie ako celistvý, nerozkrájaný, nie mŕtvy kalendárny, ale kdesi vo mne živý a žijúci, trvajúci, v nestrážených chvíľach vyvierajúci, ako z podzemia útočiaci, vnucujúci sa čas.

Aj vy si na čosi také spomínate?

Ani som ho nemusel hľadať: ten svoj „stratený“ či podzemný a len môj vlastný čas; iba zdanlivo Proustov, ale aj môj – mon temps retrouve! – sám priletel ku mne! Najprv sa nenápadne okolo mňa obšmietal, šimral čosi nezrozumiteľné vo mne, nemesmo obskakoval okolo, potom do mňa narazil bezočivo – a napokon či zrazu: vrazil zopár úderov.

Leto štyridsiateho štvrtého minulého storočia: otcov priateľ, ruský emigrant Vladimír Jeršov, francúzski a ruskí partizáni, doštenáky plné potravín smerujúce do Kantorskej doliny, šikmo nasadené barety, Marseillaisa! Pach pušného prachu, náboje, granáty, zbrane, bojová trma-vrma, evakuácia, zmätok, očakávanie, strach, neistota, úzkosti. Začiatok toho, v čom sme potom žili aj na čo sme doplatili v ďalších štyridsiatich rokoch.

Prečo tu v Povstaní nemohol byť *len* kapitán Lannurien so svojimi Francúzmi, namiesto volákeho – údajného nadporučíka – Veličku? Francúzsky vzdelanec, nie vypustený kriminálnik, ruský parašutista bez hodnosti, s úlohami diverzanta, ktorý si – aby sa vyrovnal Viliamovi Žingorovi? – sám určil nadporučícku hodnosť.

Prečo potom išiel Viliam Žingor za zhodným Veličkom až z Turca na Prašivú? Veličko ani nevedel, kto je Žingor! A predsa on, vtedy nadporučík Žingor, pripravoval a organizoval Povstanie v Turci, poldruha roka pred Veličkom! Ten len dva-tri týždne pred vypuknutím Povstania parašutoval nad slovenským územím – aj to za blúdil: padákom spadol nad Liptovskú Osadou! S úlohou aj materiálom nie organizovať a vyvolať národné povstanie, ale robiť na strednom Slovensku záškodníctvo, diverzie: vyhadzovať mosty a tunely, rabovať kaštiele, vraždiť v Turci nevinných starých nemeckých osadníkov. Prišiel ani nie so slovenskými peniazmi, ale nemeckými markami; pred odletom ani nevedel – nesmel vedieť, do akej krajiny ide! Tu, pri tejto horárni v Kaplnej, ako mi hovoril svedok, hádzal do ohňa v Sovietskom zväze falšovaných poldruha milióna mariek!

Bol by šiel Turiec za Veličkom? Alebo slovenský národ? Smiešna, nemožná predstava. Za Žingorom hej, Žingor teda nemal – ani nemusel – ísť za Veličkom, nemal si doviest' do Sklabine protivníka-hada, ktorý ho čo nevidieť preštil a odstabil. Tou cestou za Veličkom sa vlastne začala Žingorova tragédia...

Zpracoval planý, nereálny mýtus slovanstva, toho obrovitého, mocného, vo víziách mesiášskeho Ruska? Potreba vojenskej a sanitárnej pomoci? Či aj to, že Žin-

gor nemal vysielacku a Veličko ňou vybavený bol, mal rádiotelegrafické spojenie s hlavným partizánskym štábom v Kyjeve? Veličko s Kyjevom – nie Žingor s Lan-nurienom. Beneš, ktorý naplánoval Heydrichov atentát, aby svet vedel o Čechoch, asi nemal záujem, aby svet vedel o Turci a Slovákoch: Londýn vysielacku v Turci ne-zabezpečil.

Takže pri Kaplne tento čas znovunájdenný – je iba časom neskutočným a tragickým.

Aj Povstanie, ktoré malo spojiť a sceliť národ, ho rozdvajilo, rozhádzalo, doteraz do jedného vreca neutriaslo!

Zásluhou Povstania sme sa stali víťazným národom. Ale Maďari, porazený národ, protinacistické povstanie nemali, no po vojne obišli tak ako my, ak aj nie lepšie ako my.

Skáčem z urbára k Francúzom a od nich k Rusom, od Katovej skaly ku *katanskej skale národa*. Storočia sme boli kultúrnym a živým článkom Západu – a zrazu sme sa mali stať duchovnými občanmi Východu. Presnejšie: Ázie. „V žilách Ruska prúdi,“ hovoril Gorkij, „lenivá krv Ázie.“ Nielen lenivá čiže neaktivistická: aj iracionálna, anarchistická, podlízavo poddanská, holubičia – a zároveň krutá; viac ženská ako mužská, dodal by Berdajev.

Lebo na povstaleckom území nezrážali sa vtedy len zbrane: už vtedy išlo o stretnutie, o zrážku dvoch koncepcií, dvoch kultúr ako dvoch svetov! Už vtedy išlo o zrážku a prestíž Východu a Západu, Ázie a európskeho Occidentu na našom území. O zrážku dvoch antagonistických mocností. Jeden múdry hneď po vojne vedel, že ide „o základný princíp duchovného a mravného života“, že „sama koncepcie civilizácie je ve hře“. Že rímska *civilitas* a kresťanská *charitas* sú našim národným základom a obsahom našej humanity. A že tento „kresťanský univerzalizmus, aktivistický a brzo racionalistický, nás veľmi záhy spolu s ostatní Evropou diferencuje od Východu, kvietistického, mystického a partikularistického“. A že je založený „na úctě k princípům obecným a neosobním a na respektu osobnosti, autonomní a tvůrčí svobodě“.

Ste občanmi, teda aj trpiteľmi tohto územia a jeho osudu: spomeňte si ešte na slová toho istého z roku 1946: ak nás totiž Západ „vytvoril, utvrdil, dovedl k poznání naší vlastní duchovní podstaty i našich historických úloh“ – vytrhnutie z tohto rodného duchovného a mravného spoločenstva, vžitého, ustáleného a potvrdeného storočiami by mohlo znamenať otrávenie národom „v samých jeho najhlubších mravných základoch“! Vzdanie sa tisícročnej duchovnej podstaty mohlo by znamenať vzdať sa samého seba – čo sa takmer, takmer aj stalo.

Isteže, aj vývin ostatného sveta sa rozkolísal, schaoičtel.

Ale u nás to západné, univerzálne a kresťanské sa potom štyridsať rokov popieralo; myslenie a život prúdiaci v tisícročných západných civilizačných a kultúrnych riečiskách narušený a vyvrátený vo svojich všetko určujúcich a podopierajúcich základoch!

Dôsledky?

Najstrašnejšie budú – predpovedal ten istý – dôsledky ako problémy a bolesti *mravné*. A tie sú príčinami všetkého toho nečakaného, zradného a rozkladného, v čom sa dnes, v postkomunistickom štáte nachádzame.

Ešte tej noci vstal, vzal svoje obidve ženy i obe slúžky aj svojich jedenásť synov a prekročil brod na Jabboku. Vzal ich a prepravil cez potok; prepravil aj všetko, čo mal. Jákob však zostal sám, a nejaký muž s ním zápasil, kým nevyšla ranná zora. Keď videl, že ho nepremôže, udrel ho po bedernom kĺbe. Jákobovi sa vytkol bederný kĺb, keď s ním zápasil. A onen mu povedal: Pusť ma, lebo vychádza ranná zora! Jákob však odpovedal: Nepustím Ťa, iba ak ma požehnáš. Ten sa ho opýtal: Ako sa voláš? On odpovedal: Jákob. Vtedy onen riekol: Nebudeš sa už volať Jákobom, ale Izraelom, lebo si bojoval s Bohom aj s ľuďmi a zvíťazil si.

GEN 32, 23 – 29

Nepustím Ťa, iba ak ma požehnáš!

Milí bratia a sestry!

Dnešné služby Božie sa nesú v znamení končiacich sa prázdnin a začínajúceho sa školského roka. Mnohí z nás – deti i rodičia – myslíme dnes najmä na našich prváčikov Evanjelickej spojenej školy (ESS). Pre nich sa začína niečo nové. Podobne ako sa pre Jákoba začala nočným prechodom cez rieku Jabbok nová etapa v jeho živote. Jákob vstupuje do zaslúbenej zeme s celou svojou rodinou – dve manželky, dve slúžky a jedenásť synov. Vstupuje v noci, určite to bolo bezpečnejšie. Niektoré časti zaslúbených miest boli totiž už obývané a ešte stále naňho číhal jeho brat Ezau, ktorému ukradol požehnanie prvorođenstva. Pre Jákoba sa teda začína nová etapa, akési vyvrcholenie jeho života. Všetky dôležité časti sú už za ním, ale dnes sa začína tá najdôležitejšia. Tá, na ktorú čakal celý život: má vstúpiť do zeme, o ktorej mu rozprával jeho otec Izák a starý otec Abrahám. Možno práve preto sa vracia naspäť na druhú stranu, aby si to všetko ešte raz uvedomil, aby sa o tom porozprával s Bohom, ale hlavne aby od Neho prijal požehnanie iné ako dosiaľ. Pre Jákoba sa začína niečo nové a do toho nového nechcel ísť bez požehnanja.

Rovnako aj my sme prišli pred Božiu tvár preto, aby sme spoločne prijali požehnanie pre nastávajúci školský rok. Chcem sa vám, milí moji školáci, rodičia a učitelia, ale aj všetkým vám prihovoriť a podeliť o niekoľko myšlienok, ktoré predo mňa predostrel náš spomínaný príbeh a ktoré by vás mohli ešte dlho vyprávčať do školských lavíc.

Túto udalosť z Jákobovho života nazývajú Biblia „Jákobov boj“, alebo „Jákobov zápas“. Človek,

ktorý zápasí, musí mať odvahu, musí aj riskovať, musí byť presvedčený. Keď som biblický text niekoľkokrát po sebe čítal, predstavil som si Jákoba ako človeka so zvláštnym druhom odvahy. Jákob nepatril medzi ľudí, ktorí by disponovali silou. Ináč by asi pred Ezauom neutekal. Báľ sa ho a utekal pred ním ako malý chlapec. V našom príbehu však Jákob bojuje. Nebudeme teraz skúmať, kto bol ten záhadný muž. *Mnohí vykladači tento príbeh démonizujú. Pre mnohých sa stáva len vymyslenou, možno vysnívanou projekciou alebo starovekou bájkou. Nie je dokonca ani úplne jasné, proti komu to ten Jákob bojuje, ale Biblia hovorí, že bojoval s Bohom aj s ľuďmi. To znamená, že Jákob viedol svoj boj s Božím poslom.*

Jákob, ktorý zbabelo zutekal pred svojim bratom, je naraz odhodlaný bojovať s neznámym mužom. Mohol sa mu vyhnúť, utiecť tak ako pred bratom. Vôbec sa nemusel vracaať naspäť. Nie, vrátil sa a bojoval. *Prečo? Lebo mu nechýbal zvláštny druh odvahy. Ak by sme si pozorne prečítali celý Jákobov príbeh, zistili by sme, že bol človekom, ktorému nechýbala odvaha práve vtedy, keď išlo o Božiu vec.*

Koľkí z nás sa môžeme pochváliť takýmto druhom odvahy? Sme ochotní sa pobiť za lepšie podmienky v práci, za lepšiu izbu na dovolenke, ale na to, aby sme zápasili za Božie kráľovstvo, potrebujeme odvahu Božieho dieťaťa. Čo znamená, milé deti, školáci, vlastniť takúto odvahu Božieho dieťaťa?

V prvom rade to znamená byť citlivým k náboženským veciam. Inak povedané: ochotne zareagovať na každý pohyb neba. Nebáť sa priznať k tomu, že som evanjelik, kresťan, po-

Služby Božie 2. 9. 2014 – začiatok nového školského roka 2014/2015

krstený a konfirmovaný, že chodím na besiedku, medzi mládež, kde sa učíme o Božej láske, že som mal cez prázdniny nádhernú Letnú biblickú školu, že sa teším na všetko nové v našom cirkevnom zbere.

Mať odvahu Božieho služobníka znamená: ísť do zápasu aj so sebou samým. My sme kedysi obchádzali cirkev, pána farára, lebo sme sa hanbili priznať sa k Bohu, alebo to bolo nebezpečné... Ale vy, milé deti, to máte omnoho ťažšie než my. Vám sa nikto nevysmieva preto, že veríte v Boha, alebo aspoň sa nesmie vysmievať. Veľa ľudí dnes k Pánu Bohu nechodí preto, že sa im nechce, považujú to za zbytočné. Akoby najväčšou prekážkou na ceste k Bohu sme boli my sami. Naša lenivosť, neochota, neváľa, túžba mať od všetkých pokoj a najmä od cirkvi – nad týmto zvíťaziť, to chce skutočne mimoriadnu odvahu. Otestuj sa vo svojej odvahe napríklad tým, že si napíšeš veci, ktoré nefungujú, alebo sú zlé, a pomenuj ich, modli sa za ne a napokon sa odváž ich zmeniť tak, aby si nikoho neurazil a nezapričinil pohoršenie. Možno to bude hudobný sprievod na besiedke alebo doraste, možno sa na ten tvoj papierik ujde aj niečo pre nás starších. Otestuj sa, brat, sestra!

Druhá vec, ktorá ma oslovila, je Jákobova *túžba po požehnaní*. Mnohí si pod požehnaním predstavujeme kadečo. Ale požehnanie je v pr-

vom rade Božia priazeň. V zlom i v dobrom, v šťastí i v nešťastí, v hojnosti i v skromnosti, lebo požehnanie je základom môjho života. Koľko ľudí dnes žije bez toho, aby im požehnanie chýbalo. Nechýba im, nechýba im ani kostol, ani modlitba, ani evanjelium, ani Boh. Všimnime si Jákoba. Keď premohol onoho človeka povedal: *Nepustím Ťa, iba ak ma požehnáš!*

Sú to silné slová, ktoré hovorí Jákob pravdepodobne k Bohu. Cítiť v nich veľkú dávku drzosti. Je to drzosť biblická. A mala by nám byť vlastná, blízka. Mnohé vzácne biblické postavy touto drzosťou oplývali. A sú nám veľkými príkladmi.

Mali by sme naše deti viesť k tomu, že sa vo veciach večnosti na nás môžu obracať rovnako, ba viac než keď potrebujú nový kredit, bicykel alebo počítač. Pamätajme na to, že naše deti budú požehnané natoľko, nakoľko o ich požehnanie budeme bojovať, intervenovať, lobovať práve my rodičia. Potom môžeme od nich očakávať aj víťazstvá, úspechy a azda i dobré známky.

Kiež vás, milé deti, celým školským rokom sprevádzajú modlitby vašich rodičov a blízkych, ich krížiky na vašich čelách a Božie požehnanie, ktoré vás takto pripravuje nielen na začiatok školy, ale aj na začiatok vašej večnosti. Amen.

MILAN KUBÍK, ZBOROVÝ FARÁR
SLÁVNOSTNÉ SLUŽBY BOŽIE
VENI, SANCTE SPIRITUS 31. 8. 2014

*Žehnajúce ruky, Pane, rozšír ponad celý svet,
Kto putuje ešte stále, domov ho prived'*.

ES 319

Príhovor na začiatok školského roka 2014/15

Milí bratia a sestry, milí študenti,

začiatok školského roka nás núti urobiť sondu do duše študenta aj učiteľa a pozrieť sa na to, čo asi víri hlavou či už prváka, zabehnutého študentského „mazáka“ alebo učiteľa. Aké máme otázky a po čom túžime?

Prváčik si možno kladie otázky: budem v tej správnej triede, budú tam moji kamaráti zo škôlky, moja tajná láska, alebo má mnoho otázok, či si nájde nových kamarátov napríklad. Pýta sa na novú pani učiteľku: bude ma mať rada, bude ku mne dobrá.

Starší a skúsenejší sa budú skôr pýtať, či všetko zvládnú, či sa zlepšia oproti minulému roku, či možno zvládnú všetky testy, skúšania, prijímacie skúšky na strednú alebo vysokú školu. Zvedaví sú možno, kto bude ich triedny, triedna a či ich bude učiť tá výborná učiteľka či učiteľ, alebo sa naopak vyhnú tej protivnej alebo protivnému učiteľovi.

Mnohí sa po dlhých prázdninách tešia, že budú spolu so svojimi priateľmi.

Učiteľov možno trápi, akých žiakov dostanú, či budú spolu vychádzať, či dostanú dobrú triedu, ako zvládnú každodenné požiadavky a prípravy na vyučovanie, alebo požiadavky zo strany žiakov a rodičov.

Do všetkých týchto otázok a pochybností nám zaznieva Božie slovo: *Ja poznám svoje zámery, ktoré mám s vami – znie výrok Hospodina – sú to zámery pokoja, a nie nešťastia; dám vám budúcnosť a nádej. Keď budete ku mne volať, keď prídete a budete sa ku mne modliť, vypočujem vás. Budete ma hľadať a nájdete ma, lebo ma budete hľadať celým svojím srdcom* (Jer 29, 11 – 13).

Pán Boh má určite dobré úmysly s nami aj v nastávajúcom školskom roku.

Každý z nás má nejaké túžby, plány alebo zámery. Aj Boh má s nami plány počas tohto roka.

Pamätám si, že keď som bol malý, tak sa mi veľmi nechcelo vstávať do školy a mal som jednu jedinú túžbu – ostať v posteli, poležiačky len stlačiť nejaký gombík, presunúť sa aj s posteľou priamo do školy a zaparkovať to rovno v triede. To by bola škola!

Milí žiaci, možno máte vznešenejšie túžby ako ja vtedy.

Dnes je to už iné. Dnes nie už ako študent, ale ako ten na druhej strane katedry si želim, aby sme v Martine mali dobrú evanjelickú školu, aby sme mali priestory pre gymnázium, aby sme mali dobrých, múdrych a láskavých učiteľov.

Vy máte možno tiež svoje túžby a Biblia nás uisťuje, že je to dobré mať ich, veď je napísané: klopte a bude vám otvorené, proste a dostanete, kde sú zhromaždení dvaja alebo traja v mojom mene, tam som ja medzi nimi.

Dnes nás náš Pán prostredníctvom proroka Jeremiáša uisťuje o svojich zámeroch:

Ja poznám svoje zámery, ktoré mám s vami – znie výrok Hospodina – sú to zámery pokoja, a nie nešťastia; dám vám budúcnosť a nádej. Keď budete ku mne volať, keď prídete a budete sa ku mne modliť, vypočujem vás. Budete ma hľadať a nájdete ma, lebo ma budete hľadať celým svojím srdcom.

Prajem sebe i vám, aby sa to pri nás naplnilo. Aby sa Božie zámery vydarili aj v nás a pri nás v tomto novom školskom roku.

JOZEF SOPOLIGA,

RIADITEĽ EVANJELICKEJ SPOJENEJ ŠKOLY V MARTINE
SLÁVNOSTNÉ SLUŽBY BOŽIE VENI, SANCTE SPIRITUS 31. 8. 2014

Evanjelická mládež v Martine v novom školskom roku

Pre mnohých bol piatok – 5. september 2014 – celkom obyčajný deň, keď po práci prišli domov a tešili sa, že sa konečne začína víkend a oni môžu oddychovať. Ale na Memorandovom námestí to bolo inak. Podvečer sa v sieni na stoličkách pousádzali naši mládežníci, všetci s očakávaním, čo prinesie tohtoročné prvé stretnutie. Vedúci dopísal poslednú vetu vo svojom výklade, kapela si naladila hudobné nástroje, niekoľko mládežníkov prichystalo občerstvenie a mohli sme začať. Po prázdninách a tábore, kde sme upevnili naše spoločenstvo, mládež prevkvitala veseľosťou a všade bolo cítiť Božiu prítomnosť. Dúfame, že tento rok bude mládežníkov iba pribúdať a že nás čaká veľa spoločných radostných zážitkov, plných Božieho požehnania, nových piesní zvestujúcich Božiu lásku a výkladov, ktoré budú pre všetkých povzbudením na ich ceste s Bohom.

JANKA BLAHOVÁ

Turčianská mládež

FRANTIŠEK JANÁK

Tak máme za sebou ďalší veľkou seniorskú mládež, ktorá sa i tentokrát konala 11. 4. 2014 v aule Biblickej školy na Memorandovom námestí v Martine. Slovom posloužil Marián Kaňuch, farár evanjelického sboru v Žiline a senior turčianskeho seniorátu a chválami MIXBAND. O dramatický doplnok programu sa postarali, pod vedením jejich pedagoga Tomáše Gulána, študenti programu „Timotej“ Biblickej školy v Martine, ktorý sa zaoberá vzdelávaním mládežníckych vedúcich ze sborů ECAV na Slovensku.

Program pravidelne prerušovali scény, kde Tomáš Gulán a Kristína Málusová, študentka programu „Timotej“ ze Žiliny, ukázali perspektívu pašijového príbehu očima Židů tehdejší doby – do značnej miery to predstavovalo ty, ktorí o veľikonočnom príbehu vedia, ale v zásade ho nechápou a pozorujú ho len tak zvenku. Kapela MIXBAND, kde m.j. na basu zahrál i študent 3. ročníku „Misijná práca s deťmi a mládežou“ a Martinčan Lukáš Ševčík, nás prevedla niekoľko piesňami, známymi i menej známymi, ve vsi upřímnosti a se zápalom pro vyzývání Boha, ale zároveň s profesionalitou a uměním.

Hlavním bodem programu byla řeč Mariána Kaňucha na téma „Dobrá správa“. Začal otázkou, kdy někdo naposledy slyšel nějakou dobrou zprávu? No, mnoho jich nebylo. Poté pokračoval ilustrací dobré zprávy na známé thajské reklamě na životní pojištění, která byla zpopularizována na internetu: chlapík, který činil drobné dobré skutky, byl dobrá zpráva pro ty, kterých se tyto skutky týkaly. Jak často se nám něco takového stává? Ať už jako příjemci či naopak jako ti, kteří dávají? Ten muž dal ze svého, aby mohl dát i ostatním – zchudobněl, aby ostatní mohli být bo-

hatší. Řečník v tom viděl i něco dalšího a přešel k Pavlovým listům, konkrétně k jeho listům do Korintu. Pavel se tam touto problematikou zabýval, když chválí ty, kteří mají sice málo, ale přesto dávají druhým. A proč takto dávali? Poznali totiž, že obdarováni byli oni, když se k nim někdo sklonil, zaplatil za ně a přestože ani potom neměli mnoho peněz, tak byli, slovy Mariána Kaňucha, „strašní boháči“, ale v něčem jiném než v penězích či majetku. Téma pokračovala tím, že řečník citoval 2. list Korintským 8, 9, kde se píše o velmi dobré zprávě: „Veď poznáte milost našho Pána Ježíša Krista, že hoci bol bohatý, stal sa pre vás chudobným, aby ste vy skrze jeho chudobu zbohatli.“ A podobný motiv ukazuje i Pavlův další citovaný list: „Ježíš Kristus, ktorý mal podobu Božiu a svoju rovnosť s Bohom nepokladal za lúpež, ale vzdal sa hodnosti, vzal na seba podobu služobníka, podobný sa stal ľudom, a keď sa zjavil ako človek, ponížil sa a bol poslušný do smrti, a to až do smrti na kríži.“ (F 2, 5b – 8)

A řečník připomněl, že to rozhodně nebyla smrt na starobu v 85 letech, ale v mladosti s klínou v rukách, trnovou korunou a hlubokými ranami po bičí. A Ježíš toto všechno udělal (zchudobněl), abychom my mohli skrze to zbohatnout. Když se téma chýlila ke konci, Marián Kaňuch ukázal známý obrázek syna v róbě absolventa a otce – chudého farmáře, díky kterému mohl tento syn vystudovat. A tak podobně je to i s našimi rodiči – častokrát ani nevíme, co všechno obětovali, a to nejen finančně, abychom jsme obstáli v životě. A tím nás řečník pozval do takové vděčnosti za péči našich rodičů, protože vidí, že mnozí si to uvědomí, až když je pozdě. A pak to převedl na tu „větší“ dobrou

zprávu, kdy otec nebeský se obětoval za svoje děti, aby děti mohly nejen vystudovat, ale hlavně je tím vytáhnul z bahna, hříchů, závislostí, otroctví a všeho možného. Ten otec se obětoval v Ježíši Kristovi, který přišel na tuto zem, aby nás všechny vytáhnul opět ven z těchto hrozných věcí. A to je skutečně ta dobrá, ba nejlepší zpráva, kterou můžeme kdy slyšet.

Po tomto podnětném slovu měli ještě studenti programu „Timotej“ připravenu hru „Najdi někoho, kdo...“ a pak se již program pomalu chýlil ke konci – bylo ještě pár

písní, pak občerstvení a čas na cenné rozhovory. Turčianska mládež i tentokrát, jak věřím, dokázala zaujmout mnohé – mladší i starší ročníky s různým vztahem k Bohu. Udrzuje si status setkání upřímného a svojského, ale zároveň i do detailu propracovaného a promyšleného. Opět to bylo setkání sborových mládeží seniorátu, které podporuje tak potřebnou jednotu, soudržnost a vzájemnou komunikaci. Seniorát (ale nejen on) by nebyl bez této „velké“ mládeže stejný a s vděčností Pánu se (spolu s ostatními) těším na další setkání.

Autor tohoto příspěvku je student bakalářského programu „Misijná práca s deťmi a mládežou“ pri Žilinskej univerzite, služebník v martinském evanjelickém sboru (zejména s mládeží) a konfirmand tohoto sboru. Většinu života prožil v Praze, ale již přes rok žije na Slovensku, kde vidí a cítí své misijní i životní povolání i do budoucna. V současné době je na krátké pracovní stáži v The International Protestant Church of Zurich ve Švýcarsku, kde slouží mládeži a mladým dospělým, ale také vypomáhá s médii a úzce spolupracuje s pastory tohoto sboru. To vše, aby se mohl co nejlépe připravit na práci na Božím díle, do které se cítí povolán právě v Martině a okolí.

ŠTUDENTI EVANJELICKÉHO GYMNÁZIA SA ANGAŽUJÚ V BOJI PROTI KORUPCII

Občianske združenie protikorupcii.sk vyhlásilo literárnu súťaž s názvom CHCEME ŽIVOT BEZ ÚPLATKOV A KORUPCIE. Zúčastniť sa na nej mohli žiaci druhého stupňa základných škôl, ako aj žiaci stredných škôl a učilišť. Podľa toho boli účastníci rozdelení do dvoch vekových kategórií. Víťazkou súťaže v rámci stredných škôl sa stala študentka Evanjelického bilingválneho gymnázia (EBG) v Martine Andy Snováková.

Celkový počet evidovaných trestných činov korupcie na Slovensku za minulý kalendárny rok dosiahol 370 trestných činov. Obvinených z trestného činu korupcie bolo až 105 osôb. Aktivity strategického plánu boja proti korupcii môžu vhodne doplniť aj občianske iniciatívy, ktoré pozitívne prispievajú k osvete a snahám o znižovanie tejto trestnej činnosti. Jednou z takýchto organizácií je aj občianske združenie PROTI KORUPCII, ktoré sa usiluje o „poskytovanie pomoci v boji proti korupcii a klientelizmu, ale aj o odhaľovanie prípadov korupcie a zneužívania verejných zdrojov“. Združenie si uvedomuje, že témy zamerané na boj proti korupcii sú v spoločnosti viac ako potrebné a skutočne vítané. Súťaž zorganizovalo s cieľom priniesť túto vysoko aktuálnu tému aj medzi študentov stredných škôl. Študenti sa o súťaži dozvedeli vďaka jej dobrej propagácii na školách. Téma boja proti úplatkom a korupcii oslovila aj pedagógov, a tak sa hlavná myšlienka súťaže zakrátko stala obsahom nejednej vyučovacej hodiny.

Počiatočný nezáujem

Napriek výraznej angažovanosti zo strany organizátorov súťaže študenti

EBG v Martine spočiatku váhali, či sa zapoja do súťaže. „Nikto z nás o súťaž nejaviť príliš veľký záujem aj napriek tomu, že hlavná cena bola pomerne atraktívna, a to športový bicykel,“ spomína študentka 1. ročníka a víťazka súťaže Andy Snováková. Na Evanjelickom gymnázii v Martine začala participácia študentov na súťaži napríklad na podnet pedagóga. „Naša pani učiteľka stratila nervy s naším nezodpovedným prístupom a rozhodla sa nám za trest, za nevypracovanú domácu úlohu, udeliť napísanie eseje na tému korupcia,“ spomína Andy. Úlohu premýšľať o korupcii dostali gymnazisti krátko po tom, ako školu navštívil bývalý investigatívny novinár Tom Nicholson, s ktorým mali študenti besedu na túto tému. „Novinár Tom Nicholson nám o korupcii v súvislosti s kauzou Gorila povedal viac než dosť, a tak sme mali dostatok informácií na spracovanie tejto témy,“ vysvetľuje proces poznávania korupčných praktík víťazka súťaže.

Istou výzvou pre každého súťažiacoho a súčasne autora eseje bolo zvolenie konkrétnej témy z dvoch okruhov otázok. Cieľom prvého okruhu tém bolo opísať osobný styk jednotlivca

Jozef Sopoliga a Tom Nicholson

Andy Sováková

s korupciou a z toho vyplývajúce úvahy o korupcii a jej dôsledkoch pre spoločnosť. Prváčka EBG Andy Snováková si vybrala tému z druhého okruhu, ktorý riešil problém korupcie skôr z teoretického, resp. úvahového hľadiska. Zamýšľala sa na tým, prečo musia ľudia dávať úplatky, prečo niektorí politici klamú a prečo vôbec ku korupcii v našom štáte dochádza?

Pravda a čistota srdca je VIAC

„Rozhodla som sa písať úvahu na tému Pravda a čistota srdca je viac ako život v klamstve a podvádzaní a nelutujem,“ uvádza Andy a dodáva, že sa jej o tejto téme písalo pomerne dobre, „keďže korupcia je v dnešnej dobe a politike dosť rozšírená téma.“ Ďalej pokračuje: „Pred písaním eseje som si spomenula na školskú besedu s novinárom T. Nicholsonom, ktorá bola viac ako poučná, potom som si o korupcii ešte niečo naštudovala a zamyslela sa nad príkladmi. Potom som to všetko už len uložila na papier.“

Pojem korupcia nie je v súčasnom právnom poriadku presne definovaný a nemá ani jednotný výklad, ktorý by vystihoval spoločné znaky všetkých rozličných foriem korupčného sprá-

vania. V celom svete má však korupcia jedného spoločného menovateľa – je ním snaha o jej zníženie. Či už teda pod pojemom korupcia rozumieme prijímanie úplatku, podplácanie, nepriamu korupciu alebo volebnú korupciu (pozri Trestný zákon § 328 – 336a), dôležitým sprievodným javom týchto skutkov je úsilie širokej spoločnosti o ich maximálny možný pokles.

Z tohto dôvodu je potrebná náležitá edukácia i v oblasti protikorupčných aktivít. Jednou z nich bola aj súťaž pre žiakov druhého stupňa základných, stredných škôl a učilíšť. Víťazka súťaže A. Snováková oceňuje aj snahu svojej učiteľky zapojiť žiakov EBG do aktivity, ktorá presahuje štandardný rámec stredoškolského vzdelávania gymnaziálneho typu. „Pravdou je, že viac ako pre vlastný záujem som esej písala pre spokojnosť pani učiteľky. A keďže jej sa moja esej páčila, rozhodla som sa poslať ju aj do súťaže,“ spomína Andy a dodáva, že na jej vlastné prekvapenie sa esej „nepáčila len učiteľke, ale aj súťažnej porote“. Aký bol výsledok? „Ani neviem ako, ale prišla som k novému bicyklu,“ pochválila sa na záver nášho rozhovoru.

ANDY SNOVÁKOVÁ, HEDWIGA TRÁČOVÁ

Božia láska pre každého

Ivan Lukáč

Položme si jednoduchú otázku: *Čo je to láska?* Každý z nás si na ňu odpovie rozdielne, pretože pohľad na ňu je subjektívny. Jednému sa vynorí v mysli pohľad na zaľúbený pár, ako sa pri západe slnka nežne objíma a opätuje svoje prejavy nežnosti. Inému zase príde na um, ako sa starší súrodeneц hrá v detskej izbe s mladším. A ďalšiemu napadne, že láska spočíva v pomoci dôchodkyni s ťažkým nákupom. Mohli by sme pokračovať a zistili by sme, že je to síce jednoduchá otázka, ale na ktorú možno nachádzať rozdielne odpovede a reakcie.

Stále však hovoríme o ľudskej láske, ktorá je podmienená. Čo to znamená? Ide o stav, v ktorom sa máme radi za podmienok dosiahnutia potešenia alebo šťastia zo strany toho druhého. Uvediem jednoduchý príklad: *Ondrej a Pavol sú dlhoročnými spolužiakmi na strednej škole. Ondrej má pri vypracovávaní domácich úloh isté problémy a tak sa mu Pavol ochotne venuje a svoj čas opätuje. Ondrej sa takto vyjadrí: „Pavol, mám ťa rád a vážim si tvoju trpezlivosť.“* Na tomto reálnom prípade vidíme, že aj my dokážeme mať radi tých, ktorí aj nás majú radi a ktorí nám dokážu pomôcť pri riešení problémov. „Mám ťa rád, pretože...“

Položme si druhú otázku: *Aká je to Božia láska?* Pri jej zodpovedaní by sme istotne museli hlbšie premýšľať. V analógii k ľudskej láske je to láska, ktorá si nekladie žiadne podmienky. Čo to znamená? Boh miluje každého človeka bez rozdielu na národnú príslušnosť, farbu pleti, politického presvedčenia, sociálnej situácie, veku či dokonca bez rozdielu na hriechy, ktorých sa dennodenne dopúšťame; a to slovami, myšlienkami a skutkami.

Boh prišiel na tento svet nie preto, že MUSEL, ale preto, že CHCEL. Pretože svoju lásku túžil zjaviť svetu v osobe a diele Ježiša Nazaretského. On prišiel ako Ten, ktorý túžil lásku rozdávať všetkým. Jemu záležalo a dodnes záleží na človeku a na vzájomnom vzťahu, ktorý sa dokazuje nielen vierou, ale aj dôverou.

Boh sa v dobe Starej zmluvy verne staral o svoj národ, ktorý si vyvolil. Posielal k nemu sudcov, prorokov či kráľov, aby sa verne pridržali Božieho zákona daného prostredníctvom Mojžiša. Mal s ním trpezlivosť, lebo Boh je láska a miluje človeka. Cirkevný otec sv. Augustín sa raz takto vyjadril: „Boh miluje hriešnika, ale nenávidí hriech.“ To je pravda! Hriech spôsobuje narušenie vzťahu medzi nami a Bohom. Preto potrebujeme v modlitbe Jemu vyznávať svoje pády, omyly a zlyhania. On nám túži odpúšťať a verne sa o nás starať. Prečo? Lebo Boh je láskavý a milosrdný vo svojej podstate.

V Liste Židom apoštol Pavol píše: „Mnoho ráz a rozličným spôsobom hovoril Boh voľakedy otcom skrze prorokov, na sklonku týchto dní prehovoril k nám v Synovi...“ (Žid 1, 1 – 2) Boh k nám dnes hovorí cez svoje Slovo, cez ľudí, ktorých nám posielal do cesty, cez životné udalosti. On ku každému z nás hovorí jedinečným

spôsobom. Sme Ním neustále vedení a sprevádzaní. Svoje životy máme odovzdať do Jeho svätých rúk v nádeji, že On sa o nás dokonale postará.

Evanjeliá nám podávajú správu, že Pán Ježiš sa pohyboval medzi rôznymi ľuďmi, ktorých vtedajšia spoločnosť zaznávala a kategorizovala do skupiny tých najmenších a nič neznamenajúcich. Ježiš povedal: „Nepotrebujú lekára zdraví, ale chorí; neprišiel som volať spravodlivých, ale hriešnych.“ (Mk 2, 17) Božia láska je tu pre každého. Je to paradox Božieho záujmu a Jeho pedagogiky k nám ľuďom. On nás miluje a túži mať s každým z nás dobrý a jedinečný vzťah (cf. J 3, 16). Boh nie je odkázaný na naše smernice, predpisy, zákony či reguly. On má svoje normy, v ktorých dominuje láska a pozorný, starostlivý záujem o človeka.

Nezáleží na tom, koľko hriechu učiníme, ale ako sa k tomu postavíme. Sme po volaní a pozvaní k tomu, aby sme svoje hriechy pred naším Bohom vyznávali a prosili Ho o odpustenie. Využívajme tak čas milosti, ktorý nám je dopriaty, lebo sa nenazdáme a Pán príde opäť na túto zem v sprievode svojich svätých anjelov (cf. Mt 25, 13).

Prajem všetkým nám, aby sme túto Božiu lásku zjavne vnímali a pociťovali v našich životoch a vzájomných vzťahoch. Ako prijmem túto lásku, tak sa budeme aj my milovať a ukážeme tým svetu, že patríme Jemu a že On je naším nebeským Otcem. Vydajme sa na cestu s Ním a za Ním!

Soli Deo Gloria!

HYMNA LÁSKY

A čo by som ľudskými jazykmi hovoril, aj anjelskými, a lásky by som nemal, bol by som iba cvendžiacim kovom a zvučiacim zvonom. A čo by som vedel aj prorokovať a poznal všetky tajomstvá a mal všetko možné poznanie, a čo by som mal takú vieru, že by som hory prenášal, a lásky by som nemal – nič nie som. A čo by som rozdal všetok svoj majetok, i telo si dal spáliť, a lásky by som nemal, nič mi to nepomôže.

Láska je trpezlivá, láska je dobrotivá, nezávidí, láska sa nevystatuje a nenadúva; nie je neslušná, nie je sebecká, nerozčuľuje sa, nezmyšľa zle, neraduje sa z nepravosti, ale teší sa s pravdou; všetko znáša, všetkému verí, všetkého sa nádejá, všetko pretrpí. Láska nikdy neprestane. Ale prorockvá sa pomínú, jazyky umlknú, poznanie sa pomínie.

Lebo sčiasťky poznávame a sčiasťky prorokujeme, ale keď príde dokonalé, čiastočné sa pomínie. Keď som bol dieťa, hovoril som ako dieťa, zmýšľal som ako dieťa, usudzoval som ako dieťa; ale keď som sa stal mužom, zanechal som detské spôsoby. Doteraz totiž vidíme len hmlisté obrazy, akoby v zrkadle, ale potom tvárou v tvár. Doteraz poznávam čiastočne, ale potom poznám tak, ako aj mňa poznal (Boh). Teraz však zostáva viera, nádej, láska, to troje, ale najväčšia z nich je láska.

Čo môže byť dobré na farizejoch?

ADRIÁN KACIAN

Autorita a postavenie zákona – hlavný rozdiel medzi Ježišom a farizejmi
(Dokončenie)

V predchádzajúcich článkoch sme sa snažili vyvrátiť alebo aspoň narušiť bežnú predstavu kresťanov o farizejoch. Cieľom nebola len samoúčelná deštrukcia obrazu farizeja v kresťanských myšliach, ale hlavne konštrukcia nového obrazu, ktorý by vernejšie charakterizoval predstaviteľa tohto náboženského hnutia v židovstve 1. storočia. Doteraz sme obrazne povedané búrali, no teraz je čas stavať: predstaviť alternatívny obraz farizeja a hlavne podstatné rozdiely medzi farizejským a kresťanským hnutím. Na konci tejto cesty nás čaká nielen historicky vernejší obraz farizeja, ale hlavne plnšie pochopenie identity kresťanstva v porovnaní s jeho dávnym židovským súrodencom – farizejským židovstvom.

Kľúčový rozdiel medzi kresťanstvom a farizejským hnutím tkvie v autorite a postavení Zákona (Tóry) v jednotlivých presvedčeniach. Pre farizejov predstavoval Zákon stvoriteľský princíp, ktorý bol platný od večnosti. Stotožňovali ho s predexistenčnou Múdrostou, ako je opísaná v Prís 8, 22 – 31. Boh pomocou tejto Múdrosti stvoril nebo i zem. Pre farizejov to bol práve Zákon, ktorý je touto Múdrostou, tým Slovom na počiatku, kódom, ktorý Stvoriteľ vlačil do všetkého v mikro- či makrokozme (pozri napr. apokryfnú knihu Sírach 24, 9 – 12, 23). Z tohto prirodzene plynie, že Zákon podľa farizejov predstavoval dokonalé zrkadlo Božej vôle. Inými slovami, ak chceš nahliadnuť do Božieho konania a objaviť Jeho vôľu, Zákon je to pravé médium, ktoré poskytuje požadované informácie. Traktát Mišny Pirke Avot (Podanie otcov) to sumarizuje takto: „Na troch veciach stojí svet: na Zákone (Tóre), chrámovej

bohoslužbe a na skutkoch milosrdenstva“ (Avot I, 2).

Keď sa pozrieme na kresťanstvo, rozdiel v chápaní Zákona a jeho autority je očividný. Pre kresťanov je práve Ježiš tým stvoriteľským princípom, on je ten Logos, to Slovo, ktoré bolo na počiatku, ktoré bolo u Boha a ktoré bolo Bohom (J 1, 1 – 5). Tóra farizejov je nahradená Ježišom. Podľa kresťanov kozmos už nie je stvorený podľa vzoru Zákona, ale podľa vzoru Ježiš. Ako píše Pavel, je to práve Ježiš Kristus, ktorého Boh učinil „múdrostou a spravodlivosťou a posvätením a vykúpením“ (1Kor 1, 30). Podobná rošáda charakterizuje aj otázku rozpoznania Božej vôle. Podľa J 1, 18 Boha nikto nikdy nevidel, ale jednorodený Syn Boží, ktorý je v lone Otcovom, ho známym učinil. Inými slovami, nepreniknuteľný Boží majestát prerazil iba Ježiš, ktorý je Kristus. Zákon je nahradený, či lepšie naplnený, Ježišom a Jeho pôsobením, ako sám Ježiš hovorí: „Nemyslite si, že som prišiel zrušiť Zákon a prorokov; neprišiel som zrušiť ale naplniť (Mt 5, 17). Alebo povedané slovami apoštola Pavla: „Koniec (*telos*) Zákona je Kristus“ (Rim 10, 4).

Už z povedaného je jasné, že otázka Zákona a jeho autority bola tým povestným Šibbolétom (Sud 12, 6), na ktorom sa rozišli cesty týchto dvoch spoločenstiev. Pre farizejov bol Zákon dokonalý a nemenný a nič na ňom sa nedalo vylepšiť. Každá snaha o doplnenie Zákona sa rovnala vlastne bohorúhačstvu, lebo zasahovala do Božej autority. Kresťania na druhej strane na miesto Zákona dosadili samotného Krista, ktorý podľa ich presvedčenia dokonale reprezentoval svojím životom, ukri-

žovaním a vzkriesením Božiu vôľu a charakter. Nástupom Krista je Zákon už prekonaný (podľa Pavla nebol predexistentný a je časovo ohraničeným vychovávateľom, kým nepríde Kristus (Gal 3, 17 – 20) a Kristus ho naplní. Avšak pre farizejov, ako býval Saul z Tarzu, to bola „ohavnosť pustošenia“. Podľa svätého Zákona, je prekliaty každý, kto visí na dreve (Dt 21, 23). A ten prekliaty sa nazýva Božím Synom a dovoľuje si redigovať svätý Zákon? Niet divu, že horliviec Saul prenasledoval kresťanov, aby tento blud čo najskôr zmizol z povrchu zemskeho. Samozrejme až do momentu, keď sa mu vzkriesený Ježiš zjavil na ceste do Damasku ako živý Pán, sediaci na pravici Otcovej.

Pavlovo pochopenie Zákona ako pomocného prostriedku v porovnaní s Ježišom Kristom má svoj pôvod v samotnom Ježišovi. Spomenieme dve udalosti, ktoré demonštrujú Ježišov vzťah k Zákonu. V polemike o rozvode (Mk 10, 1 – 9 a par.) Ježiš odpovedá na otázku farizejov o rozvode protiofázkou: „Čo vám prikázal Mojžiš?“ Inými slovami, čo hovorí Zákon? Farizeji, odvolávajú sa na Dt 24, 1, odpovedajú: „Mojžiš dovolil napísať priepustný list a prepustiť ju.“ Ako reakciu Ježiš vyslovuje pamätné slová, že to Mojžiš napísal pre tvrdoš ľudských srdc a že od počiatku stvorenia to tak nebolo – boli stvorení ako muž a žena. Okrem primárnej informácie – o manželstve – sa dozvedáme aj o Ježišovom vzťahu k Zákonu. Zákon o priepustnom liste nebol od počiatku, ale bol pridaný neskoršie pre tvrdoš ľudského srdca. A čo viac, sekundárne sa dozvedáme, že vlastne tento Zákon neodráža Božiu vôľu, ktorá bola od počiatku a ktorá je nemenná. Tým vlastne Ježiš odmietol Zákon ako dokonalé a jedinečné vyjadrenie Božej vôle.

Pre farizejov Zákon nepredstavoval len dokonalé zrkadlo Božej vôle, ale samozrejme aj rozhodujúce meradlo a normu ľudského konania, ktoré sa malo riadiť Božou vôľou. Ježišov rozchod s týmto základným postulátom židovstva vidíme napríklad v príbehu uzdravenia človeka s vyschnutou rukou (Mk 3, 1–6

a par.). Farizeji, ktorí pozorovali, ako Ježiš uzdravil neznámemu človeku ochrnutú ruku, boli nahnevani, lebo to urobil v sobotu – v deň sviatočného odpočinku. Keby išlo o akútne ohrozenie života, farizeji by uzdravenie privítali, lebo by bolo v zhode so Zákonom či inak povedané – ich interpretáciou Zákona.¹ Avšak ochrnutá ruka neohrozuje život a Ježiš mohol s pomocou počkať, kým nepominie sobota. Porušením zákona o sobote sa vlastne Ježiš postavil nad Zákon a svoje konanie predstavil ako naplnenie Božej vôle a tým meradlo ľudského konania. V Ježišovom verejnom pôsobení je Božia vláda predstavená ako absolútne dobrodenie, ktoré vo svojom pozitívnom pôsobení nie je obmedzované žiadnym zákonom. Na takéto dobro a lásku je každý zákon prikrátky z jednoduchoho dôvodu: dobro a láska sú naplnením tohto Zákona.

Konflikt kresťanov s farizejmi a tým aj celým židovstvom sa netýkal iba Zákona písaného, ako sme to rozvážali v predchádzajúcich riadkoch a ako sa to väčšinou chápe medzi kresťanmi. Farizeji vlastne poznali dva Zákony (Tóry): 1. písaný Zákon, obsiahnutý hlavne v Pentateuchu. 2. ústny Zákon či podanie starších (Mk 7, 3 a par.; tradícia otcov), ktorý aktualizoval a rozpracovával nariadenia písaného Zákona. Táto ústna aktualizácia bola neskoršie zachytená aj v písomnej podobe v rabínskej literatúre. Pre farizejov mal ústny Zákon rovnakú autoritu ako písaný Zákon. Podľa rabínskeho učenia Mojžiš na hore Sinaj prijal obidve Tóry – písanú i ústnu, pričom obidve spolu predstavovali pre farizejov konečné zjavenie Božej vôle (pozri Avot I, 1). Učenie o dvojitom či podvojnóm Zákone je jedným zo základných pilierov farizejského hnutia, ako aj ich duchovných dedičov – rabínskeho judaizmu.

Za genézou ústneho Zákona je potrebné vidieť predovšetkým pozitívnu a pragmatickú motiváciu: adaptovať a rozpracovať mnoho-

¹ Situácia bola podrobnejšie rozobratá v predchádzajúcich číslach.

krát stručné formulácie písomného Zákona tak, aby veriaci Žid vedel, ako má nasledovať Božiu vôľu. Napríklad v Lv 19, 9 – 10 čítame nariadenie Hospodina, aby Izraelec nezožal celé pole, ale nechal „okraj“ pre chudobného a cudzinca. Žiadne ďalšie spresnenie či rozvedenie tohto strohého nariadenia v písomnej Tóre nenájdem. A teraz sa vžime do kože zbožného izraelského roľníka a skúsme toto prikázanie naplniť v každodennom živote, konkrétne pri žatve. Ale čo vlastne je ten okraj? Koľko je to od konca poľa? Meter, dva, tri? Či len tak od oka? Kto to presne zafinuje a určí? Ak sa nad tým trochu zamyslíme, podobných otázok budeme mať habadej. Napríklad na rovnakej rozlohe pestujem pšenicu a môj sused ovos. Dobré viem, že z pšenice je väčší hektárový výnos ako z ovsu. Mám aj tak nechať rovnaký okraj ako môj sused? A čo faktor rodiny: sused je bezdetný a ja mám doma 5 detí. Čo je okraj pre neho a čo pre mňa? Alebo ja som obuvník a neživím sa poľnohospodárstvom. Čo je pre mňa ten okraj, koľko topánok mám opraviť za „vatikánsku menu“ ako službu chudobnému a cudzincovi?

Rovnako veľa otázok generuje aj rozmýšľanie o tom, kto je to ten chudobný a cudzinec, inými slovami, ako má nárok na dávku v hmotnej núdzi, ako to definujeme dnes. V demokraciách modernej doby na to máme celé ministerstvo a rozsiahly právny aparát, ktorý tieto sociálne veci definuje. Židovský písaný Zákona mal jedno prikázanie, vlastne celá moderná sociálna legislatíva je obsiahnutá v jednom zákone židovskej Biblie. A bežný židovský roľník nemal čas ani energiu o tom rozmýšľať a určovať, čo ten okraj je. Kto mu dá odpoveď, kto mu pomôže naplniť Božiu vôľu v jeho živote? Boli to práve farizeji, ktorí zavádzali do praxe tento ústny Zákona potom, ako ho rozpracovali znalci zákona – zákonníci.² Čiže ústny Zákona vychádzal z písomného a jeho snahou bolo písomný Zákona adaptovať a zaviesť do bežného praktického života.

² V Mišne, kde je ústny Zákona zapísaný, je celý jeden traktát venovaný rozpracovaniu problematiky okraja.

Okrem spomínanej adaptácie zohrával ústny Zákona aj druhú, nemenej dôležitú úlohu vo vzťahu k písomnej verzii. Ako čítame už v spomenutom traktáte Pirke Avot, jedna z dôležitých úloh učencov Zákona bola vybudovať okolo písomného Zákona plot (Avot I, 1). A ústny Zákona bol práve tým plotom, ktorého úlohou bolo chrániť písomný Zákona od porušenia. Podľa B. Hroboňa nájdeme túto funkciu aj v samotnom písomnom Zákone, konkrétne v Dekalógu, ktorého záverečné výroky proti žiadostivosti sú ochranným valom proti porušeniu tých predchádzajúcich.³ Napak to nemusí platiť: ak ste dodržali všetky rozpracovania, ktoré pôvodné písomné nariadenie obkolesovali ako plot, tak potom to neznamená, že ste automaticky naplnili aj to pôvodné. Najlepšie to vysvetlíme na príklade. Zoberme prikázanie Dekalógu: „Cti otca svojho i matku svoju, aby si dlho žil na zemi...“ (Dt 20, 12). Keď rozmýšľame nad praktickými aplikáciami tohto prikázania, určite nás napadnú mnohé rozpracovania: slušne sa správať k rodičom, neodvrávať, rešpektovať ich, postarať sa o nich, keď sú už nevládni, atď. Avšak aj dieťa, ktoré rodiča „nemusi“, môže na spôsob divadelného predstavenia zahrať slušné správanie, rodičovi neodvrávať a pod. Otázkou je, dokedy mu táto pretváрка vydrží.

Ježiš v Mk 7, 11 spomína jedno rozpracovanie, ktoré prináležalo k tomuto prikázaniu: obetný dar Bohu, ktorý syn priniesol Bohu za svojho otca (matku). Dnešným ekvivalentom môže byť prosebná alebo ďakovná modlitba za rodičov, ktorú farár prednesie v kostole počas služieb Božích. Súčasťou tejto procedúry je aj milodar na cirkevné účely, ktorý buď je, alebo nie zverejnený. Áno, i toto je legitímny prejav vďaky Hospodinovi za rodičov a naplnenie 4. Božieho prikázania. Tieto jednotlivé rozpracovania vlastne rozmiňali prvotné prikázanie „na drobné“ a približovali ho k bežnému životu. Snahou bolo čo najpodrobnejšie, priam

³ Veľký katechizmus s historicko-teologickými úvodmi. Ed. Tomáš Gulán [et al.]; Bardejov : Cirkevný zbor ECAV; Martin : Centrum kresťanského vzdelávania – Biblická škola, 2011, s. 34.

až taxatívne vymenovať jednotlivé možnosti, a tak obkolesiť pôvodné prikázanie. Nuž a keď sa tieto rozpracovania splnili, bolo splnené aj to východiskové prikázanie, to, ktoré bolo chránené a uzavreté plotom. Svedčí to nielen o dôležitosti Zákona v živote farizejov, ale aj o ich snahe zaviesť ho do každodenného ľudského vchádzania a vychádzania. A to je určite bohumilý motív.

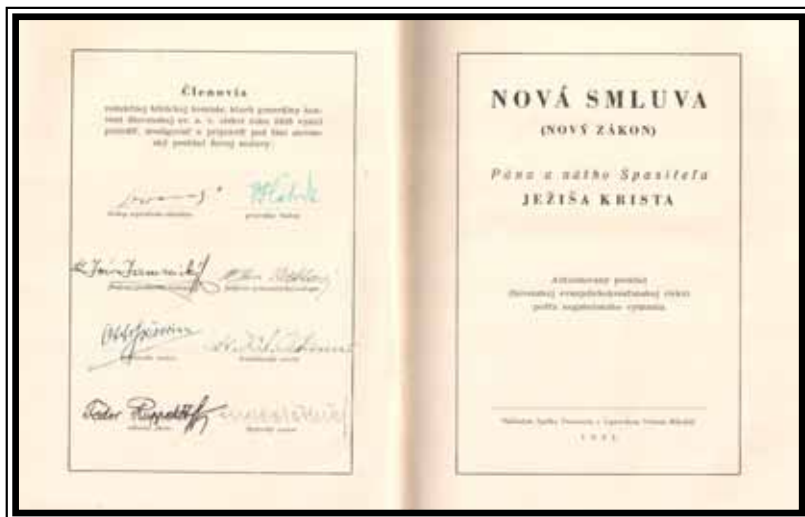
Ako však vieme, aj cesta do pekla je dláždená dobrými úmyslami. Tak aj dobré úmysly farizejov nemusia dopadnúť dobre. Rozpracované adaptácie písaného Zákona, ktoré tvorili ústny Zákon, sa paradoxne môžu obrátiť proti svojmu pôvodcovi a zdroju – písanému Zákonu. A túto zjavne rozšírenú prax Ježiš kritizuje v Mk 7, keď vyhlasuje, že ústnou tradíciou farizeji vlastne rušia pôvodné písomné Božie prikázanie. Ako sa to môže stať, pýtame sa parafrázujúc známu otázku Márie matky Ježišovej? Nuž jednoducho. Syn nechá za otca odznieť v chráme modlitbu, ktorú podporí slušným milodarom a tým má 4. Božie prikázanie vybavené najmenej na rok. Formálne naplnil ústny Zákon, trafil do plota, mysliac si, že aj do centra. Dokonca aj ľudia prítomní v chráme tohto syna ošacujú ako starostlivého a láskavého, veď sa dal za rodičov aj pomodliť. To, že rodičia sú odložený v domove a syna už dávno nevideli, ba ani slovko s ním nepreriekli, je ľudským očiam skryté. A nepodarený syn si hoví vo svojej samospravodlivosti, keď je presvedčený, že Zákon naplnil.

Podanie starších teda takto môže rušiť pôvodné Božie slovo. Veď cieľom pôvodného Božieho slova, vrátane Dekalógu, bolo vyjadriť vzťah, a to konkrétny vzťah lásky. Aplikované na 4. prikázanie: Rodičov si ctíš, lebo ich máš rád, lebo ich miluješ láskou, ktorej vzorom je Božia láska k tebe. Avšak keď formálne necháš odznieť modlitbu sa svojich rodičov a pritom nemáš lásky, splnil si sice rozpracovanie, ale úplne si zlyhal v jadre; dotkol si sa plota, ale za plot, do vnútra si sa vôbec nedostal. Práve pre tento negatívny fakt Ježiš odmietol ústny Zákon a nazval ho ľudským podaním (Mk 7, 8. 13).

Spomínané odmietnutie ústneho Zákona (podania starších) poukazuje na ďalší podstatný rozdiel medzi farizejmi a kresťanstvom. Kým farizejský prístup sa zameriaval hlavne na legislatívne rozpracovanie jednotlivých prikázanií židovskej Biblie, a tak zvonku budoval plot okolo Zákona, Ježiš volí opačný prístup: Zákon naplňal zvnútra, z jeho podstaty⁴, a tou je láska. Preto je dvojité prikázanie lásky k Bohu (Dt 6, 4n) a človeku (Lv 19, 18) sumou zákona, tým hlavným, čo nám Zákon chce komunikovať. Keď človeka vedie láska, tak na aplikácie pride sám. Skutočná láska je tvorivá a nepotrebuje radiť, čo robiť, aby bližnému pomohla, pozdvihla či pokarhala ho. Práve porovnanie Ježišovho prístupu naplnenia Zákona s farizejským odhaľuje slabinu farizejského prístupu a tou je predispozícia k legalizmu. To vonkajšie rozpracovávanie zákonov sa ľahko môže zvrhnúť na bezduché odborné právnicko-legislatívne debaty, z ktorých sa vytráti to podstatné – vzťah. Množstvo adaptácií môže vytvoriť nepreniknuteľný plot, cez ktorý sa k podstate nemožno ani dostať. A odtiaľ je už krátka cesta k formalizmu a bezduchému plneniu zákonov, následnému budovaniu zásluh a pokrytectvu.

Na záver môžeme skonštatovať, že farizejstvo má vo svojom prístupe k Zákonu zakódovanú predispozíciu k formalizmu. Som presvedčený, že aj kresťanstvo ako celok – i jeho evanjelická špecializácia – majú vo svojej DNA schované podobné predispozície k nesprávne teologickému chápaniu či nenáležitému kresťanskému konaniu. Příklad farizejov nás môže a má motivovať k tomu, aby sme tieto slabé miesta rozpoznali, v pokore priznali, vážne s nimi počítali a snažili sa na nich poctivo pracovať. Ekuumenický a dokonca aj medzináboženský priestor – otvorený dialóg s veriacimi iných denominácií a náboženstiev – je výbornou možnosťou takejto sebareflexie a tým aj vlastného rastu. Nezabudnime ho využiť.

⁴ Bič, M., Pokorný, P. *Co nevíš o Biblii. Úvod do studia Starého a Nového zákona*. Praha : ČBS. 1997, 156 s.

Nová zmluva z antikvariátu

V roku 1942 Tranoscus vydal reprezentačné vydanie Novej zmluvy so zlatorezom v koži. Výtlačky podpísali osobnosti vtedajšej Slovenskej evanjelickej cirkvi a. v., ktoré mali podiel na príprave prvého autorizovaného slovenského evanjelického prekladu. Boli to:

*Vladimír Pavel Čobrda, generálny biskup a biskup východného dištriktu ECAV
Samuel Štefan Osuský, biskup západného dištriktu ECAV*

Ján Jamnický, profesor praktickej teológie

Ján Beblavý, profesor systematickej teológie

Otto Škrovina, martinský farár a turčiansky senior

Július Adamiš, bratislavský farár a senior

Fedor Ruppeldt, žilinský farár

Ludovít Senšel, farár v Liptovskej Porúbke a liptovský senior

Jeden z reprezentačných výtlačkov s originálnymi podpismi kúpila aj neznáma osoba, ktorá určite túto svätú knihu nečítala, nepoužívala. Aj po 72 rokoch od vydania to vidno na jej výbornom stave. Nová zmluva však predsa len prežila všetky časy: odzrkadľuje sa to na jej koženom puzdre, ktoré je čiastočne poškodené. Tento unikátny exemplár s originálnymi podpismi sa objavil tohto roku v antikvariáte. Neunikol pozornosti členovi domácnosti, v ktorej je Božie slovo každodenným pokrmom.

Toto Božie konanie mi pripomína Ježišovu Kázeň na vrchu so zaslúbením:
Proste a dostanete, hľadajte a nájdete, klopte a bude vám otvorené.

J. K.

Vyslanci Turčianskej stolice
Melichar Rakovský a Krištof Okoličáni

zahynuli 6. a 9. júna 1707 ako martýri
na Onódskom sneme, kde obhajovali

M E M O R I A L I S,
pamätný spis Turčianskej stolice

so žiadosťou o mier pre spustošenú krajinu
a sociálne úľavy pre zbedačený ľud

Žilinský samosprávny kraj a mesto Martin
2007

Pieseň za Melicharom Rakovským a Krištofom Okoličánim

MIŠO KOVÁČ ADAMOV

Čujte, krajanovia, pre mnohých novina,
čas čierny, krvavý, myseľ nám omína.

Žali život vojny varty,
žiali Turiec, žiali Martin.

Stínať dal Rákoci Turčanov v Onóde,
kde prišli s obranou, slovom – nie paľbou z diel.

Či je to krajine nejaká zlovina?
Či takto riešiť vec veliteľ voliť mal?

Žali život vojny varty,
žialil Turiec, žialil Martin
za martýrmi zabitými.
Zažialime ešte aj my?

Tragická Turčanov stala sa vtedy púť,
nemali by sme však na sťatých zabudnúť!
Ani na rodákov hrdý čin!

Žali život vojny varty,
žiali Turiec, žiali Martin
za martýrmi zabitými.
Zažialime dneska i my?

27. augusta 2014 bola na Stoličnom dome (dnes Turčianska galéria) v Martine slávnostne odhalená pamätná tabuľa na martýrium vyslancov Turčianskej stolice, Melichara Rakovského a Krištofa Okoličániho, ktorí zahynuli na sneme v Onóde v dňoch 6. a 9. júna 1707, kde obhajovali *Memorialis, pamätný spis Turčianskej stolice* so žiadosťou o mier pre spustošenú krajinu

a sociálne úľavy pre zbedačený ľud. V dôsledku ich vystúpenia bola Turčianska stolica zrušená.

O pamätnú tabuľu sa zaslúžili Žilinský samosprávny kraj a mesto Martin. Pamätný text tabule navrhol Miloš Kováčka, grafickú úpravu Peter Ďurík a o realizáciu sa starali viceprimátor Alexander Lilge a Andrea Jančoškova z Mestského úradu v Martine.

UDALOSTI V NAŠOM ZBORE V APRÍLI AŽ AUGUSTE 2014

APRÍL

- ❑ 5. apríla sme organizovali s ESS a BŠ brigádu v kostole, zborovej sieni a v okolí školy.
- ❑ Od 7. do 11. apríla prebiehali v našom cirkevnom zbere pôstne modlitby zamerané na konkrétne potreby bratov a sestier.
- ❑ Turčianska mládež sa stretla 11. apríla v Biblickej škole, na ktorej výkladom poslúžil brat administrujúci senior Marián Kaňuch zo Žiliny. Téma stretnutia bola „Dobrá správa“.
- ❑ „Rodina je dar“ bola témou tohtoročnej Veľkonočnej akadémie Evanjelickej spojenej školy (ESS), ktorá sa v našom chráme uskutočnila 15. apríla.

MÁJ

- ❑ 1. mája sa skupinka konfirmandov a mládežníkov (spoločne s ich vedúcimi Tatianou Beňuchovou a Evkou Janotovou) zúčastnila na výlete na Maguru.
- ❑ 3. mája sme mali spoločné sústreďenie konfirmandov 2. ročníka v spolupráci s ich rodičmi.
- ❑ 17. mája sa v priestoroch telocvične zborového domu uskutočnil ďalší ročník podujatia Radostný večer martinských evanjelikov, ktorý s láskou pripravil pracovno-organizačný tím pod vedením Janky Kušmírekovej.
- ❑ 18. mája sa v Turanoch konalo stretnutie spevokolov Turca. Zúčastnil sa aj náš spevokol a piesňami poslúžil na slávu Božiu.
- ❑ Slávnost' konfirmácie sme slávil 25. mája. V spoločenstve CZ bolo konfirmovaných 17 konfirmandov, ktorí boli povzbudení slovami z 1. listu Petra, kde

nachádzame: „...keďže ste už okúsili, že Pán je dobrý, pristupujte k Nemu, živému kameňu, ľuďmi zavrhnutému, ale Bohom vyvolenému a vzácnemu.“ (1P 2, 3 - 4)

- ❑ 25. mája sa uskutočnila prezentácia knihy Kazateľ Ján Bohdan Hroboň v Novom kostole na Legionárskej ul. v Bratislave. Slovo ku knihe predniesli Zuzana Bukovská, Ján Hroboň a Miloš Kovačka. Moderoval br. farár Maroš Šefranko.
- ❑ 30. mája sa konalo stretnutie Turčianskej mládeže v Biblickej škole s témou „A čo ďalej“. Výkladom poslúžila sestra kaplána Tatiana Beňuchová.

JÚN

- ❑ 4. mája a 1. júna sme mali s podporou evanjelickej škôlky Veľkú besiedku. Stretnutia organizovala naša sestra Katka Frolová.
- ❑ 1. júna sa v Príbovcich konalo stretnutie žien Turčianskeho seniorátu s účasťou niekoľkých sestier z nášho CZ. Prednáškou na tému „Vzácné ženy rodu Reva“ poslúžil brat Miloš Kovačka.
- ❑ V dňoch 6. júna a 13. júna pripravovali naši konfirmandi bazovo-bylinkový sirup, ktorého výťažok z predaja bol určený na výdavky spojené s podporou sociálne slabších detí.
- ❑ 13. až 15. júna prebiehali v našom CZ modlitby v duchu žalmu 6, 10 „Pán moju prosbu vyslyšal, Pán prijal moju modlitbu“ za bratov a sestry z Petrodoliny a Novogradovky na Ukrajine.
- ❑ 14. až 15. júna navštívil náš spevokol cirkevný zbor vo Vrbovcich, kde poslúžil spevom počas sobáša, ako aj na neďelných službách Božích a tiež počas

stretnutia spevokolov myjavského seniorátu.

- ❑ 22. jún patrilo benefičnému komornému koncertu v podaní Michala Matejčíka a Zuzany Grejtákovéj. Výťažok bol odovzdaný diakonii nášho cirkevného zboru a stredisku Evanjelickej diakonie Domu Dobrého Pastiera v Sučanoch.
- ❑ 26. júna sa v našom kostole uskutočnil v rámci dní Milana Hodžu slávnostný galaprogram spojený s udeľovaním významných ocenení. Hostom sa prihovril aj dôstojný generálny biskup Miloš Klátik.
- ❑ Počas víkendu 27. až 29. júna sa konali v Spišskej Novej Vsi IV. evanjelické dni.
- ❑ V nedeľu 29. júna sme na slávnostných službách Božích pozdravili dôstojného brata biskupa Sergeja Maševského (Evanjelická luteránska cirkev na Ukrajine) a v mene našej celej cirkvi sme odovzdali finančnú podporu v čiastke 600 eur pre našich bratov a sestry na Ukrajine.

JÚL

- ❑ V dňoch od 30. júna do 4. júla sa konala tradične požehnaná Letná biblická škola v spolupráci s cirkevným zborom St. Andrew's, Minnesota.
- ❑ Od 1. júla začala v našom cirkevnom zbore pôsobiť na polovičný úväzok Andrea Hybenová. Do služby na Pánovej vinici jej prajeme mnoho Božieho požehnania.
- ❑ 6. júla sme mali zborový deň, ktorý sa začal službami Božími na Memorandovom námestí a pokračoval programom a rôznymi aktivitami pre deti aj dospelých. Pochutili sme si aj na dobrom guláši. Slávnostným kazateľom bol dôstojný brat biskup Slavomír Sabol. Poobedňajší čas sme mali vyplnený prezentáciou knihy Dr. Slavomíry Očenášovej-Štrbovej „Život, viera, umenie“, po ktorom nasledovalo predstavenie projektu „Gobelín

k 500. výročiu reformácie“, ktorý pripravuje prof. Janka Krivošová. V aule Biblickej školy sa pri tejto príležitosti uskutočnila komorná výstava jej obrazov.

- ❑ Od 7. do 12. júla sa konal mládežnícky tábor v Žiarskej doline na chate Kožiar pod vedením nášho vedúceho mládeže brata Maroša Uhrina a brata farára Milana Kubíka. Zúčastnilo sa 66 účastníkov.
- ❑ Od 14. do 18. júla sa uskutočnil dorastový tábor v dedinke Batizovce v prostredí miestneho evanjelického cirkevného zboru pod vedením sestry kapláňky Tatiány Beňuchovej. Zúčastnilo sa približne 35 osôb.
- ❑ Biblická škola v spolupráci s cirkevným zborom New Heights zorganizovala výborné anglické konverzačné tábory J-Camp (pre 5.-7. ročník ZŠ) 7. - 11. júla 2014 a kurz anglického jazyka 14. - 25. júla.
- ❑ 27. júla sa v spolupráci s naším CZ, CZ v Záturčí a Biskupským úradom VD uskutočnil dištriktuálny deň VD ECAV v športovej hale Podháj. Slávnostným kazateľom bol dôstojný brat biskup Slavomír Sabol. Téma dištriktuálneho dňa bola „Služba pretvárajúca svet“. Pri tejto príležitosti vyšla dotlač knihy Kazateľ Ján Bohdan Hroboň.

AUGUST

- ❑ 3. augusta sme mali slávnostné služby Božie pri 151. výročí založení Matice slovenskej. Slávnostným kazateľom bol brat emeritný generálny biskup, prof. Július Filo.
- ❑ 31. augusta v rámci slávnostných služieb Božích Veni, Sancte Spiritus učiteľia a žiaci prijali požehnanie pri začiatku školského roka. V popoludňajších hodinách odznel organový koncert v podaní Marty Gáborovej (organ) a Dominiky Machutovej (soprán).

PRIpravila KATARÍNA PLŽOVÁ

MARTINSKÝ EVANJELIK

Časopis Evanjelického a. v. cirkevného zboru v Martine.

Redakčná rada:

Milan Kubík, Peter Ďurík, Miloš Kovačka,

Katarína Pížová, Alžbeta Stančevová-Kátlovská, Hedwiga Tkáčová-Hennelová

Vychádza šesťkrát do roka.

Redakcia a administrácia: Ev. a. v. farský úrad v Martine, Memorandové námestie

www.ecavmt.sk, www.bsmt.sk, www.ezsmt.sk

Registračné číslo: FKOMT 94/01176